

Forkyndelse

**Betænkning
afgivet af en arbejdsgruppe nedsat af
Justitsministeriet**

**Betænkning nr. 1202
København 1990**

Publikationen kan købes i boghandelen eller hos

STATENS INFORMATIONSTJENESTE

Postboks 1103, 1009 København K

Telefon 33 92 92 00 - Postgirokonto nr. 1 09 14 25

Hvis De betaler med check eller

på giro til Statens Informationstjeneste

undgår De ekspeditionsgebyr

ISBN 87-503-8540-2

Ju 00-228-bet.

B. Stougaard Jensen, Kbh. K

INDHOLDSFORTEGNELSE

Side

Kapitel 1 Indledning

1.1	Arbejdsgruppens nedsættelse og kommisso- rium	5
1.2	Arbejdsgruppens sammensætning	6
1.3	Koordineringen med andre forslag	7
1.4	Resumé af arbejdsgruppens forslag	8

Kapitel 2 De gældende regler

2.1	Reglerne om forkyndelse	11
2.2	Forkyndelsesformer	12
2.3	Adressater	15
2.4	Meddelelser, der skal forkyndes	16
2.5	Retsvirkninger	18
2.6	Hvem iværksætter forkyndelse	18
2.7	Stævningsmænd og politi	19
2.8	Statistik og udgifter	20

Kapitel 3 Arbejdsgruppens overvejelser

3.1	Baggrund	25
3.2	Afgrænsning	25
3.3	Forkyndelsesformer	26
3.4	Forhold vedrørende stævningsmandsforkyn- delse	30
3.5	Brugerbetaling m.v.	32

3.6	Ophævelse af krav om forkyndelse.	35
3.6.1	Stævninger i borgerlige sager i første instans.	36
3.6.2	Tilsigelser i fogedsager.	37
3.6.3	Tilsigelser i politisager.	37
3.6.4	Domme.	38

Kapitel 4 Udkast til lovforslag med bemærkninger

4.1	Arbejdsgruppens lovudkast.	41
4.2	Almindelige bemærkninger.	44
4.3	Bemærkninger til de enkelte bestemmelser	52

Bilag til beretningen

Bilag 1	Retsplejelovens kapitel 17, jf. lovbekendtgørelse nr. 748 af 1. december 1989.
Bilag 2	Lov nr. 66 af 8. marts 1972.
Bilag 3	Forslag til Lov om ændring af retsplejeloven (Forkyndelser m.v.) med Retsplejerådets udtalelse af 14. december 1970.
Bilag 4	Bekendtgørelse nr. 256 af 20. juni 1972 om forkyndelse.
Bilag 5	Bekendtgørelse nr. 255 af 20. juni 1972 om instruks for stævningsmænd.
Bilag 6	Bekendtgørelse nr. 825 af 14. december 1987 om vederlag til stævningsmænd og til vidner i fogedsager.
Bilag 7	Lovudkast med bemærkninger vedrørende forkyndelse af stævninger i borgerlige sager.

Kapitel 1.

Indledning.

1.1. Arbejdsgruppens nedsættelse og kommissorium.

Arbejdsgruppen er nedsat af Justitsministeriet og har til opgave at gennemgå retsplejelovens regler om forkyndelse og udarbejde lovforslag med henblik på en sanering af de gældende bestemmelser med udgangspunkt i forslagene i det idekatalog, som i november 1988 er afgivet af Justitsministeriets spare- og forenklingsudvalg.

Idekataloget indeholder som nr. 6 forslag om ændring af reglerne om forkyndelse i *civile sager*. Forslaget går nærmere ud på, at stævninger i civile sager ikke skal forkyndes, men at indkaldelser skal sendes med almindeligt brev til sagsøgtes folkeregisteradresse. Forslaget har følgende ordlyd:

"Kravet om at stævninger i civile sager skal forkyndes f. eks. ved stævningsmand foreslås ændret, således at indkaldelser skal sendes med almindeligt brev til sagsøgtes folkeregisteradresse.

Forslaget bør ses i sammenhæng med forslaget ovenfor om afskaffelse af Incassosager, idet en gennemførelse af dette forslag vil mindske betydningen af nærværende forslag."

Reglerne om forkyndelse i *straffesager* er behandlet i idekatalogets forslag nr. 20. Der foreslås en ordning, hvorefter forkyndelser inden for det klassiske politisagsområde kan ske ved almindeligt brev til tiltaltes folkeregisteradresse, kombineret med en lempelig genoptagelsesordning.

Inden for det øvrige straffesagsområde peges der nærmere på en ordning, hvorefter det som grundlag for at fuldbyrde

en straffedom er tilstrækkeligt, at anklageskriftet er forkyndt, således at alle øvrige underretninger, herunder meddelelsen om den afsagte dom, sker ved almindeligt brev. Forslaget har følgende ordlyd:

"Efter de gældende regler sker forkyndelse af bl. a. stævninger og domme i straffesager i vidt omfang ved stævningsmand. Stævningsmandsforkyndelse foregår ved civile stævningsmand eller ved politiets foranstaltning. Erfaringerne med brev- og postforkyndelse har vist, at disse forkyndelsesmåder ikke fungerer tilfredsstillende.

Politiet anvender betydelige ressourcer i forbindelse med forkyndelser. Ifølge politiets statistiske oplysninger blev der således i 1967 fremsat godt 93.000 begæringer om forkyndelse og tilsigelser ved politiets foranstaltning.

Da forkyndelse ved stævningsmænd er meget ressourcekrævende, synes der at være grund til at overveje, om alle eller dog nogle af stævningsmandsforkyndelserne i straffesager kan afløses af underretning ved almindeligt brev.

Der kan i den forbindelse peges på gennemførelse af en ordning, hvorefter forkyndelser inden for det klassiske politisagsområde kan ske ved almindeligt brev til tiltaltes folkeregisteradresse, kombineret med en lempelig genoptagelsesordning.

Inden for det øvrige straffesagsområde kunne der gennemføres en ordning, hvorefter det som grundlag for at fuldbyrde en straffedom er tilstrækkeligt med en sikker forkyndelse, således at alle øvrige underretninger sker ved almindeligt brev. Den sikre underretning skulle i givet fald være anklageskriftet, der samtidig skulle indeholde oplysning om, at samtlige senere meddelelser i sagen vil blive sendt med almindeligt brev. En sådan ordning kunne eventuelt udbygges ved, at de sigtede ved den politimæssige afhøring vedtager, at procesmeddelelser kan sendes til dem i almindeligt eller anbefalet brev."

1.2. Arbejdsgruppens sammensætning.

Arbejdsgruppen har haft følgende sammensætning:

Kontorchef Ida Heide-Jørgensen,
Justitsministeriet. (formand)

Dommer Kjeld Wiingaard,
Københavns byret.

Statsadvokat Erik Merlung,
statsadvokaturen for Sjælland.

Vicepolitidirektør Arne Stevns,
Københavns politi.

Overassistent Birthe Hansen,
politimesteren i Næstved.

Kontorleder Kirsten Friis Johansen,
Københavns byret.

Assistent Lise Skov,
Vestre Landsret.

Stævningsmand Bob Madsen,
retten i Esbjerg.

Stævningsmand Erik Hougaard,
civilretten i Vejle.

Fuldmægtig Nina Koch, Justitsministeriet, har fungeret som sekretær for arbejdsgruppen.

1.3. Koordineringen med andre forslag.

På nuværende tidspunkt er en række forslag fra idekataloget om forenkling af justitsvæsenet under nærmere overvejelse.

En arbejdsgruppe under Retsplejerådet har sideløbende behandlet idekatalogets forslag nr. 1-2, 37-42, 85 og 51 vedrørende *civile inkassosager, kreditkøbsloven*, reglerne om *udlæg for private krav m.v.* og reglerne om *tvangsauktion over fast ejendom*.

Det er navnlig overvejelserne vedrørende reglerne om behandlingen af civile inkassosager og om udlæg for private krav, som har haft interesse for arbejdsgruppen vedrørende reglerne om forkyndelse.

Retsplejerådet har blandt andet tiltrådt et forslag om ændring af reglerne om tvangsinddrivelse af forfaldne pengekrav.

Efter de gældende regler har forfaldne pengekrav hidtil kun kunnet inddrives ved udlæg på grundlag af dom, medmindre skyldneren aktivt har medvirket til at tilvejebringe udlægsfundament for fordringshaveren i form af et frivilligt forlig.

Retsplejerådet foreslår, at der åbnes mulighed for at lade et af fordringshaveren afgivet påkrav danne grundlag for tvangsfuldbyrdelsen i de rene inkassosager. Efter rådets forslag skal påkravet forkyndes for skyldneren med tilkendegivelse om, at eventuelle indsigelser skal fremsættes over for fordringshaveren inden 4 uger fra forkyndelsen. Fremsætter skyldneren ikke indsigelse, bliver påkravet eksegibelt ved fristens udløb, og udlægsfundament er således tilvejebragt, uden at sagen har været behandlet ved domstolene. Såfremt skyldneren fremsætter indsigelser, må fordringshaveren i overensstemmelse med de gældende regler udtage stævning med henblik på at opnå dom for kravet.

Efter forslaget skal retterne ikke involveres i forbindelse med forkyndelse af påkravet, idet fordringshaveren skal fremsætte begæringen om forkyndelse direkte over for stævningsmanden. Udgifterne til den forøgede administration i stævningstjenesten foreslår rådet dækket ved indførelse af et forhøjet gebyr for forkyndelser, der iværksættes af private.

1.4. Resumé af arbejdsgruppens forslag.

Arbejdsgruppen under Retsplejerådet har anslået, at **der** årligt indbringes cirka 200.000 sager for domstolene alene med henblik på at tilvejebringe et udlægsfundament, idet fordringshaverens krav ikke bestrides af skyldneren.

Gennemførelse af det ovenfor beskrevne forslag må således antages at ville indebære, at den del af de borgerlige sager, som kan karakteriseres som rene inkassosager, slet ikke skal behandles ved de almindelige civilretter.

De samlede besparelser på ressourceforbruget i retsvæsenet ved gennemførelse af dette forslag vil langt overstige besparelserne ved at ophæve kravet om forkyndelse af stævningen i denne kategori af civile sager.

På den baggrund har arbejdsgruppen ikke fundet grundlag for at stille forslag om ophævelse af kravet om forkyndelse af stævningen i civile sager.

Såfremt de foreslåede regler om påkrav som udlægsgaranti ikke gennemføres, finder arbejdsgruppen imidlertid, at kravet om forkyndelse af stævningen i visse borgerlige sager kan ophæves, jf. nærmere nedenfor under 3.6.

Arbejdsgruppen stiller forslag om ophævelse af kravet om forkyndelse af tilsigelse i bødepolitisager, jf. retsplejelovens § 932, stk. 1, jf. § 934, stk. 1. Der stilles endvidere forslag om ændring af reglerne i retsplejelovens § 219, stk. 4, om forkyndelse af straffedomme, herunder om ophævelse af kravet om forkyndelse af domme i bødepolitisager.

København, den

Ida Heide-Jørgensen

Kjeld Wiingaard

Erik Merlung

Arne Stevns

Birthe Hansen

Kirsten Friis Johansen

Lise Skov

Bob Madsen

Erik Hougaard

Nina Koch

Kapitel 2.

Øversigt vedrørende den gældende ordning.

2.1. Reolerne om forkyndelse.

Reglerne om forkyndelse findes i retsplejelovens kapitel 17 (§§ 153-165). De gældende regler er affattet ved lov nr. 66 af 8. marts 1972 (bilag 2), der trådte i kraft den 1. juli 1972.

Til hovedbestemmelserne om forkyndelse knytter der sig i retsplejeloven almindelige bestemmelser om stævningssmænd (§§ 57 og 58) og en lang række bestemmelser om, at bestemte processuelle meddelelser skal forkyndes. Lovregler om forkyndelse af processuelle meddelelser findes endvidere uden for retsplejeloven (for eksempel lov om landvæsensretter § 19, stk. 1, og lov om voldgift § 9, stk. 1).

Administrative regler om forkyndelse er fastsat ved bekendtgørelse nr. 256 af 20. juni 1972 om forkyndelse (bilag 4) og bekendtgørelse nr. 255 af samme dato om instruks for stævningssmænd (bilag 5). Regler om vederlag for forkyndelse er nu fastsat i bekendtgørelse nr. 825 af 14. december 1987 om vederlag til stævningssmænd og til vidner i fogedforretninger (bilag 6).

Forkyndelse efter retsplejelovens regler har til formål at sikre, at en meddelelse kommer frem, således at adressaten har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet, samt at sikre den, der har iværksat forkyndelsen, bevis herfor, således at de til forkyndelsen knyttede retsvirkninger kan indtræde.

Forkyndelse er efter retsplejeloven et entydigt begreb. Der findes ikke flere kategorier af forkyndelser eller forkyndelser af forskellig kvalitet. En meddelelse er således enten forkyndt eller ikke forkyndt, og er den forkyndt, kan alle de til forkyndelsen knyttede retsvirkninger indtræde, uanset om forkyndelse er sket på den ene eller den anden måde.

Forkyndelse er endvidere et teknisk begreb i den forstand, at når forkyndelse efter lovens regler er sket, er det uden betydning, om meddelelsen faktisk er kommet frem til den pågældende. Forkyndelsen er med andre ord gyldig, selv om der eventuelt kan føres bevis for, at den pågældende selv aldrig har modtaget meddelelsen. Dette fremgår udtrykkeligt af bestemmelsen i retsplejelovens § 163, stk. 1.

I modsætning hertil lægges efter bestemmelsen i retsplejelovens § 163, stk. 2, vægt på det faktiske, at en meddelelse er kommet frem til adressaten. Herefter anses et dokument forkyndt, hvis det er kommet den pågældende i hænde, uanset om forkyndelse ikke er foretaget i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens §§ 155-157.

2.2. Forkyndelsesformer.

Forkyndelse kan efter retsplejeloven ske på forskellige måder, således at den, som iværksætter forkyndelsen, vælger forkyndelsesformen.

Postforkyndelse kan dog kun med rettens medvirken iværksettes af private, jf. § 1, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 256 af 20. juni 1972 om forkyndelse. Endvidere kan forkyndelse i udlandet efter retsplejelovens § 158 kun anvendes subsidiært, dvs. i tilfælde, hvor det ikke er muligt at foretage forkyndelse her i landet. Mest subsidiær er be-

Stemmeisen i retsplejelovens § 159, idet forkyndelse i Statstidende kun kan ske, når ingen af retsplejelovens øvrige forkyndelsesformer giver mulighed for at gennemføre forkyndelsen.

Retsplejelovent indeholder følgende forkyndelsesformer:

1) Brev-, post- og stævningsmandsforkyndelse, § 155.

Ved *brevforkyndelse* sendes meddelelsen til adressaten, der anmodes om at bekræfte modtagelsen ved almindeligt brev. Meddelelsen anses efter bestemmelsen i retsplejelovens § 156 forkyndt, hvis genparten eller modtagelsesbeviset er underskrevet af den pågældende personlig. Brevforkyndelse adskiller sig således fra de to andre forkyndelsesformer i retsplejelovens § 155 derved, at forkyndelse kun kan ske for den pågældende personlig, og at forkyndelse forudsætter modtagerens aktive medvirken.

Ved *postforkyndelse* sendes meddelelsen til adressaten i brev med afleveringsattest, og *stævningsmandsforkyndelse* sker ved, at en stævningsmand afleverer meddelelsen.

De nærmere regler om postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse findes i retsplejelovens § 157. Det er herefter udgangspunktet, at forkyndelse skal ske for den pågældende personlig på bopælen, det midlertidige opholdssted eller på arbejdsstedet, men træffes den pågældende ikke, kan forkyndelse ske for en nærmere bestemt personkreds på bopælen eller arbejdsstedet.

Bestemmelsen regulerer således, både for hvem og hvor forkyndelse kan ske. Forkyndelse for den pågældende personlig er imidlertid gyldig, uanset hvor den sker, jf. retsplejelovens § 157, stk. 1, nr. 1, hvorimod forkyndelse for andre kun kan ske, såfremt vedkommende både hører til den i retsplejelovens § 157, stk. 1, nr. 2, nævnte personkreds og træffes på bopælen, opholdsstedet eller arbejdsstedet.

2) Særregler for parter i civile sager, §§ 160-61.

I borgerlige sager kan forkyndelse ske for personer, som repræsenterer den pågældende.

Hvis en part har antaget en advokat til at udføre sagen, kan forkyndelse ske for advokaten, jf. § 161.

Efter bestemmelsen i § 160, 2. pkt., kan den pågældende endvidere udpege en person, for hvem brev-, post- eller stævningsmandsforkyndelse kan foretages.

Den, der er part i en borgerlig sag, kan endelig give afkald på forkyndelse af processuelle meddelelser, jf. § 160, 1. pkt.

3) Meddelelse under retsmøde, § 162.

Den mundtlige meddelelse i et retsmøde om tidspunktet for et nyt møde eller en retshandlings foretagelse er i sig selv en forkyndelse af meddelelsen for deltagerne i retsmødet, jf. retsplejelovens § 162, stk. 1.

Efter bestemmelsens stk. 2 gælder dette tillige for personer, der ikke deltager i retsmødet, hvis de pågældende er lovligt tilsagt til retsmødet, men enten er udeblevet eller uberettiget har forladt mødet, før meddelelsen blev givet. Retten bør dog give disse personer meddelelse om beslutningen, hvis den må antages at være af særlig interesse for dem, jf. sidste punktum. Sådan meddelelse gives på den måde, retsformanden bestemmer, jf. retsplejelovens § 154.

4) Dokumentet i hænde, § 163, stk. 2.

En meddelelse anses forkyndt, når den er kommet adressaten i hænde, uanset dette ikke er sket ved en af de almindelige forkyndelsesformer.

5) Forkyndelse for militærpersoner, § 164.

Den gældende militære retsplejelovgivning indeholder ikke særbestemmelser om forkyndelse.

6) Forkyndelse i udlandet, § 158.

Forkyndelse for personer, der har kendt bopæl eller opholdssted i udlandet, kan ske ved brevforkyndelse. Endvidere kan forkyndelsesformer, der er anerkendt ved konvention eller fastsat ved lov i vedkommende land, anvendes, selv om de ikke er i overensstemmelse med de danske regler.

Bestemmelsen i § 158 kan som nævnt kun anvendes, hvis det ikke er muligt at gennemføre forkyndelse her i landet efter reglerne i §§ 155-57 eller 160-64.

7) Forkyndelse i Statstidende, § 159.

Forkyndelse sker ved bekendtgørelse af meddelelsen i Statstidende.

Forkyndelse i Statstidende kan kun ske, når alle de øvrige forkyndelsesformer er uanvendelige.

2.3. Adressater.

Forkyndelse skal som udgangspunkt ske for den pågældende personlig. Er vedkommende part i en borgerlig sag, kan forkyndelse også ske for en særlig bemyndiget person eller den, der er antaget som advokat, jf. retsplejelovens §§ 160 og 161.

Subsidiært kan postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse ske for voksne personer, der træffes på bopælen eller

opholdsstedet og hører til husstanden, herunder husvært m.fl., eller som træffes på arbejdspladsen og er den pågældendes arbejdsgiver eller ansatte, jf. retsplejelovens § 157.

2.4. Meddelelser, der skal forkyndes.

Retsplejelovens § 153 bestemmer, at processuelle meddelelser i borgerlige sager skal forkyndes, medmindre andet er bestemt i retsplejeloven (stk. 1), hvorimod processuelle meddelelser i straffesager kun skal forkyndes, hvis det er bestemt i retsplejeloven (stk. 2).

Endvidere indeholder retsplejelovens § 154 den regel, at meddelelser fra retten gives på den måde, som rettens formand bestemmer, medmindre loven indeholder anden bestemmelse herom. Rettens beslutning om, hvorledes meddelelser skal gives, er ikke genstand for kære. Bestemmelsen indebærer i praksis en betydelig begrænsning af hovedreglen vedrørende civile sager i retsplejelovens § 153, stk. 1.

Blandt de meddelelser, som *ifølge retsplejeloven* skal forkyndes, kan således nævnes:

- kendelse, hvorved en nævning er pålagt bøde, § 85, stk. 2, jf. § 90 om domsmænd,
- visse processuelle meddelelser i borgerlige sager, § 153, stk. 1,
- vidneindkaldelse, § 175, stk. 1, jf. § 213 a, stk. 2, om søforklaringer, § 305 om partsforklaringer samt § 660, stk. 2, om forklaring for skifteretten,
- kendelse, der pålægger et vidne bøde eller erstatning ("falsmålskendelse"), § 178, stk. 2, smh. § 786, stk. 3, og § 827, stk. 3,
- dekret om udmeldelse til syn og skøn, § 203, stk. 1,
- visse domme og kendelser i borgerlige sager, § 219, stk. 3,
- visse fældende straffedomme, § 219, stk. 4,

- stævning i borgerlig sag i 1. instans, § 350,
- pålæg om svarskrift i visse borgerlige sager, § 352, stk. 1,
- ændring af påstand m.v., når sagsøger udebliver, § 354, stk. 7, og § 360, stk. 3, 3. pkt.,
- påstand om dom for modkrav, når sagsøgeren hæver sagen, § 359, 2. pkt., eller udebliver, § 360, stk.1, 2. pkt.,
- ankestævning, § 375,
- ved udvidelse af påstand m.v., når sagen fremmes under appellants udeblivelse, § 386, stk. 1, sidste pkt., eller indstævntes udeblivelse, § 386, stk. 2, sidste pkt.,
- stævning i faderskabssag, § 456 e, stk. 1,
- dom i faderskabssag, § 456 p,
- meddelelse om visse udpanthningssager, § 493, stk. 3,
- tilsigelse til fogedret med udeblivelsesvirkning, § 494, stk. 2,
- tilsigelse af sigtede med udeblivelsesvirkning til retsmøde under efterforskning, § 748, stk. 4, sidste pkt.,
- fortsættelse af forfølgning, når efterforskning er afsluttet, § 749, stk. 3, 2. pkt.,
- kendelse om almindeligt formuebeslag, § 801, stk. 1, sidste pkt.,
- anklageskrift i statsadvokatsag, § 832, stk. 2, jf. § 927,
- stævning i statsadvokatsag, § 840, stk. 2, jf. § 927,
- tilsigelse i politisag, § 932, stk. 1,
- statsadvokatens ankemeddelelse, § 947, stk. 1, og § 948, stk. 2, (anke af landsretsdomme) samt § 965 (anke af visse byretsdomme),
- statsadvokatens anklageskrift m.v. i visse ankesager, § 965 b, stk. 2 og stk. 3,
- anklagemyndighedens kæremål, § 970, stk. 1,
- statsadvokatens ankermeddelelse i visse private straffesager, § 990, stk. 1 og stk. 2.

2.5. Retsvirkninger.

En i formen lovlig forkyndelse er gyldig, selvom meddelelsen ikke kommer til vedkommendes kendskab, retsplejelovens § 163, stk. 1.

Når stævningen i en borgerlig sag er forkyndt for sagsøgte, anses sagen for *tingfæstet*. Dette har nogle særlige retsvirkninger, hvoraf kan nævnes:

- Anvendelse af udlændinges værneting i henhold til retsplejelovens § 246, stk. 2, er betinget af, at den sagsøgte person er til stede i retskredsen ved forkyndelsen.
- Forkyndelse afbryder forældelse efter Danske Lovs 5-14-4, vekselforældelse, jf. veksellovens § 71, og *check*-forældelse, jf. checklovens § 53.
- Gældsfragåelsesboet indtræder i sagen, hvis forkyndelse er sket inden dødsfaldet, skiftelovens § 34.
- Tinglysning af stævning er betinget af forkyndelse, tinglysningslovens § 12, stk. 4.

Tingfæstning af straffesager sker uafhængigt af eventuel forkyndelse, se retsplejelovens § 832, stk. 1.

2.6. Hvem iværksætter forkyndelse ?

Forkyndelse kan som udgangspunkt iværksættes af enhver, men der ses i det følgende bort fra forkyndelser iværksat af private, idet det helt overvejende antal forkyndelser efter den gældende ordning iværksættes af retten eller anklagemyndigheden i henhold til retsplejeloven. En vis betydning for justitsvæsenet har desuden et antal stævningsmandsforkyndelser, der iværksættes af pantefogedmyndigheden eller toldfogedmyndigheden efter skatteinddrivelsesloven (lov nr. 278 af 26. maj 1976).

Efter retsplejeloven iværksættes forkyndelse af *retten* blandt andet i følgende tilfælde:

- bøde til nævning eller domsmand, § 85, stk. 2, og § 90,
- vidneindkaldelse i henhold til § 175 m.v.,
- falsmålskendelse, § 178,
- dekret om syn og skøn, § 203, stk. 1,
- stævning i borgerlig sag i 1. instans, § 350,
- pålæg om svarskrift i visse borgerlige sager, § 352, stk. 1,
- ankestævning, § 375,
- stævning i faderskabssag, § 456 e, stk. 1,
- dom i faderskabssag, § 456 p, sml. §§ 472 og 475 f,
- meddelelse om visse udpanthningssager, § 493, stk. 3,
- tilsigelse til fogedret med udeblivelsesvirkning, § 494, stk. 2,
- tilsigelse af sigtede, § 748, stk. 4,
- tilsigelse af tiltalte i politisag, § 932, stk. 1,
- tilsigelse af vidne i politisag, § 932, stk. 2, forudsætningsvis.

I følgende tilfælde iværksættes forkyndelse af *anklagemyndigheden*:

- straffedomme, der skal forkyndes, § 219, stk. 4, forudsætningsvis,
- anklageskrift i statsadvokatsager, § 832, stk. 2, jf. § 927,
- stævning i statsadvokatsag, § 840, stk. 2, jf. § 927,
- vidneindkaldelse i statsadvokatsag, § 840, stk. 4, jf. § 927,
- statsadvokatens ankemeddelelse, § 947, stk. 1, § 948, stk. 2, og § 965,
- forkyndelse i ankesager, § 965 a og b,
- anklagemyndighedens kæremål, § 970, stk. 1,
- ankemeddelelse i visse private straffesager, § 990.

2.7. Stævningsmænd og politi.

Stævningsmandsforkyndelse foretages af *stævningsmænd* og af *politiet*.

Stævningsmænd beskikkes af retten, jf. § 57, stk. 1. Polititjenestemænd kan uden særlig bemyndigelse foretage forkyndelse i straffesager, jf. § 57, stk. 3.

Arbejdsdelingen mellem stævningsmænd og politi varierer for så vidt angår forkyndelser i straffesager efter lokal praksis og følger ikke nødvendigvis fordelingen af rettens og anklagemyndighedens opgaver efter retsplejeloven.

Politiet yder desuden i medfør af § 8 i bekendtgørelsen om forkyndelse bistand til fremskaffelse af adresseoplysninger m.v. og foretager - også i borgerlige sager forkyndelse i antræffelsestilfælde. Politiets medvirken er i denne forbindelse subsidiær i forhold til stævningsmandens virksomhed, idet politiet alene skal yde bistand, når dette er nødvendigt for at gennemføre forkyndelsen eller tilvejebringe oplysningerne.

2.8. Statistik og udgifter.

Forkyndelse efter reglerne i retsplejelovens § 155 *koster* i øjeblikket mindst

- brevforkyndelse	7,00 kr.
- postforkyndelse	35,50 kr.
- stævningsmandsforkyndelse	15,00 kr. + evt. befordrings- godtgørelse.

Brevforkyndelse er således klart den billigste forkyndelsesform, idet udgifterne alene andrager det dobbelte af den almindelige brevporto.

Erfaringerne viser imidlertid, at brevforkyndelse langt fra anvendes i det omfang, som var forudsat ved lovændringen i 1972. Dette må antages fortrinsvis at bero på det forhold, at denne forkyndelsesform kræver modtagerens aktive medvirken, således at den ikke kan forventes at give resultat i de tilfælde, hvor modtageren ser en interesse i

at unddrage sig forkyndelse, hvilket ikke sjældent er tilfældet for så vidt angår den sagsøgte i incassosager, rekviritus/a i fogedsager eller den sigtede, tiltalte eller domfældte i straffesager.

I modsætning til brevforkyndelse er *postforkyndelse* ikke nogen billig forkyndelsesform. Postvæsenets takst udgør i dag 32 kr. plus den almindelige brevporto mod vederlaget på 15 kr. for forkyndelse ved den civile stævningsmand. Det skal dog i den forbindelse bemærkes, at gebyret ved postforkyndelse udgør den samlede udgift, mens der ved stævningsmandsforkyndelse yderligere kan komme udgift til kørselsgodtgørelse. Postvæsenets gebyr dækker to besøg på adressen, og såfremt det ikke herved lykkes at foretage forkyndelsen, returneres sagen til retten, hvorimod stævningsmanden ofte foretager flere forsøg for samme vederlag.

Postforkyndelse anvendes da også kun i begrænset omfang, hvilket imidlertid også kan skyldes, at erfaringerne viser, at heller ikke denne forkyndelsesform giver tilfredsstillende resultater med hensyn til at gennemføre forkyndelsen.

Dette må navnlig antages at bero på, at postforkyndelse foretages i dagtimerne, hvor det i mange tilfælde ikke er muligt at træffe nogen hjemme på bopælen, samt på det forhold, at modtagelse af forkyndelse kan nægtes. Hertil kommer, at denne forkyndelsesform indebærer større arbejdsindsats for den, der iværksætter forkyndelsen, det vil sige i de fleste tilfælde for retten.

En meget stor del af det samlede antal forkyndelser foretages således fortsat ved stævningsmandsforkyndelse, som ubetinget er den mest effektive af de i retsplejelovens § 155 nævnte forkyndelsesformer.

I 1986 foretog *politiets stævningstjeneste* 33.784 forkyndelser i Københavns politikreds, heraf:

- straffedomme	6.868	(19,8%)
- tilsigelse i straffesager, hvor forkyndelse er iværksat af retten	18.868	(55,8%)
- bistand til forkyndelse i civile sager (bekendtgørelsens § 8, stk. 2)	2.048	(6,1%)
- andet, herunder forkyndelser iværksat af anklagemyndigheden	<u>6.182</u>	<u>(18,3%)</u>
	33.784	(100,0%)

Den helt overvejende del af de straffedomme, som forkyndes, er udeblivelsesdomme i politisager, ligesom de af politiet foretagne forkyndelser i straffesager, hvor forkyndelse iværksættes af retten, næsten udelukkende er tilsigelser i politisager. Det følger heraf, at op mod 75% af de forkyndelser, som blev foretaget af stævningstjenesten i Københavns politi i 1986, vedrørte politisager.

Desuden foretog *den særlige eftersøgningstjeneste* ca. 8.000 forkyndelser, hvortil kommer et antal forkyndelser foretaget af *politiadvokaturerne*. Det samlede antal politiforkyndelser i Københavns politikreds udgjorde derfor mindst 42.000 i 1986.

Samme år foretog *civile stævningsemænd* beskikket ved København Byret ca. 120.000 forkyndelser, hvoraf forkyndelser i fogedsager udgjorde den betydeligste del. Mindst 35.000 af forkyndelserne gjaldt stævninger i civile sager.

Polititjenestemænd har ikke krav på vederlag for forkyndelse i straffesager. Stævningsemænd oppebærer særskilt vederlag. Vederlaget afholdes af statskassen, når sagen behandles af retten, og i øvrigt af den myndighed eller private, der begærer forkyndelse foretaget, jf. retsplejelovens § 165. Der betales vederlag for hver person, for hvem meddelelsen ønskes forkyndt. Vederlag betales også, hvis

stævningsmanden må slutte forkyndelsesforretningen som forgæves. Der betales nyt vederlag, hvis forkyndelse efterfølgende forsøges på en ny adresse, hvortil den pågældende er flyttet, jf. vederlagsbekendtgørelsen § 1.

Justitsministeriets *udgifter til forkyndelse* udgjorde i 1988 ca. 21,4 mio. kr., heraf ca. 4,6 mio. kr. til befordringsgodtgørelse, til den civile stævningstjeneste.

Hertil kommer udgifterne til brevforkyndelse og postforkyndelse, som ikke kan opgøres særskilt.

Heller ikke udgiften til politiets virksomhed i forbindelse med forkyndelser, herunder eftersøgning m.v., kan særskilt opgøres, fordi arbejdet udføres som led i tjenesten.

Kapitel 3.

Arbejdsgruppens overvejelser.

3.1. Baggrund.

Det har væsentlig betydning både for udgifterne til justitsvæsenet og for publikum, at meddelelser i retsplejen gives hurtigt og billigt. Dette gælder også, når meddelelse sker ved forkyndelse. Mislykkes forkyndelsesforsøg, medfører det som regel spild, f.eks. forgæves møde i retten for andre tilsagte og for advokaterne, og det forberedende arbejde med at arrangere mødet skal gentages. Det kan endvidere påføre parterne og andre tab, at sagen trækker ud. Aflyste retsmøder har endelig betydning for rettens kapacitet, fordi det af tidsmæssige grunde ofte vil være umuligt at beramme andre retsmøder i den afsatte tid. Sagsbehandlingstiden ved domstolene er derfor i høj grad afhængig af smidig kommunikation, herunder effektiv forkyndelse, hvor det er nødvendigt at give meddelelse på denne måde.

3.2. Afgrænsning.

Som nævnt ovenfor i kapitel 1 skal arbejdsgruppen gennemgå og foreslå sanering af retsplejelovens forkyndelsesregler med udgangspunkt i forslagene fra Justitsministeriets spare- og forenklingsudvalg.

Gennemgang af alle forkyndelsesbestemmelser i retsplejeloven vil imidlertid omfatte adskillige regler, der anvendes temmelig sjældent, og hvor ændringer derfor kun har ringe

praktisk forenklingseffekt og ingen reel besparelsvirkning. Arbejdsgruppen har derfor efter drøftelse med Justitsministeriet valgt at koncentrere sine overvejelser om nogle generelle spørgsmål, som er knyttet til retsplejelovens regler om de forskellige forkyndelsesformer, samt om de af retsplejelovens bestemmelser om, at meddelelse skal gives ved forkyndelse, som har størst betydning for justitsvæsenets anvendelse af ressourcer til forkyndelsesvirksomhed.

3.3. Forkyndelsesformer.

Da ændringen af lovreglerne om forkyndelse blev gennemført i 1972, regnede man med udstrakt anvendelse af *brevforkyndelse*. Denne forventning har imidlertid ikke holdt stik. Det er en ret udbredt erfaring, at folk ofte - ikke mindst i de større byområder - undlader at reagere på henvendelse om brevforkyndelse.

Postforkyndelse anvendes kun i begrænset omfang. Baggrunden herfor er utvivlsomt både omkostningerne ved denne forkyndelsesform og dens manglende effektivitet, som vel i hovedsagen beror på, at kun få er hjemme i dagtimerne, når postbudet kommer.

Det er arbejdsgruppens indtryk, at man lokalt ved domstole og politi er opmærksom på mulighederne for besparelser ved den størst mulige anvendelse af brevforkyndelse eller, hvor dette er muligt, andre billige meddelelsesformer. Efter gruppens opfattelse bør denne praksis fortsætte. Det vil næppe være hensigtsmæssigt at fastsætte generelle regler om øget anvendelse af brevforkyndelse m.v.

De supplerende forkyndelsesformer er både billige og effektive og bør således bruges, hvor det er muligt. Disse forkyndelsesformer er imidlertid kun undtagelsesvis anvendelige for så vidt angår den første meddelelse om en

sag. Et meget betydeligt antal meddelelser, som efter de gældende regler skal forkyndes, må derfor nødvendigvis forkyndes efter reglerne i retsplejelovens §§ 155-57.

På baggrund af erfaringerne med brev-, post- og stævningsmandsforkyndelse er det nærliggende at overveje, om besparelser på forkyndelsesområdet kan opnås ved indførelse af nye forkyndelsesformer, som er billigere og/eller mere effektive end de eksisterende. Blandt de forslag, som tidligere er indgået i overvejelser om besparelser eller effektivisering på forkyndelsesområdet, kan navnlig nævnes muligheden for at foretage forkyndelse ved anbefalet eller almindeligt brev, "brevkasseforkyndelse" og forkyndelse ved telefonisk meddelelse.

Som tidligere nævnt er formålet med forkyndelse at varetage to forskellige hensyn. Det første er at skabe den størst mulige sikkerhed for, at meddelelsen kommer frem, så adressaten kan gøre sig bekendt med indholdet og varetage sine interesser, for eksempel ved at give møde, fremsætte indsigelser m.v. Det andet er at sikre afsenderen bevis for, at meddelelsen er givet, så de retsvirkninger, som er knyttet til forkyndelsen, kan indtræde.

Forsendelse ved *anbefalet brev* yder en sikkerhed, der i det store og hele svarer til postforkyndelsen. Postvæsenet udsteder kvittering for afsendelsen, og brevet returneres, hvis det ikke afleveres på adressen eller afhentes af modtageren. Kvitteringen giver ganske vist ikke noget bevis for indholdet af forsendelsen. Dette gælder dog også ved postforkyndelse, hvilket er baggrunden for reglen om, at postforkyndelse kun med rettens medvirken kan iværksættes af private.

Der er imidlertid ikke grundlag for at antage, at forkyndelse ved anbefalet brev vil være mere effektiv end brev- og postforkyndelse. Anbefalede breve udbringes på den almindelige postomdeling ganske som breve med afleveringsattest, hvorfor modtageren eller dennes husstand ikke kan forventes truffet i større omfang end ved postforkyndelse.

Når postvæsenet ikke træffer nogen hjemme, efterlades en meddelelse om, at det anbefalede brev kan afhentes på posthuset, og i disse tilfælde vil modtagerens aktive medvirken være nødvendig for gennemførelse af forkyndelsen ganske som ved brevforkyndelse. Hertil kommer, at postvæsenets takst for anbefalede breve er mindst 30,50 kr. (27 kr. plus den almindelige brevporto), hvorfor der ikke kan påregnes besparelser ved sådan forkyndelse.

Forsendelse ved *almindeligt brev* giver en betydelig grad af sikkerhed for, at meddelelsen afleveres på adressen eller returneres til afsenderen, når aflevering ikke kan ske, idet de forsendelser, som bortkommer hos postvæsenet, efter det oplyste kun udgør 0,01 promille af det samlede antal forsendelser. Selv om brevet er behørigt afleveret af postvæsenet, er det imidlertid ikke sikkert, at adressaten har modtaget forsendelsen. Adressaten kan være flyttet uden at give postvæsenet besked om adresseændringen, eller den pågældende kan være bortrejst, indlagt på sygehus, indsat i varetægtsfængsel o.s.v. Det er ikke fuldstændig udelukket, at tilsvarende situationer kan opstå ved anvendelse af de eksisterende forkyndelsesformer, men risikoen herfor er dog betydeligt mindre på grund af kravet om, at forkyndelsen skal "modtages" af den pågældende selv eller en nærmere bestemt personkreds.

Benyttes almindelig brevpost, opnås der endvidere hverken bevis for, at meddelelse er sket, eller tidspunktet herfor.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at forsendelse med almindeligt brev giver så stor sikkerhed for, at en meddelelse kommer frem, at det vil være forsvarligt af indføre regler om, at nogle af de processuelle meddelelser, som efter de gældende regler skal forkyndes, kan gives ved almindeligt brev. Det er imidlertid arbejdsgruppens vurdering, at dette mest hensigtsmæssigt kan ske ved ophævelse af kravet om forkyndelse af de pågældende meddelelser. Herved opnås samme begrænsning af ressourceforbruget uden at bryde retsplejelovens systematik med ligestillede for-

kyndelsesforkyndelsesformer, som kan anvendes i alle tilfælde, hvor forkyndelse er foreskrevet, og udløse enhver af de til forkyndelsen knyttede retsvirkninger.

"Brevkasseforkyndelse" er betegnelsen på en meddelelsesform, som består i, at stævningsmanden - uden at træffe nogen, der kan modtage forkyndelse - nedlægger meddelelsen i adressatens postkasse. Denne meddelelsesform svarer i det hele til den almindelige brevforsendelse for så vidt angår forhold som bortrejse, hospitalsindlæggelse, varetægtsfængsling m.v., men der foreligger i modsætning til brevforsendelsen bevis for, at meddelelsen er afleveret på den angivne adresse.

Fremgangsmåden anvendes i et vist omfang i praksis, men anerkendes ikke som forkyndelse, hvis modtageren ikke reagerer på meddelelsen.

I gruppens overvejelser vedrørende "*telefonforkyndelse*" er indgået dels et tidligere forslag, hvorefter meddelelse kan gives ved telefonisk henvendelse til den pågældende, dels en kombination af telefonisk henvendelse og forsendelse ved almindeligt brev, som af og til fungerer i praksis.

Efter de gældende regler er det normalt en del af forkyndelsesproceduren, at den skriftlige meddelelse kommer frem til modtageren eller en person, for hvem forkyndelse kan ske, og dette krav kan ifølge sagens natur ikke opfyldes ved telefonisk henvendelse.

Det er stævningstjenestens erfaring, at det ikke sjældent er muligt at opnå forbindelse med den, forkyndelsen vedrører, eller hans pårørende ved telefonisk henvendelse. Herefter sender stævningsmanden meddelelsen ved almindeligt brev til den adresse, den pågældende opgiver, eller det aftales eventuelt, at meddelelsen afhentes hos stævningsmanden. Denne fremgangsmåde fungerer i et vist omfang i praksis, men anerkendes ikke som forkyndelse, med mindre betingelserne i retsplejelovens § 157 er opfyldt.

Uanset nogle af de meddelelser, som skal forkyndes, **har et** meget enkelt indhold, for eksempel tid og sted for afholdelse af et retsmøde, finder arbejdsgruppen, at formidling af meddelelsen i en sådan form, at modtageren får det fornødne kendskab til indholdet, kun kan sikres ved at fastholde kravet om, at den skriftlige meddelelse kommer frem til en, der kan modtage forkyndelse.

Efter arbejdsgruppens opfattelse vil der endvidere være for mange fejlmuligheder knyttet til en forkyndelsesform, hvor telefonisk kontakt udgør den eneste sikkerhed for, at forkyndelse sker for en person, der kan modtage forkyndelse.

På denne baggrund stiller arbejdsgruppen ikke forslag om indførelse af nye forkyndelsesformer, men om ophævelse af kravet om forkyndelse af visse meddelelser som nærmere beskrevet nedenfor under 3.6.

3.4. Forhold vedrørende stævningsmandsforkyndelse.

Vilkårene for stævningsmændenes og politiets forkyndelsesvirksomhed er af forskellige grunde vanskelige.

Disse vanskeligheder har ikke mindst sammenhæng med, at der i vidt omfang leveres *mangelfulde adresseoplysninger*, når forkyndelse begæres. En undersøgelse foretaget ved Københavns Byrets fogedafdeling i 1986 viste således, at der var afgørende mangler ved adresseoplysningerne i ca. 20% af de modtagne sager.

Den, der ønsker en meddelelse forkyndt, **har** ingen (sanktioneret) pligt til at give rigtige og tilstrækkelige oplysninger til brug ved forkyndelsen. I princippet kan man overlade undersøgelsen af adresseforhold til stævningsmanden, subsidiært til politiet, se hertil blandt andet instruksen for stævningsmænd § 6, stk. 5, og forkyndelses-

bekendtgørelsens § 8, stk. 1. Undersøgelsen betales i praksis altid af statskassen, jf. retsplejelovens § 165, stk. 2.

En sådan ordning ansporer kun lidet til omkostningsbevidst adfærd, og arbejdsgruppen har derfor overvejet mulighederne for at flytte risikoen for mangelfuld adresseoplysning fra statskassen til den, der ønsker en meddelelse forkyndt.

Dette kunne ske ved at skærpe de regler i retsplejeloven, der stiller krav til indholdet af meddelelser, som skal forkyndes, og - navnlig - ved at sanktionere oplysningspligten for eksempel med regler om afvisning. Særlig interesse i den forbindelse har bestemmelserne i retsplejelovens §§ 348 og 488 om henholdsvis stævning i civile sager i 1. instans og anmodning om tvangsfuldbyrdelse.

En anden mulighed er at fastsætte krav om, at der indhentes folkeregisterattest allerede i forbindelse med begæringen om forkyndelse af en meddelelse, idet sådan attest efter de gældende regler først forlanges efter, at stævningsmandens arbejde er gået i gang, jf. instruksens § 6, stk. 7.

Arbejdsgruppen har noteret sig, at disse spørgsmål også er overvejet i Retsplejerådet, idet rådet stiller forslag om ændring af bestemmelsen i retsplejelovens § 488, stk. 1, således at en begæring om tvangsfuldbyrdelse skal indeholde "nøjagtig angivelse af skyldnerens navn og af den adresse, hvor tvangsfuldbyrdelse kan ske".

I Retsplejerådets lovudkast er i bemærkningerne til dette forslag anført:

"... Det har været overvejet, om det ville være hensigtsmæssigt at kræve, at der altid skulle foreligge en frisk folkeregisteroplysning, men en sådan ordning forekommer urimelig bureaukratisk, allerede fordi den vil belaste kommunernes forvaltning med afgivelse af ofte helt overflødige attester, ligesom en sådan ordning må suppleres med regler om, hvilke oplysninger der skal foreligge, hvis skyldneren er en juridisk person. Det foreslås, at

sanktionen for manglende oplysning kan være afvisning. Afviser fogedretten sagen, kan dette få konsekvenser for kreditors prioritætsstilling, hvis forretningen senere gennemføres, ligesom afvisning kan indebære, at der skal svares ny retsafgift ved genfremsættelse af begæringen."

På denne baggrund finder arbejdsgruppen det hensigtsmæssigt, at der indføres en tilsvarende ordning vedrørende civile sager. Arbejdsgruppen stiller derfor forslag om ændring af retsplejelovens § 350, således at også mangelfulde adresseoplysninger m.v. i stævningen i en borgerlig sag kan medføre afvisning.

3.5. Brugerbetaling m.v.

Udgifterne til den civile stævningstjeneste afholdes i helt overvejende grad af Justitsministeriet. Udgifterne til politiets virksomhed i forbindelse med forkyndelse afholdes udelukkende af Justitsministeriet. Justitsministeriets udgifter er ikke kompenseret ved direkte brugerbetaling.

Som tidligere nævnt kan forkyndelse, derunder stævningsmandsforkyndelse, iværksættes uden for retsplejen. I så fald sørger stævningsmanden selv for oppebørslen af vederlag m.v., således at administrationen ikke påhviler domstolene, herunder dissens kasse- og regnskabsvæsen. Stævningsmandsforkyndelser uden for retsplejen spiller i øjeblikket en meget beskedent rolle.

Gennemførelse af det ovenfor i kapitel 1 omtalte forslag fra Retsplejerådet om ændring af reglerne om tvangsinddrivelse af forfaldne pengekrav vil imidlertid indebære, at der skal ske forkyndelse i et stort antal sager, der ikke behandles af retten. Rådet foreslår derfor udgifterne til den øgede administration i stævningstjenesten dækket ved indførelse af et forhøjet gebyr for forkyndelse, der iværksættes af private.

I den forbindelse kan det overvejes, om det offentliges udgifter til forkyndelsesvirksomhed i videre omfang bør

nedbringes ved indførelse af regler om *brugerbetaling*, eventuelt i forbindelse med *privatisering* af den civile stævningstjeneste.

Indtil 1. oktober 1969 skulle vederlaget for forkyndelse betales forud af den, der begærede forkyndelsen foretaget. Den nuværende ordning blev indført i forbindelse med en almindelig revision af lovgivningen om retsafgifter, se lov nr. 207 af 21. maj 1969 § 10, nr. 4. I bemærkningerne til loven (FT 1968-69, till. A. sp. 805 f.) begrundes nyordningen med lettelsen for parterne og deres advokater og for retten. Det fremhæves, at parterne fremtidig kun skal betale ét beløb, retsafgiften, mod hidtil en række særlige vederlag, for eksempel vederlag for forkyndelse, i tillæg til retsafgiften, og at ordningen betyder en forenkling af det regnskabsmæssige arbejde ved retterne.

Efter arbejdsgruppens opfattelse gør de nævnte hensyn til administration og publikumsbetjening sig fortsat gældende med betydelig styrke. Gruppen tillægger det endvidere betydning, at det må antages, at de ovenfor nævnte forslag om skærpelse af kravene til rekvirentens adresseoplysninger og sanktionering af oplysningspligten vil påvirke brugernes ressourcebevidsthed i samme retning som direkte brugerbetaling. Det bemærkes endelig, at regler om brugerbetaling ikke vil indebære en begrænsning af det offentlige ressourceforbrug, der medgår til forkyndelse i straffesager, hvor udgifterne fortsat måtte afholdes af statskassen.

Det forekommer derfor hensigtsmæssigt at bevare den gældende ordning, hvorefter der betales en afgift for behandling af sager ved domstolene, således at spørgsmålet om kompensation af det offentlige udgifter til forkyndelse fortsat indgår i overvejelserne i forbindelse med fastsættelse af retsafgifternes størrelse.

Arbejdsgruppen finder således ikke grundlag for at stille forslag om gennemførelse af direkte brugerbetaling for forkyndelse.

Gennemførelse af ordninger, der indebærer, at et betydeligt antal forkyndelser iværksættes af private, vil nødvendiggøre strukturændringer i den civile stævningstjeneste, som selv skal varetage den administration, der er forbundet med disse forkyndelser. Det kunne i denne forbindelse overvejes at gennemføre mere vidtgående ændringer i stævningstjenestens organisation, således at nogle af de administrative opgaver i forbindelse med stævningsmandsforkyndelser, der iværksættes af retten og politiet, ligeledes kunne udføres af stævningstjenesten. Dette kunne formentlig tillige skabe grundlag for anskaffelse og anvendelse af tekniske hjælpemidler i større omfang, herunder ikke mindst etablering af direkte terminaladgang til CPR.

Det er ovenfor under 2.7 nævnt, at arbejdsdelingen mellem stævningsmænd og politi for så vidt angår forkyndelser i straffesager varierer efter lokal praksis og ikke nødvendigvis følger fordelingen af rettens og anklagemyndighedens opgaver efter retsplejeloven. Det er altså principielt ikke udelukket, at også forkyndelser, der iværksættes af anklagemyndigheden, kan foretages af den civile stævningstjeneste, hvor hensynet til retsplejens effektivitet gør dette muligt. Dette ville for så vidt ikke medføre besparelser for det offentlige, men kunne eventuelt indebære en begrænsning af politiets anvendelse af personaleressourcer til forkyndelse.

Forslag om en egentlig privatisering af den civile stævningstjeneste falder formentlig uden for denne arbejdsgruppes kommissorium, ligesom den endelige vurdering af et sådant forslag i givet fald måtte forudsætte omfattende drøftelser med de involverede myndigheder og organisationer.

Arbejdsgruppen finder endelig, at der af retsplejemæssige hensyn må lægges vægt på at bevare den ved retsplejelovens §§ 57-58 fastsatte ordning, hvorefter stævningsmænd beskikkes af retten og i tjenstlige forhold hører under vedkommende dommers kompetence.

Arbejdsgruppen stiller derfor ikke forslag om privatisering af stævningstjenesten.

3.6. Ophævelse af krav om forkyndelse.

Efter arbejdsgruppens opfattelse kan behovet for at give processuelle meddelelser i form af forkyndelse vurderes mere nuanceret end hidtil, uden at retssikkerheden forringes. Som nævnt ovenfor under 3.3 finder gruppen, at forkyndelse i visse tilfælde kan erstattes af meddelelse ved almindeligt brev, og foreslår dette gennemført ved ophævelse af kravet om forkyndelse af sådanne meddelelser.

Forslaget hviler bl.a. på den betragtning, at det i vidt omfang bør kunne forudsættes, at den, der forlader sin adresse, sørger for kontaktmuligheder. Gruppen finder endvidere, at retsplejelovens regler om genoptagelse må ses som en garanti ikke mindst i tilfælde af, at gennemførelsen af en processuel meddelelse svigter. Det er således forudsat, at domstolene ved vurdering af en begæring om genoptagelse tager dette forhold i betragtning. De bestående muligheder for genoptagelse er så rummelige, at en nyordning, jf. nedenfor, efter gruppens opfattelse kan gennemføres uden ændring af de gældende lovregler om genoptagelse.

Arbejdsgruppen har særligt overvejet ophævelse af kravet om forkyndelse af følgende meddelelser, som på grund af sagsantallet har meget væsentlig betydning for ressourceforbruget:

- 1) Stævninger i borgerlige sager i første instans, jf. retsplejelovens § 350.
- 2) Tilsigelser i fogedsager, jf. retsplejelovens § 494, stk. 2.
- 3) Tilsigelser i politisager, jf. retsplejelovens § 932, stk. 1.
- 4) Domme, jf. retsplejelovens § 219, stk. 3 og 4.

Det er arbejdsgruppens hovedsynspunkt, at krav om forkyndelse af retssikkerhedsmæssige grunde ikke bør opgives, når der kan opstå spørgsmål om at frihedsberøve den, til hvem meddelelsen rettes (for eksempel ved fremstilling af skyldneren i fogedretten ved politiets foranstaltning, ved anholdelse af sigtede eller tiltalte, eller ved idømmelse af frihedsstraf).

3.6.1. Stævninger i borgerlige sager i første instans.

Spare- og forenklingssudvalget stillede forslag om, at stævningen i civile sager kunne sendes med almindeligt brev.

Arbejdsgruppen er enig i, at stævningen i en borgerlig sag ikke nødvendigvis bør forkyndes, idet visse grupper af sager i praksis er karakteriseret ved, at der kun sjældent rejses indsigelser mod kravet.

Såfremt man ville gennemføre en sådan ordning, anser arbejdsgruppen det derfor mere hensigtsmæssigt, at udskillelsen af den gruppe af sager, hvor forkyndelse af stævningen anses uforholdsmæssig, foretages af retten. Dette kunne opnås ved gennemførelse af regler, hvorefter retten kan bestemme, at stævningen i en borgerlig sag i første instans ikke skal forkyndes.

Arbejdsgruppen stiller som nævnt ovenfor under 1.4 ikke forslag om en sådan ordning, fordi gennemførelse af forslaget fra Retsplejerådet vedrørende fuldbyrddelse af forfaldne pengekrav må antages at indebære, at et vist antal

sager slet ikke vil blive indbragt for den almindelige civilret. Dette forslag må derfor antages at have større effekt på det samlede ressourceforbrug i justitsvæsenet end en ordning, hvor forkyndelse af stævningen i civile sager efter rettens bestemmelse kan undlades. Såfremt dette forslag ikke gennemføres, finder gruppen imidlertid, at der i stedet bør etableres en ordning som den ovenfor skitserede. Et udkast til lovforslag herom er optaget som bilag 7.

3.6.2. Tilsigelser 1 fogedsager.

Arbejdsgruppens forslag omfatter ikke forkyndelser i fogedsager, selvom de største ressourcer i den civile stævningstjeneste anvendes inden for dette område.

Dette hænger sammen med, at der i disse sager jævnligt opstår spørgsmål om at fremstille skyldneren i fogedretten ved politiets foranstaltning. Det er som nævnt gruppens hovedsynspunkt, at der i sådanne tilfælde fortsat bør ske forkyndelse.

Arbejdsgruppen finder imidlertid anledning til at henlede opmærksomheden på, at det i betydelig grad belaster såvel fogedretterne som den civile stævningstjeneste og politiet, at et stort antal fogedforretninger omberammes på grund af manglende forkyndelse. Det må dog antages, at Retsplejerådets forslag om skærpede krav til rekvirentens adresseoplysninger og sanktionering af oplysningspligten vil medvirke til en begrænsning af antallet af forgæves forkyndelsesforsøg i fogedsager.

3.6.3. Tilsigelser i politisager.

Arbejdsgruppen foreslår, at kravet om forkyndelse af tilsigelser i de i retsplejelovens § 934 nævnte bødepolitiser ophæves.

Det meget betydelige antal bødesager, der behandles ved retten, indebærer, at forkyndelse af tilsigelser i disse sager har afgørende betydning for ressourceforbruget.

Hensynet til retssikkerheden er særligt tungtvejende, **når** der er spørgsmål om at pålægge straf. Arbejdsgruppen finder dog ikke, at retssikkerhedsmæssige hensyn tilstrækkeligt kan begrunde det nuværende forbrug af ressourcer i forbindelse med behandlingen af disse mindre alvorlige sager. Arbejdsgruppen lægger i den forbindelse vægt på, at det i praksis er hovedreglen, at disse sager i dag uanset forkyndelse af tilsigelse - afgøres ved udeblivelsesdom. Dette må antages at bero på, at tiltalte ikke har indsigelser mod den rejste tiltale, og at sagens behandling ved retten derfor alene skyldes, at bøden ikke er betalt.

Arbejdsgruppen lægger endvidere vægt på adgangen til genoptagelse, jf. det ovenfor under 3.6 anførte.

3.6.4. Domme.

Arbejdsgruppen stiller forslag om ændring af reglerne om forkyndelse af domme i straffesager, herunder om ophævelse af kravet om forkyndelse af domme i bødepolitisager. Forslaget bygger blandt andet på ideoplægget fra Justitsministeriets spare- og forenklingsudvalg. Forslaget omfatter ikke forkyndelse af civile domme, der i praksis spiller en mindre væsentlig rolle.

Arbejdsgruppen finder, at de gældende regler i retsplejelovens § 219, stk. 4, hvorefter en fældende straffedom *altid* skal forkyndes, hvis den tiltalte ikke har været til stede ved domsafsigelsen, er mere vidtgående, end hensynet til retssikkerheden nødvendiggør.

Efter § 219, stk. 3, gælder i civile sager den regel, at dommen (kendelsen) skal forkyndes, hvis parterne ikke er gjort bekendt med, hvornår dom vil blive afsagt enten ved

tilkendegivelse herom ved sagens optagelse eller ved tilsigelse til domsafsigelsen. De processuelle frister regnes i disse tilfælde fra forkyndelsen, men i alle andre tilfælde fra dommens afsigelse, uanset om parterne (sagsøgte) har været til stede eller ej.

En tilsvarende ordning kan efter gruppens opfattelse gennemføres for så vidt angår straffesager uden tilsidesættelse af hensyn til retssikkerheden, idet det må påhvile den tiltalte, som vælger ikke at give møde til domsafsigelsen, selv at skaffe sig underretning om resultatet ved henvendelse enten til retten eller til politiet.

For så vidt angår de i retsplejelovens § 934 omtalte bødepolitisager finder gruppen, at det vil være forsvarligt helt at ophæve kravet om forkyndelse af dommen, idet adgangen til genoptagelse giver tilstrækkelig mulighed for at varetage de retssikkerhedsmæssige hensyn. Herom henvises i øvrigt til det ovenfor under 3.6.2 anførte.

Kapitel 4.

Udkast til lovforslag med bemærkninger.

Forslag til Lov om ændring af retsplejeloven (Forkyndelse)

§ 1.

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 748 af 1. december 1989, som ændret senest ved lov nr. 406 af 13. juni 1990, foretages følgende ændringer:

1. I § 17 a, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter "bemyndigelse til": "at træffe afgørelser efter § 350, stk. 2, og".

2. § 219, stk. 4, affattes således:

"Stk. 4. I straffesager bør tiltalte, hvis han er fængslet, bringes til stede ved dommens afsigelse. Er tiltalte ikke til stede ved afsigelsen, meddeler anklagemyndigheden ham udskrift af dommen. Udskriften af en fældende dom skal forkyndes, hvis tiltalte ikke var tilsagt til at høre dommen afsagt, med mindre sagen er afgjort i medfør af § 934. Udskriften skal dog forkyndes, hvis sagen i medfør af § 847, stk. 2, nr. 3, litra a), er fremmet i tiltaltes fravær. Tiltalte vejledes om retsmidlerne mod afgørelsen. Vejledningen gives ved afsigelsen, hvis tiltalte er til stede, og ellers ved den efterfølgende meddelelse. Er borgerligt krav forfulgt under sagen, finder reglen i stk. 3 tilsvarende anvendelse."

3. I § 350 indsættes som stk. 2:

"Stk. 2. Retten kan afvise sagen, hvis angivelsen af sagsøgtens navn og adresse, jf. § 348, stk. 2, nr. 1, er unøjagtig, således at forkyndelse ikke kan foretages på grundlag af sagsøgerens oplysninger."

4. I § 932, indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

"Stk. 2. Forkyndelse efter stk. 1 kan undlades, når der ikke under sagen er spørgsmål om højere straf end bøder. I så fald sendes tilsigelsen til tiltalte. En genpart af anklageskriftet vedlægges, hvis genpart skulle være udleveret i tilfælde af forkyndelse."

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

5. § 948, stk. 1, 1. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

"Vil tiltalte anke, må han give meddelelse herom inden 14 dage. Fristen regnes fra dommens afsigelse, eller, hvis forkyndelse af dommen er påbudt, jf. § 219, stk. 4, fra forkyndelsen. Hvis sagen er afgjort i medfør af § 934, og tiltalte ikke var mødt eller tilsagt til dommens afsigelse, regnes fristen dog fra den dag, anklagemyndigheden har meddelt tiltalte udskrift af dommen."

6. § 962, stk. 3, 2. pkt., og § 966, stk. 1, 3. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

"Ansøgning om anketilladelse skal indgives til Justitsministeriet inden 2 uger efter dommens afsigelse. Hvis det er tiltalte, der vil anke, beregnes fristen efter bestemmelserne i § 948, stk. 1, 2. og 3. pkt."

7. § 1018 e, stk. 1, 3. pkt., affattes således:

"Har tiltalte ikke været til stede ved dommens afsigelse, beregnes fristen efter bestemmelserne i § 948, stk. 1, 2. og 3. pkt."

§ 2.

Stk. 1. Loven træder i kraft den

Stk. 2. Loven finder anvendelse med hensyn til sager, som anlægges, eller hvor tiltale rejses, på ikrafttrædelsesdagen eller senere.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger.

Lovforslaget har til formål at opnå besparelser i det offentliges udgifter til forkyndelsesvirksomhed og begrænse det ressourceforbrug, der er forbundet med forgæves forkyndelsesforsøg.

1. Reglerne om forkyndelse findes i retsplejelovens kapitel 17 (§§ 153-165). De gældende regler er affattet ved lov nr. 66 af 8. marts 1972, der trådte i kraft den 1. juli 1972.

Til hovedbestemmelserne om forkyndelse knytter der sig i retsplejeloven almindelige bestemmelser om stævningsmænd (§§ 57 og 58) og en lang række bestemmelser om, at bestemte processuelle meddelelser skal forkyndes. Lovregler om forkyndelse af processuelle meddelelser findes endvidere uden for retsplejeloven.

Administrative regler om forkyndelse er fastsat ved bekendtgørelse nr. 256 af 20. juni 1972 om forkyndelse og bekendtgørelse nr. 255 af samme dato om instruks for stævningsmænd. Regler om vederlag for forkyndelse er nu fastsat i bekendtgørelse nr. 825 af 14. december 1987 om vederlag til stævningsmænd og til vidner i fagedforretninger.

Forkyndelse efter retsplejelovens regler har til formål at sikre, at en meddelelse kommer frem, således at adressaten har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet, samt at sikre den, der har iværksat forkyndelsen, bevis herfor, således at de til forkyndelsen knyttede retsvirkninger kan indtræde.

2. Retsplejeloven indeholder forskellige forkyndelsesformer, men i ressourcemæssig sammenhæng er det navnlig for-

kyndelse efter bestemmelsen i retsplejelovens § 155 om brev-, post- og stævningsmandsforkyndelse, som har betydning.

Ved *brevforkyndelse* sendes meddelelsen til adressaten, der anmodes om at bekræfte modtagelsen ved almindeligt brev. Meddelelsen anses efter bestemmelsen i retsplejelovens § 156 forkyndt, hvis genparten eller modtagelsesbeviset er underskrevet af den pågældende personlig. Brevforkyndelse adskiller sig således fra de to andre forkyndelsesformer i retsplejelovens § 155 derved, at forkyndelse kun kan ske for den pågældende personlig, og at forkyndelse forudsætter modtagerens aktive medvirken.

Ved *postforkyndelse* sendes meddelelsen til adressaten i brev med afleveringsattest, og *stævningsmandsforkyndelse* sker ved, at en stævningsmand afleverer meddelelsen.

De nærmere regler om postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse findes i retsplejelovens § 157. Det er herefter udgangspunktet, at forkyndelse skal ske for den pågældende personlig på bopælen, det midlertidige opholdssted eller på arbejdsstedet, men træffes den pågældende ikke, kan forkyndelse ske for en nærmere bestemt personkreds på bopælen eller arbejdsstedet.

3. Ved revisionen af reglerne om forkyndelse i 1972 regnede man med udstrakt anvendelse af brevforkyndelse. Denne forventning har imidlertid ikke holdt stik. Det er en ret udbredt erfaring, at folk - ikke mindst i de større byområder - ofte undlader at reagere på henvendelse om brevforkyndelse. Også postforkyndelse anvendes kun i begrænset omfang, hvilket må antages at bero både på omkostningerne ved denne forkyndelsesform og dens manglende effektivitet. En meget betydelig del af forkyndelserne sker således ved stævningsmandsforkyndelse, som ubetinget er den mest effektive af de i retsplejelovens § 155 nævnte forkyndelsesformer.

På baggrund af erfaringerne med brev-, post- og stævningsraandsforkyndelse er det overvejet, om besparelser på forkyndelsesområdet kan opnås ved indførelse af nye forkyndelsesformer, som er billigere og/eller mere effektive end de eksisterende. Blandt de forslag, som tidligere er indgået i overvejelser om besparelser eller effektivisering på forkyndelsesområdet, kan navnlig nævnes muligheden for at foretage forkyndelse ved *anbefalet* eller *almindeligt brev*, ved "*brevkasseforkyndelse*" og ved *telefonisk henvendelse*, i sidstnævnte tilfælde eventuelt i forbindelse med efterfølgende afsendelse af meddelelsen til en opgivet adresse.

Det gælder imidlertid alle de nævnte meddelelsesformer, at de *enten* hverken er billigere eller mere effektive end de eksisterende forkyndelsesformer *eller* er uegnede til at varetage de hensyn, som er formålet med regler om forkyndelse.

Da retsplejelovens regler om forkyndelse bygger på det princip, at alle forkyndelsesformer er ligestillede, vil det af systematiske grunde være mindre hensigtsmæssigt at indføre regler om en forkyndelsesform, der ikke kan anvendes i alle de tilfælde, hvor meddelelser skal forkyndes, men kun i bestemte kategorier af sager.

Derimod findes behovet for at give processuelle meddelelser ved forkyndelse at kunne vurderes mere nuanceret end hidtil, uden at retssikkerheden forringes.

Forsendelse ved almindeligt brev giver en betydelig grad af sikkerhed for, at meddelelsen afleveres på adressen eller returneres til afsenderen, når aflevering ikke kan ske, idet de forsendelser, som bortkommer hos postvæsenet, efter det oplyste kun udgør 0,01 promille af det samlede antal forsendelser. Selv om brevet er behørigt afleveret af postvæsenet, er det imidlertid ikke sikkert, at adressaten har modtaget forsendelsen. Adressaten kan være flyttet uden at give postvæsenet besked om adresseændringen, eller den pågældende kan være bortrejst, indlagt på syge-

hus, indsat i varetægtsfængsel o.s.v. På den anden side bør det i vidt omfang kunne forudsættes, at den, der forlader sin adresse, sørger for kontaktmuligheder.

Det har endvidere betydning, at retsplejelovens regler om genoptagelse må ses ikke mindst som en garanti i tilfælde af, at gennemførelsen af en processuel meddelelse svigter, således at domstolene ved vurdering af en begæring om genoptagelse vil kunne lægge betydelig vægt netop på disse forhold.

Retssikkerhedsmæssige hensyn kan derfor ikke være til hinder for indførelse af regler om, at visse processuelle meddelelser, som efter de gældende regler skal forkyndes, kan gives ved almindeligt brev, når adgangen til genoptagelse yder en effektiv beskyttelse, hvis meddelelsen i enkelte tilfælde ikke skulle komme frem. Når der kan opstå spørgsmål om at frihedsberøve den, til hvem meddelelsen er rettet, vil adgangen til genoptagelse ikke altid være en effektiv beskyttelse, hvorfor udgangspunktet ved vurdering af behovet for forkyndelse af processuelle meddelelser må være, at krav om forkyndelse ikke bør opgives i disse tilfælde.

Den skitserede ordning foreslås af de ovennævnte systematiske grunde gennemført ved ophævelse af kravet om forkyndelse af de omhandlede processuelle meddelelser. Det bemærkes i øvrigt, at de bestående muligheder for genoptagelse er så rummelige, at forslaget kan gennemføres uden ændring af de gældende regler om genoptagelse.

5. Enkelte kategorier af processuelle meddelelser giver på grund af sagernes antal anledning til langt den største del af det samlede antal forkyndelser og dermed også til anvendelse af størstedelen af retsvæsenets ressourceforbrug i forbindelse med forkyndelser.

På denne baggrund er det særligt overvejet, hvorvidt kravet om forkyndelse kan ophæves for så vidt angår følgende meddelelser:

1. Stævninger i borgerlige sager i 1. instans.
2. Tilsigelser i fogedsager.
3. Tilsigelser i politisager.
4. Domme.

5.1. Det idekatalog om forenkling af justitsvæsenet, som er afgivet af Justitsministeriets spare- og forenklingsudvalg, indeholder forslag både om afskaffelse af inkassosager og om ændring af reglerne om forkyndelse af stævninger i civile sager. Begge forslag sigter mod at begrænse resourceforbruget i forbindelse med det store antal civile sager, hvor den sagsøgte erfaringsmæssigt kun sjældent har indsigelser mod kravet.

Forslaget om indførelse af regler i retsplejelovens kapitel 44a om betalingspåkrav må antages at indebære, at en stor del af de såkaldte inkassosager ikke vil blive indbragt for retten, fordi formålet med sagsanlægget netop er at tilvejebringe et udlægsfundament. Det må derfor antages, at begrænsningen af ressourceforbruget i retsvæsenet ved gennemførelse af regler om betalingspåkrav som grundlag for tvangsfuldbyrdelse af forfaldne pengekrav langt vil overstige de besparelser, som kan opnås ved ændring af reglerne om forkyndelse af stævninger i denne type af civile sager.

5.2. De største ressourcer i den civile stævningstjeneste anvendes til forkyndelser i fogedsager.

Det er imidlertid af hensyn til tvangsfuldbyrdelsens effektivitet som hovedregel nødvendigt, at skyldneren tilsiges til forretningen med tilkendegivelse af, at udeblivelse kan medføre anholdelse og fremstilling i fogedretten. Denne udeblivelsesvirkning må som ovenfor nævnt forudsætte, at indkaldelsen er forkyndt.

5.3. I det omfang, der i politisager er spørgsmål om at pålægge frihedsstraf, gør samme hensyn sig gældende for så vidt angår kravet om forkyndelse af tilsigelsen.

De i retsplejelovens § 934 nævnte bødesager udgør imidlertid en meget betydelig andel af det samlede antal politisager, og forkyndelse af tilsigelser i disse sager har på grund af sagstallet afgørende betydning for ressourceforbruget.

Uanset at hensynet til retssikkerheden er særligt tungtvejende, hvor der er spørgsmål om at pålægge straf, findes det dog ikke, at retssikkerhedsmæssige hensyn tilstrækkeligt kan begrunde det nuværende forbrug af ressourcer i forbindelse med behandlingen af disse mindre alvorlige sager. Det må i den forbindelse tillægges betydning, at det i praksis er hovedreglen, at disse sager i dag - uanset forkyndelse af tilsigelse - afgøres ved afsigelse af udeblivelsesdom. Dette må antages at bero på, at tiltalte ikke har indsigelser mod den rejste tiltale, og at sagens behandling ved retten derfor alene skyldes, at bøden ikke er betalt.

5.4. Der stilles forslag om ændring af reglerne om forkyndelse af domme i straffesager, herunder om ophævelse af kravet om forkyndelse af domme i bødepolitisager. Forslaget bygger blandt andet på ideoplægget fra Justitsministeriets spare- og forenklingsudvalg.

De gældende regler i retsplejelovens § 219, stk. 4, hvorefter en fældende straffedom *altid* skal forkyndes, hvis den tiltalte ikke har været til stede ved domsafsigelsen, forekommer mere vidtgående, end hensynet til retssikkerheden nødvendiggør.

Efter § 219, stk. 3, gælder i civile sager den regel, at dommen (kendelsen) skal forkyndes, hvis parterne ikke er gjort bekendt med, hvornår dom vil blive afsagt enten ved tilkendegivelse herom ved sagens optagelse eller ved tilsigelse til domsafsigelsen. De processuelle frister regnes i disse tilfælde fra forkyndelsen, men i alle andre tilfælde fra dommens afsigelse, uanset om parterne (sagsøgte) har været til stede eller ej.

En tilsvarende ordning foreslås gennemført for så vidt angår straffesager. På grund af straffedommes offentligt-lige karakter foreslås det dog, at anklagemyndigheden i alle tilfælde skal sende udskrift af dommen til en tiltalt, der ikke har været til stede ved afsigelsen. Udskriften skal imidlertid ikke forkyndes for den tiltalte, som vælger ikke at give møde til domsafsigelsen, og ankefristen løber da fra dommens afsigelse. En tiltalt, der er udeblevet fra domsafsigelsen, må således selv skaffe sig underretning om resultatet før ankefristens udløb ved henvendelse enten til retten eller til politiet.

For så vidt angår de i retsplejelovens § 934 omtalte bødepolitisager skal forslaget ses i sammenhæng med det ovenfor anførte om adgangen til genoptagelse, idet genoptagelse yder et effektivt værn i sager, der er afgjort med bøde.

6. Til belysning af forslagets økonomiske og administrative konsekvenser kan det oplyses, at Justitsministeriets udgifter til forkyndelse i 1988 udgjorde ca. 21,4 mio. kr., heraf ca. 4,6 mio. kr. til befordringsgodtgørelse, til den civile stævningstjeneste. Hertil kommer udgifterne til brevforkyndelse og postforkyndelse, som ikke kan opgøres særskilt. Det samme gælder udgiften til politiets virksomhed i forbindelse med forkyndelser, herunder til eftersøgning m.v., idet arbejdet udføres som led i tjenesten.

Ophævelse af kravet om forkyndelse af tilsigelser i bødepolitisager og de foreslåede ændringer vedrørende forkyndelse af straffedomme, herunder navnlig forslaget om ophævelse af kravet om forkyndelse af domme i bødepolitisager, vil medføre væsentlige besparelser. Forkyndelse af tilsigelse i politisager iværksættes efter retsplejelovens regler af retten, mens forkyndelse af dommene iværksættes af politiet. Arbejdsdelingen mellem den civile stævningstjeneste og politiet for så vidt angår forkyndelser i straffesager varierer imidlertid efter lokal praksis og følger

ikke nødvendigvis fordelingen af rettens og anklagemyndighedens opgaver efter retsplejeloven. På den baggrund er det ikke muligt at skønne over, hvordan besparelserne vil fordele sig mellem domstolene (den civile stævningstjeneste) og politiet.

Endvidere må forslaget om sanktionering af sagsøgerens pligt til at give nøjagtige og tilstrækkelige oplysninger om sagsøgtes navn og adresse antages at medføre en vis begrænsning af det ressourceforbrug, som medgår til forkyndelse i borgerlige sager.

Hertil kommer, at også gennemførelse af forslaget om påkrav som grundlag for tvangsfuldbyrdelse må antages at indebære betydelige besparelser på udgifterne til den civile stævningstjeneste, idet fordringshaveren selv skal afholde udgiften til forkyndelse af betalingspåkravet.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1

Til nr. 1

Der henvises til bemærkningerne til nr. 3.

Til nr. 2.

I den gældende bestemmelse i § 219, stk. 4, 2. **pkt.**, er det bestemt, at udskrift af en fældende straffedom bliver at forkynde for tiltalte, hvis tiltalte ikke er til stede ved afsigelsen. I andre tilfælde meddeles der ham på begæring udskrift uden betaling.

Forslaget indebærer, at en tiltalt, der ikke har været til stede ved afsigelsen, altid skal have udskrift af dommen. Udskriften skal ikke forkyndes, hvis dommen er frifindende, hvis tiltalte var tilsagt til domsafsigelsen, eller hvis sagen er omfattet af § 934. Fra denne ordning gælder undtagelser, hvis borgerligt krav er forfulgt under sagen, eller hvis sagen med tiltaltes samtykke er fremmet i hans fravær, jf. nærmere herom nedenfor.

For så vidt angår fældende domme svarer forslaget til den gældende ordning vedrørende borgerlige sager, jf. nærmere om § 219, stk. 3, og § 162 nedenfor.

Forslaget har i praksis først og fremmest betydning for udeblivelsesdomme i bødepolitisager, jf. § 934, stk. 1, idet tiltalte som regel overværer afsigelsen af andre straffedomme.

Efter § 999, stk. 1, kan en straffedom ikke fuldbyrdes, før fristen for anke efter lovens almindelige regel er udløbet, eller ankeafkald er meddelt. Forslaget hindrer ikke, at der ved meddelelsen af en bøde dom vedlægges giroindbetalingskort med fornøden betalingsfrist. Derimod kan

meddelelse om dommen ikke gives i forbindelse med en fogedsag, jf. straffelovens § 52, stk. 3, jf. retsplejelovens § 486, stk. 1.

Det foreslås, at den gældende bestemmelse i § 219, stk. 4, 3. **pkt.**, hvorefter der af alle domme tilstilles statsadvokaten udskrift, udgår som overflødig.

Efter den gældende bestemmelse i § 219, stk. 4, 4. **pkt.**, bliver det ved afsigelsen eller forkyndelsen af en fældende dom at betyde domfældte, inden hvilken frist og på hvilken måde han kan fremsætte meddelelse om anke.

Denne bestemmelse foreslås afløst af bestemmelserne i forslagets 5. og 6. **pkt.**, således at tiltalte skal vejledes om retsmidlerne mod afgørelsen. Vejledningen skal gives ved domsafsigelsen, hvis tiltalte er til stede, og ellers ved den efterfølgende meddelelse. Ordet "meddelelse" omfatter forkyndelse, hvor dette er påbudt, jf. forslagets 2.-4. **pkt.** Fremhævelsen af, at vejledningen skal angå retsmidlerne, skal tjene til at understrege betydningen af vejledningen om genoptagelse, navnlig når dommen er afsagt i medfør af § 934, stk. 1. Hvis tilsigelsen i en sådan sag ikke er forkyndt - se forslaget i nr. 4 - kan vejledningen om eventuelle muligheder for genoptagelse være afgørende og vigtigere end ankevejledningen.

Vejledning i forbindelse med den efterfølgende meddelelse til en tiltalt, som ikke har været til stede ved domsafsigelsen, kan fortsat gives skriftligt.

Bestemmelserne foreslås endvidere affattet med nogle sproglige ændringer.

Efter den gældende bestemmelse i § 219, stk. 4, **sidste pkt.**, finder reglen i stk. 3 tilsvarende anvendelse, hvis der under sagen er nedlagt påstand om erstatning.

Bestemmelsen foreslås opretholdt med en redaktionel ændring. Bestemmelsen, der henviser til reglerne om borger-

lige sager, svarer i princippet til henvisningerne i § 996 om særskilt anke i den borgerlige retsplejes former af et borgerligt krav, der er påkendt ved dommen i en straffesag, samt § 997, stk. 2, og § 999, stk. 4, om fuldbyrdelse af bestemmelserne om erstatning m.v. i en straffedom.

Reglerne i § 219, stk. 3, må sammenholdes med § 162. Af den sidstnævnte bestemmelse fremgår, at når retten i et retsmøde træffer beslutning om tidspunktet for et nyt møde, anses beslutningen for at være forkyndt for de personer, der er til stede i retsmødet, og at det samme gælder med hensyn til personer, som ikke er til stede, men som er lovligt tilsagt til retsmødet. Det antages, at den lovligt tilsagte (stævnode) sagsøgte, der udebliver fra det første retsmøde, som følge heraf ikke har krav på at blive tilsagt efter § 219, stk. 3, 1. pkt., hvis det ved sagens optagelse til dom i det første retsmøde er tilkendegivet, hvornår dommen vil blive afsagt. I tilfælde af udeblivelse under de anførte omstændigheder kan der altså afsiges dom uden yderligere særlig meddelelse til sagsøgte, således at de processuelle frister regnes fra tidspunktet for afsigelsen.

Som det fremgår af det foregående sammenholdt forslaget i nr. 4 foreslås, at bødepolitissager som udgangspunkt skal kunne behandles uden forkyndelse. Udeblivelsesdom i en sådan sag skal kunne afsiges, når tilsigelsen er sendt til tiltalte ved almindeligt brev, men det følger af henvisningen til stk. 3, at dommen i så fald skal forkyndes, hvis der er taget stilling til et borgerligt krav. Har tiltalte (uden forudgående forkyndelse) givet møde under sagen, vil meddelelse om efterfølgende retsmøder - og dermed om tidspunktet for domsafsigelse - efter omstændighederne være forkyndt efter bestemmelsen i retsplejelovens § 162, således at forkyndelse af dommen er uforuden.

Hvis tiltalte er dømt som udebleven, jf. § 934, stk. 1, kan straffesagen genoptages efter de nærmere betingelser i § 987, stk. 1. En begæring om genoptagelse af straffesagen må anses for at omfatte erstatningsspørgsmålet, medmindre

tiltalte tilkendegiver andet. Hvis betingelserne for genoptagelse efter § 987, stk. 1, ikke er opfyldt, kan spørgsmålet om erstatning særskilt forlanges genoptaget af tiltalte efter reglerne i § 367.

Til nr. 3.

Den, der ønsker en meddelelse forkyndt, har efter gældende ret ingen (sanktioneret) pligt til at give rigtige og tilstrækkelige oplysninger til brug ved forkyndelsen. I princippet kan man overlade undersøgelsen af adresseforhold til stævningsmanden, subsidiært til politiet. I praksis forekommer der et betydeligt antal unøjagtigheder i angivelsen af sagsøgtes navn og adresse i borgerlige sager. Udgiften til opklaring af forholdene med henblik på forkyndelse betales i vidt omfang af statskassen, jf. § 165, stk. 2.

Forslaget sigter mod at tilskynde til større nøjagtighed og aktualitet i sagsøgerens oplysninger vedrørende sagsøgte og at flytte risikoen for mangelfuld adresseoplysning m.v. fra statskassen til sagsøgeren, således at der opnås en begrænsning af udgifterne til forkyndelse.

Når retten i medfør af den foreslåede bestemmelse afviser sagen, følger det af retsafgiftslovens § 8, at der skal svares ny afgift, hvis sagen genanlægges.

I de tilfælde, hvor stævningsmandsforkyndelse ikke kan gennemføres, går stævningsmandens erklæring typisk ud på, at ingen har været at træffe på adressen, at den pågældende er flyttet (enten underforstået: hvorhen vides ikke, eller suppleret med oplysning om ny adresse), eller at pågældende ikke ses boende/er ukendt på adressen. Disse typeerklæringer kan være udbygget navnlig med oplysning om, at lokaliteten (huset/lejligheden) er tom, og at navnet på døren er et andet end anført i stævningen.

Forslaget tager navnlig - men ikke udelukkende - sigte på de tilfælde, hvor stævningsmandens undersøgelser viser, at

den pågældende er flyttet. Det bør som udgangspunkt påhvile sagsøgeren at holde sig orienteret om modpartens adresseforhold, således at der er sagsøgeren, der i denne forbindelse bærer risikoen for, at sagsøgte flytter, også i tidsrummet mellem sagsanlæg og (forgæves) forkyndelse. Har stævningsmanden erklæret, at den pågældende ikke ses boende/er ukendt på adressen, kan afvisning imidlertid også komme på tale, især hvis stævningsmanden må gentage erklæringen efter nyt forgæves forsøg iværksat på sagsøgerens begæring.

Efter stævningsmandsinstruksen, jf. § 6 i bekendtgørelse nr. 255 af 20. juni 1972, skal stævningsmanden henvende sig på den pågældendes bopæl eller opholdssted, subsidiært arbejdssted. Kan forkyndelsen ikke gennemføres, skal stævningsmanden på anden nærmere angivet måde søge at indhente sådanne oplysninger, at han kan foretage forkyndelsen, eller subsidiært afgive sagen til politiet.

Forslaget indebærer ingen ændring af stævningsmandens forpligtelser. Der er imidlertid intet til hinder for, at stævningsmandens undersøgelser afbrydes efter rettens bestemmelse, før de er tilendebragt efter stævningsmandsinstruksen, således at der på det foreliggende grundlag kan tages stilling til spørgsmålet om afvisning.

Forslaget gælder også de tilfælde, hvor forkyndelse iværksettes som brevforkyndelse eller postforkyndelse.

Det er forudsat, at retten i medfør af § 222 kan omgøre en beslutning om afvisning, når nye oplysninger foreligger, eller når retten i øvrigt finder det hensigtsmæssigt. **Det** vil normalt ikke give anledning til omgørelse, at sagsøgeren blot berigtiger de mangelfulde oplysninger. Hvis afvisningen omgøres, regnes tidspunktet for sagsanlæg fra indleveringen af stævningen til retten, jf. § 348, stk. 1.

I § 313 er det bestemt, at når sagen i det hele afvises, betragtes den med hensyn til sagsomkostninger som tabt af

sagsøgeren. Sagsøgte kan således ikke regne med at få hverken retsafgift eller andre omkostninger i forbindelse med den afviste retssag godtgjort hos sagsøgte.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget i nr. (...) om ændring af retsplejelovens § 488, stk. 1. Afvisning af en fogedsag som følge af mangelfulde adresseoplysninger m.v. vil kunne foretages af personer med særlig bemyndigelse efter § 17 a, stk. 2. Forslaget i nr. 1 sigter mod at etablere en tilsvarende ordning vedrørende borgerlige sager.

Til nr. 4.

Efter de gældende bestemmelser i § 932, stk. 1, der gælder tiltale for byret, henholdsvis sø- og handelsretten i sager, som påtales af politimesteren, skal dommeren lade tiltalte tilsige. Tilsigelsen skal forkyndes.

Det foreslås, at kravet om forkyndelse af tilsigelsen ikke skal gælde tilfælde, hvor der under sagen ikke er spørgsmål om højere straf end bøder. Retten kan efter forslaget bestemme, at forkyndelse skal ske, men det er forudsat, at sådan bestemmelse kun træffes undtagelsesvis.

Tilsigelsen skal herefter sendes til tiltalte på den af anklagemyndigheden opgivne adresse. En genpart af anklageskriftet vedlægges, medmindre tiltalte er gjort bekendt med tiltalen i forbindelse med en tilkendegivelse efter § 931 ("bødeforelæg").

Er tilsigelsen afsendt til tiltaltes adresse, og udebliver tiltalte uden oplyst lovligt forfald (eller nægter han at afgive forklaring), følger det af § 934, stk. 1, at retten kan anse ham som den, der vedgår det ham påsigtede forhold, og påkende sagen uden videre bevisførelse, det vil sige afsige dom.

En dom afsagt i henhold til § 934, stk. 1, kan ikke frit ankes af tiltalte. Dette følger af bestemmelsen i § 962,

stk. 2, 2. pkt., hvorefter det bl.a. er en betingelse for tiltaltes anke af en politisag, at den pågældende har givet møde i sagen. Efter de nærmere bestemmelser i § 962, stk. 3, kan dog justitsministeren undtagelsesvis tilstede anke.

Tiltalte kan derimod efter nærmere bestemmelser begære sagen genoptaget. Af § 987, stk. 1, følger det bl.a., at en udebleven tiltalt, som er domfældt ved byret, henholdsvis sø- og handelsretten, uden at have adgang til anke, der omfatter bedømmelse af beviserne for skylden, kan begære sagen genoptaget til ny forhandling, når han godtgør, at han har haft lovligt forfald og ved ham utilregnelige omstændigheder har været forhindret fra i tide at anmelde dette, eller at stævningen ikke betimelig er kommet til hans kundskab.

Efter bestemmelsen i § 987, stk. 1, påhviler det således tiltalte at godtgøre, at betingelserne for genoptagelse er til stede. Det er forudsat ved forslaget, at der anlægges en lempelig vurdering, hvis der kan være tvivl om, hvorvidt tiltalte har fået meddelelse om tilsigelsen.

Genoptagelsesbegæringen skal efter § 987, stk. 1, 2. pkt., fremsættes over for den ret, som har afsagt dom i sagen, inden sådan frist som bestemt i § 948, jf. § 949. Den gældende bestemmelse i § 948 foreslås som nævnt i nr. 5 ændret således, at fristen regnes fra det tidspunkt, hvor domsudskrift er meddelt tiltalte. Tiltaltes genoptagelsesbegæring skal herefter fremsættes inden 14 dage efter, at dommen, jf. § 948, eller anklagemyndighedens anke, jf. § 949, er meddelt ham.

Nægtes genoptagelse, kan spørgsmålet i henhold til § 987, stk. 1, sidste pkt., indbringes for Den særlige Klageret.

Opstår der i forbindelse med straffuldbyrdsen tvist om, hvorvidt betingelserne for fuldbyrdselse i henhold til udeblivelsesdommen er opfyldt, skal anklagemyndigheden på tiltaltes begæring i henhold til retsplejelovens § 998,

stk. 1, forelægge spørgsmålet for den ret, der har afsagt dommen. I henhold til samme bestemmelse kan retten beslutte at udsætte fuldbyrdelsen.

Til nr. 5-7.

Forslagene skal ses på baggrund af forslaget i nr. 2, hvorefter fældende straffedomme, der er afsagt i tiltaltes fravær, ikke altid behøver at blive forkyndt.

Efter de gældende regler regnes ankefristen i straffesager i forhold til tiltalte fra dommens forkyndelse, når han ikke har været til stede ved afsigelsen, jf. § 948, stk. 1, og § 966, stk. 1. Den tilsvarende frist for ansøgning om tilladelse til anke af en politisag regnes ligeledes fra forkyndelsen, jf. § 962, stk. 3. Det samme gælder fristen for at fremsætte krav om erstatning i medfør af §§ 1018 a-d, jf. § 1018 e, når tiltalte ikke har været til stede ved afsigelsen.

Forslagene indebærer, at de nævnte frister skal regnes fra dommens afsigelse, fra dens forkyndelse eller fra den dag, anklagemyndigheden har meddelt den tiltalte udskrift af dommen.

Fristerne regnes fra domsafsigelsen, hvis tiltalte var mødt eller tilsagt til at høre den afsagt, og fra forkyndelsen, når forkyndelse af dommen er påbudt, jf. § 219, stk. 4. Dette indebærer, at fristerne løber fra domsafsigelsen, selv om tiltalte ikke har været til stede, når han dog var tilsagt til afsigelsen - eventuelt ved, at det ved sagens optagelse er tilkendegivet, hvornår dommen vil blive afsagt, jf. § 162. Det påhviler altså den tiltalte, der vælger ikke at møde til domsafsigelsen, selv at holde sig orienteret om sagen af hensyn til retsvirkningerne af fristudløb, uanset der efterfølgende kan påregnes meddelelse om dommen fra anklagemyndigheden. Anklagemyndigheden har således ikke pligt til at give meddelelse før ankefristens udløb.

I bødepolitisager, jf. § 934, gælder det samme, hvis tiltalte har givet møde, eller hvis tilsigelse (undtagelsesvis) er forkyndt for ham. Ved udeblivelsesdom regnes fristerne imidlertid først fra den dag, anklagemyndigheden har meddelt tiltalte udskrift af dommen.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den

Tidspunktet for sagsanlæg eller tiltalerejsning skal være afgørende for, om en sag skal behandles efter de foreslåede nye regler eller de hidtil gældende regler.

- hvis forkyndelsen foretages ved rettens eller anklagemyndighedens foranstaltning, et særligt modtagelsesbevis (brevforkyndelse),
- 2) sendes til den pågældende i brev med afleveringsattest (postforkyndelse) eller
 - 3) afleveres til den pågældende af en stævningsmand (stævningsmandsforkyndelse).

§ 156. Ved brevforkyndelse anses meddelelsen for forkyndt, hvis genparten eller modtagelsesbeviset er underskrevet af den pågældende personlig. Forkyndelse anses for sket den dag, modtageren anfører at have modtaget meddelelsen. Er ingen modtagelsesdag anført, eller er den angivne modtagelsesdag senere end datoen i poststemplet på tilbagesenderen, anses forkyndelse for sket på poststemplets dato.

§ 157. For postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse gælder følgende regler:

- 1) Forkyndelse bør så vidt muligt ske for den pågældende personlig på hans bopæl, midlertidige opholdssted eller arbejdssted. Forkyndelse for den pågældende personlig er dog gyldig, uanset hvor den sker.
- 2) Træffes den pågældende ikke, kan forkyndelse ske
 - a) på bopælen eller opholdsstedet for personer, der hører til husstanden, eller, hvis den pågældende bor til leje i en andens bolig, for udlejerens eller dennes ægtefælle, for så vidt de pågældende træffes på bopælen eller opholdsstedet, eller
 - b) på den pågældendes arbejdssted over for arbejdsgiveren eller dennes repræsentant eller, for så vidt angår selvstændige næringsdrivende, på den pågældendes kontor, værksted eller forretningslokale over for personer, der er ansat i virksomheden.

Stk. 2. Forkyndelse efter stk. 1, nr. 2, kan ikke ske for personer under 18 år.

Stk. 3. Ved postforkyndelse overgives forsendelsen og ved stævningsmandsforkyndelse en genpart af meddelelsen og eventuelle bilag til den, for hvem forkyndelsen sker. Sker forkyndelse ikke over for vedkommende personlig, eller genparten af meddelelsen, hvornår og over for hvem forkyndelse er sket.

Stk. 4. Nægter en person, for hvem forkyndelse kan ske efter stk. 1, nr. 2, uden rimelig grund at modtage forkyndelse, eller undlader han, efter at forkyndelse er sket, at overlevere,

Kapitel 17 Forkyndelser m.v.

§ 153. I borgerlige sager skal processuelle meddelelser forkyndes, medmindre andet er bestemt i denne lov.

Stk. 2. I straffesager skal forkyndelse kun ske, når det er bestemt i denne lov.

§ 154. Meddelelser fra retten gives på den måde, som rettens formand bestemmer, medmindre loven indeholder anden forskrift herom.

Stk. 2. Rettens beslutning om, hvorledes meddelelser skal gives, er ikke genstand for kæreforløb. Den anføres på forsendelsen.

§ 155. Forkyndelse sker ved, at den meddelelse, der skal forkyndes, med eventuelle bilag 1) sendes eller afleveres til den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtageisen på en genpart af dokumentet eller,

hvad han har modtaget ved forkyndelsen, til vedkommende, selv om dette kunne være sket uden væsentlig udgift eller besvær, kan han ved kendelse tilpligtes at erstatte omkostninger, der er en følge af hans nægtelse eller undladelse.

§ 158. Har den pågældende kendt bopæl eller opholdssted i udlandet, og kan forkyndelse ikke ske her i riget efter § 155, nr. 2 og 3, jfr. § 157, sker forkyndelse ved brevforkyndelse eller på den måde, der er foreskrevet ved konvention eller ved vedkommende lands lov.

§ 159. Forkyndelse kan foretages i Statstidende, såfremt

- 1) den pågældendes bopæl eller opholdssted eller hans arbejdssted her i landet ikke kan oplyses, eller
- 2) vedkommende fremmede myndighed nægter eller undlader at efterkomme en anmodning om forkyndelse efter § 158.

Stk. 2. Forkyndelse sker ved, at en bekendtgørelse indeholdende et uddrag af meddelelsen og en bemærkning om, at meddelelsen kan fås ved henvendelse til retten, indrykkes i Statstidende. I bekendtgørelsen skal endvidere anføres, af hvilken grund denne forkyndelsesform anvendes.

Stk. 3. I de i stk. 1, nr. 2, nævnte tilfælde skal meddelelsen tillige tilsendes den pågældende med posten.

§ 160.1 borgerlige sager kan en part give afkald på at få underretning om processuelle meddelelser ved forkyndelse. Parterne kan endvidere udpege en person, over for hvem forkyndelse kan ske efter reglerne i §§ 155-157. Reglen i § 157, stk. 4, finder dog kun anvendelse, hvis den pågældende har erklæret sig villig til at modtage forkyndelse.

§ 161. Har en part i en borgerlig sag antaget en advokat til at udføre sagen, kan forkyndelse vedrørende sagen ske for advokaten.

§ 162. Når der i et retsmøde træffes beslutning om tidspunktet for et nyt møde eller for en retshandlings foretagelse, anses beslutningen for at være forkyndt for de personer, der er til stede i retsmødet.

Stk. 2. Beslutningen anses endvidere for at være forkyndt for personer, der har været lovligt tilsagt til mødet, men som enten er udeblevet eller uberettiget har forladt mødet, forinden

beslutningen blev truffet. Retten bør dog give de pågældende meddelelse om beslutningen, hvis denne må antages at være af særlig interesse for dem.

§ 163. En forkyndelse er gyldig, selv om meddelelsen ikke kommer til vedkommendes kundskab.

Stk. 2. Er det dokument, der skal forkyndes, kommet vedkommende i hænde, anses forkyndelse for sket, selv om forkyndelsen ikke er foretaget i overensstemmelse med reglerne i §§ 155-157.

§ 164. Medmindre andet er bestemt i den militære retsplejelov, sker forkyndelse for militærpersoner efter reglerne i dette kapitel. Forkyndelse for personer, der er indkvarteret på militært område, kan dog altid ske ved den pågældendes militære afdelings foranstaltning.

§ 165. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om forkyndelse, herunder om vederlag herfor.

Stk. 2.1 sager, der behandles afretten, afholdes vederlaget for forkyndelse af statskassen. I øvrigt betales vederlaget forud af den, der begærer forkyndelsen foretaget.

Stk. 3. Polititjenestemænd har ikke krav på vederlag for forkyndelse i straffesager.

§§ 166-167. (Ophævet).

Lov om ændring af retsplejeloven.

(Forkyndelser m. v.)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1 -

I lov om rettens pleje, jfr. lovbekendtgørelse nr. 609 af 19. december 1969, som ændret senest ved lov nr. 153 af 16. april 1971, foretages følgende ændringer:

1. I § 57 indsættes som *stk. 2-4*:

„*Stk. 2.* En forkyndelse er gyldig, selv om stævningsmanden har handlet uden for den retskreds, i hvilken han er ansat.

Stk. 3. Polititjenestemænd og sognefogder kan uden særlig beskikkelse foretage forkyndelser i straffesager.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte regler om, i hvilket omfang politiet skal foretage eller medvirke ved forkyndelser.”

2. Kapitel 17 affattes således:

„Kapitel 17.

Forkyndelser m. v.

§ 153. I borgerlige sager skal processuelle meddelelser forkyndes, medmindre andet er bestemt i denne lov.

Stk. 2. I straffesager skal forkyndelse kun ske, når det er bestemt i denne lov.

§ 154. Meddelelser fra retten gives på den måde, som rettens formand bestemmer, medmindre loven indeholder anden forskrift herom.

Stk. 2. Rettens beslutning om, hvorledes meddelelser skal gives, er ikke genstand for kære.

§ 155. Forkyndelse sker ved, at den meddelelse, der skal forkyndes, med eventuelle bilag

- 1) sendes eller afleveres til den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen på en genpart af dokumentet eller, hvis forkyndelsen foretages ved rettens eller anklagemyndighedens foranstaltning, et særligt modtagelsesbevis (brevforkyndelse),
- 2) sendes til den pågældende i brev med afleveringsattest (postforkyndelse) eller
- 3) afleveres til den pågældende af en stævningsmand (stævningsmandsforkyndelse).

§ 156. Ved brevforkyndelse anses meddelelsen for forkyndt, hvis genparten eller modtagelsesbeviset er underskrevet af den pågældende personlig. Forkyndelse anses for sket den dag, modtageren anfører at have modtaget meddelelsen. Er ingen modtagelsesdag anført, eller er den angivne modtagelsesdag senere end datoen i poststemplet på tilbagesendelsen, anses forkyndelse for sket på poststemplets dato.

§ 157. For postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse gælder følgende regler:

- 1) Forkyndelse bør så vidt muligt ske for den pågældende personlig på hans bopæl, midlertidige opholdssted eller arbejdssted. Forkyndelse for den pågældende personlig er dog gyldig, uanset hvor den sker.

2) Træffes den pågældende ikke, kan forkyndelse ske

- a) på bopælen eller opholdsstedet for personer, der horer til husstanden, eller, hvis den pågældende bor til leje i en andens bolig, for udlejeren eller dennes ægtefælle, for så vidt de pågældende træffes på bopælen eller opholdsstedet, eller
- b) på den pågældendes arbejdssted over for arbejdsgiveren eller dennes repræsentant eller, for så vidt angår selvstændige næringsdrivende, på den pågældendes kontor, værksted eller forretningslokale over for personer, der er ansat i virksomheden.

Stk. 2. Forkyndelse efter stk. 1, nr. 2, kan ikke ske for personer under 18 år.

Stk. 3. Ved postforkyndelse overgives forsendelsen og ved stævningsmandsforkyndelse en genpart af meddelelsen og eventuelle bilag til den, for hvem forkyndelsen sker. Sker forkyndelse ikke over for vedkommende personlig, anføres på forsendelsen eller genparten af meddelelsen, hvornår og over for hvem forkyndelse er sket.

Stk. 4. Nægter en person, for hvem forkyndelse kan ske efter stk. 1, nr. 2, uden rimelig grund at modtage forkyndelse, eller undlader han, efter at forkyndelse er sket, at overlevere, hvad han har modtaget ved forkyndelsen, til vedkommende, selv om dette kunne være sket uden væsentlig udgift eller besvær, kan han ved kendelse tilpligtes at erstatte omkostninger, der er en følge af hans nægtelse eller undladelse.

§ 158. Har den pågældende kendt bopæl eller opholdssted i udlandet, og kan forkyndelse ikke ske her i riget efter § 155, nr. 2 og 3, jfr. § 157, sker forkyndelse ved brevforkyndelse eller på den måde, der er foreskrevet ved konvention eller ved vedkommende lands lov.

§ 159. Forkyndelse kan foretages i Statstidende, såfremt

- 1) den pågældendes bopæl eller opholdssted eller hans arbejdssted her i landet ikke kan oplyses, eller
- 2) vedkommende fremmede myndighed nægter eller undlader at efterkomme en anmodning om forkyndelse efter § 158.

Stk. 2. Forkyndelse sker ved, at en bekendtgørelse indeholdende et uddrag af meddelelsen og en bemærkning om, at meddelelsen kan fås ved henvendelse til retten, indrykkes i Statstidende. I bekendtgørelsen skal endvidere anføres, af hvilken grund denne forkyndelsesform anvendes.

Stk. 3. I de i stk. 1, nr. 2, nævnte tilfælde skal meddelelsen tillige tilsendes den pågældende med posten.

§ 160. I borgerlige sager kan en part give afkald på at få underretning om processuelle meddelelser ved forkyndelse. Parterne kan endvidere udpege en person, over for hvem forkyndelse kan ske efter reglerne i §§ 155-157. Reglen i § 157, stk. 4, finder dog kun anvendelse, hvis den pågældende har erklæret sig villig til at modtage forkyndelse.

§ 161. Har en part i en borgerlig sag antaget en advokat til at udføre sagen, kan forkyndelse vedrørende sagen ske for advokaten.

§ 162. Når der i et retsmøde træffes beslutning om tidspunktet for et nyt møde eller for en retshandlings foretagelse, anses beslutningen for at være forkyndt for de personer, der er til stede i retsmodet.

Stk. 2. Beslutningen anses endvidere for at være forkyndt for personer, der har været lovligt tilsagt til mødet, men som enten er udeblevet eller uberettiget har forladt mødet, forinden beslutningen blev truffet. Retten bør dog give de pågældende meddelelse om beslutningen, hvis denne må antages at være af særlig interesse for dem.

§ 163. En forkyndelse er gyldig, selv om meddelelsen ikke kommer til vedkommendes kundskab.

Stk. 2. Er det dokument, der skal forkyndes, kommet vedkommende i hænde, anses forkyndelse for sket, selv om forkyndelsen ikke er foretaget i overensstemmelse med reglerne i §§ 155-157.

§ 164. Medmindre andet er bestemt i den militære retsplejelov, sker forkyndelse for militærpersoner efter reglerne i dette kapitel. Forkyndelse for personer, der er indkvarteret på militært område, kan dog altid ske ved den pågældendes militære afdelings foranstaltning.

§ 165. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om forkyndelse, herunder om vederlag herfor.

Stk. 2. I sager, der behandles af retten, afholdes vederlaget for forkyndelse af statskassen. I øvrigt betales vederlaget forud af den, der begærer forkyndelsen foretaget.

Stk. 3. Polititjenestemænd har ikke krav på vederlag for forkyndelse i straffesager."

3. I § 175, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:
„Indkaldelsen skal forkyndes for vidnet."

4. § 178, stk. 2, 3. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

„Kendelse, hvorved bøde eller erstatning er pålagt et fraværende vidne, skal forkyndes for den pågældende. Begæring om omgørelse af en sådan afgørelse skal fremsættes i det første retsmøde, i hvilket vidnet møder, eller, hvis vidnet ikke senere møder, inden 14 dage efter, at afgørelsen er forkyndt for vidnet eller kommet til hans kundskab."

5. I § 219, stk. 4, 1. pkt., og § 737, stk. 2, 2. pkt, udgår „jfr. dog § 956, stk. 1, og § 965, stk. 1, 2. pkt."

6. I § 356, 1. pkt, ændres „§ 166" tu: „§ 162".

7. I § 544, stk. 3, 1. pkt, § 555, stk. 1, 1. pkt, § 561, stk. 2, 1. pkt., og § 581, stk. 1, sidste pkt, ændres „§ 165" til: „§ 154".

8. I § 794, stk. 1, 2. pkt, ændres „§ 160" til: „§ 159".

9. I § 932, stk. 1, 2. pkt, indsættes efter „Tilsigelsen": „, der skal forkyndes,".

10. I § 948, stk. 2, ændres „§§ 153-159" til: „§§ 155-158".

§2.

Loven træder i kraft den 1. juli 1972.

Givet på Christiansborg slot, den 8. marts 1972.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

MARGRETHE R.

K. Axel Nielsen.

Forslag

tf

Lov om ændring af retsplejeloven.

(Forkyndelser m. v.)

§ 1.

I lov om rettens pleje, jfr. lovbekendtgørelse nr. 609 af 19. december 1969, som ændret senest ved lov nr. 153 af 16. april 1971, foretages følgende ændringer:

1. I § 57 indsættes som stk. 2-4:

„*Stk.* 2. En forkyndelse er gyldig, selv om stævningsmanden har handlet uden for den retskreds, i hvilken han er ansat.

Stk. 3. Polititjenestemænd og sognefogeder kan uden særlig beskikkelse foretage forkyndelser i straffesager.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte regler om, i hvilket omfang politiet skal foretage eller medvirke ved forkyndelser.”

2. Kapitel 17 affattes således:

„Kapitel 17.

Forkyndelser m. v.

§ 153. I borgerlige sager skal processuelle meddelelser forkyndes, medmindre andet er bestemt i denne lov.

Stk. 2. I straffesager skal forkyndelse kun ske, når det er bestemt i denne lov.

§ 154. Meddelelser fra retten gives på den måde, som rettens formand bestemmer, medmindre loven indeholder anden forskrift herom.

Stk. 2. Rettens beslutning om, hvorledes meddelelser skal gives, er ikke genstand for kære.

Lovforslag. Folketingsåret 1971-72.

Justitsmin. j. nr. L.A. 1970. 40002-51.

§ 155. Forkyndelse sker ved, at den meddelelse, der skal forkyndes, med eventuelle bilag

- 1) sendes eller afleveres til den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen på en genpart af dokumentet eller, hvis forkyndelsen foretages ved rettens eller anklagemyndighedens foranstaltning, et særligt modtagelsesbevis (brevforkyndelse),
- 2) sendes til den pågældende i brev med afleveringsattest (postforkyndelse) **eller**
- 3) afleveres til den pågældende af en stævningsmand (stævningsmandsforkyndelse).

§ 156. Ved brevforkyndelse anses meddelelsen for forkyndt, hvis genparten eller modtagelsesbeviset er underskrevet af den pågældende personlig. Forkyndelse anses for sket den dag, modtageren anfører at have modtaget meddelelsen. Er ingen modtagelsesdag anført, eller er den angivne modtagelsesdag senere end datoen i poststempellet på tilbagesendelsen, anses forkyndelse for sket på poststemplets dato.

§ 157. For postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse gælder følgende regler:

- 1) Forkyndelse bør så vidt muligt ske for den pågældende personlig på hans bopæl, midlertidige opholdssted eller arbejdssted. Forkyndelse for den pågældende personlig er dog gyldig, uanset hvor den sker.

2) Træffes den pågældende ikke, kan forkyndelse ske

- a) på bopælen eller opholdsstedet for personer, der hører til husstanden, eller, hvis den pågældende bor til leje i en andens bolig, for udlejeren eller dennes ægtefælle, for så vidt de pågældende træffes på bopælen eller opholdsstedet, eller
- b) på den pågældendes arbejdssted over for arbejdsgiveren eller dennes repræsentant eller for så vidt angår selvstændige næringsdrivende på den pågældendes kontor, værksted eller forretningslokale over for personer, der er ansat i virksomheden.

Stk. 2. Forkyndelse efter stk. 1, nr. 2, kan ikke ske for personer under 18 år.

Stk. 3. Ved postforkyndelse overgives forsendelsen og ved stævningsmandsforkyndelse en genpart af meddelelsen og eventuelle bilag til den, for hvem forkyndelsen sker. Sker forkyndelse ikke over for vedkommende personlig, anføres på forsendelsen eller genparten af meddelelsen, hvornår og over for hvem forkyndelse er sket.

Stk. 4. Nægter en person, for hvem forkyndelse kan ske efter stk. 1, nr. 2, uden rimelig grund at modtage forkyndelse, eller undlader han, efter at forkyndelse er sket, at overlevere, hvad han har modtaget ved forkyndelsen, til vedkommende, selv om dette kunne være sket uden væsentlig udgift eller besvær, kan han ved kendelse tilpligtes at erstatte omkostninger, der er en følge af hans nægtelse eller undladelse,

§ 158. Har den pågældende kendt bopæl eller opholdssted i udlandet, og kan forkyndelse ikke ske her i riget efter § 155, nr. 2 og 3, jfr. § 157, sker forkyndelse ved brevforkyndelse eller på den måde, der er foreskrevet ved konvention eller ved vedkommende lands lov.

§ 159. Forkyndelse kan foretages i Stats-tidende, såfremt

- 1) den pågældende bopæl eller opholdssted eller hans arbejdssted her i landet ikke kan oplyses, eller
- 2) vedkommende fremmede myndighed nægter eller undlader at efterkomme en anmodning om forkyndelse efter § 158.

Stk. 2. Forkyndelse sker ved, at en bekendtgørelse indeholdende et uddrag af meddelelsen og en bemærkning om, at meddelelsen kan fås ved henvendelse til retten, indrykkes i Statstidende. I bekendtgørelsen skal endvidere anføres, af hvilken grund denne forkyndelsesform anvendes.

Stk. 3. I de i stk. 1, nr. 2, nævnte tilfælde, skal meddelelsen tillige tilsendes den pågældende med posten.

§ 160. I borgerlige sager kan en part give afkald på at få underretning om processuelle meddelelser ved forkyndelse. Parterne kan endvidere udpege en person, over for hvem forkyndelse kan ske efter reglerne i §§ 155-157. Reglen i § 157, stk. 4, finder dog kun anvendelse, hvis den pågældende har erklæret sig villig til at modtage forkyndelse.

§ 161. Har en part i en borgerlig sag antaget en advokat til at udføre sagen, kan forkyndelse vedrørende sagen ske for advokaten.

§ 162. Når der i et retsmøde træffes beslutning om tidspunktet for et nyt møde eller for en retshandlings foretagelse, anses beslutningen for at være forkyndt for de personer, der er til stede i retsmødet.

Stk. 2. Beslutningen anses endvidere for at være forkyndt for personer, der har været lovligt tilsagt til mødet, men som enten er udeblevet eller uberettiget har forladt mødet, forinden beslutningen blev truffet. Retten bør dog give de pågældende meddelelse om beslutningen, hvis denne må antages at være af særlig interesse for dem.

§ 163. En forkyndelse er gyldig, selv om meddelelsen ikke kommer til vedkommendes kundskab.

Stk. 2. Er det dokument, der skal forkyn- des, kommet vedkommende i hænde, anses forkyndelse for sket, selv om forkyndelsen ikke er foretaget i overensstemmelse med reglerne i §§ 155-157.

§ 164. Medmindre andet er bestemt i den militære retsplejelov, sker forkyndelse for militærpersoner efter reglerne i dette kapitel. Forkyndelse for personer, der er indkvarteret på militært område, kan dog altid ske ved den pågældendes militære afdelings foranstaltning.

§ 165. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om forkyndelse, herunder om vederlag herfor.

Stk. 2. I sager, der behandles af retten, afholdes vederlaget for forkyndelse af statskassen. I øvrigt betales vederlaget forud af den, der begærer forkyndelsen foretaget.

Stk. 3. Polititjenestemænd har ikke krav på vederlag for forkyndelse i straffesager."

3. I § 175, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

„Indkaldelsen skal forkyndes for vidnet."

4. § 178, stk. 2, 3. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

„Kendelse, hvorved bøde eller erstatning er pålagt et fraværende vidne, skal forkyndes for den pågældende. Begæring om omgørelse af en sådan afgørelse skal fremsættes i det første retsmøde, i hvilket vidnet møder, eller, hvis vidnet ikke senere møder, inden 14 dage efter, at afgørelsen er forkyndt for vidnet eller kommet til hans kundskab."

5. I § 219, stk. 4, 1. pkt., og § 737, stk. 2, 2. pkt., udgår: „jfr. dog § 956, stk. 1, og § 965, stk. 1, 2. pkt.".

6. I § 356, 1. pkt., ændres „§ 166" til: „§ 162".

7. I § 544, stk. 3, 1. pkt., § 555, stk. 1, 1. pkt., § 561, stk. 2, 1. pkt. og § 581, stk. 1, sidste pkt., ændres „§ 165" til: „§ 154".

8. I § 794, stk. 1, 2. pkt., ændres „§ 160" til: „§ 159".

9. I § 932, stk. 1, 2. pkt., indsættes efter „Tilsigelsen": „, der skal forkyndes,".

10. I § 948, stk. 2, ændres „§§ 153-159" til: „§§ 155-158".

§2.

Loven træder i kraft den 1. juli 1972.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Lovforslaget tilsigter en revision af reglerne i retsplejeloven om forkyndelse. Den væsentligste ændring i forhold til gældende ret er indførelsen af en ny form for forkyndelse (brevforkyndelse), hvorved den meddelelse, der skal forkyndes, sendes med posten eller afleveres til den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen skriftligt.

Retsplejerådet har i flere år arbejdet med en almindelig revision af retsplejelovens regler om behandling af borgerlige sager og har herunder også behandlet reglerne om forkyndelse. Efter anmodning fra justitsministeriet afgav rådet den 14. december 1970 en særudtalelse vedrørende forkyndelse. Udtalelsen, der indeholder et udkast til lov om ændring af retsplejeloven, er optaget som *bilag 1* til lovforslaget.

Efter de gældende regler sker forkyndelse som hovedregel ved stævningsmænd eller ved politiets foranstaltning. I borgerlige sager og til dels også i straffesager kan forkyndelse endvidere ske gennem postvæsenet ved brev med afleveringsattest (postforkyndelse), men denne forkyndelsesform anvendes kun i begrænset omfang, jfr. afsnit II i retsplejerådets udtalelse.

Da det i længere tid havde været forbundet med

visse vanskeligheder at få det nødvendige antal stævningsmænd, angiveligt fordi vederlaget på 5 kr. pr. forkyndelse, der havde været uændret siden 1961, ikke længere fandtes at yde en rimelig betaling for arbejdet med forkyndelserne, overvejede justitsministeriet i foråret 1971, om der burde ske en principiel omlægning af vederlagsordningen.

Under henvisning til overvejelserne om ændring af forkyndelsesreglerne med udvidet anvendelse af postforkyndelse og brevforkyndelse, gennemførtes der alene — inden for rammerne af det bestående system — en forhøjelse af vederlaget fra 5 kr. til 7 kr. pr. forkyndelse, ligesom der indførtes bestemmelser om ydelse af kørselsgodtgørelse til stævningsmænd efter reglerne for statens tjenestemænd, jfr. justitsministeriets bekendtgørelse nr. 201 af 4. maj 1971.

Ved landsretterne, sø- og handelsretten i København og Københavns byret foretages forkyndelser i borgerlige sager og en del af forkyndelserne i straffesager af vagtmestre. I forbindelse med honorargennemgangen har lønningsrådet anbefalet, at der ikke fortsat udbetales vederlag til vagtmestrene for forkyndelse. Da arbejdet imidlertid ikke kunne udføres som en del af vagtmestrenes tjenestepligter uden en udvidelse af antallet af vagtmestre, og da justitsmi-

nisteriet med baggrund i den forventede nedgang i antallet af forkyndelser ved stævningsmand ikke anså det for hensigtsmæssigt at ansætte flere vagtmestre, har den af lønningsrådet anbefalede ordning endnu ikke kunnet gennemføres.

Det var en forudsætning for justitsministeriets beslutning om fortsat udbetaling af vederlag til vagtmestrene og for den nævnte forhøjelse af forkyndelses vederlaget, at der blev gennemført nye regler for forkyndelse, der ville formindske antallet af stævningsmandsforkyndelser.

Retsplejerådets forslag har været forelagt for præsidierne for østre landsret, vestre landsret, sø- og handelsretten i København, Københavns byret og Århus by- og herredsret samt for Den danske Dommerforening, Foreningen af politimestre i Danmark, Foreningen af dommerfuldmægtige i Danmark, Foreningen af politiassessorer og politi-fuldmægtige i Danmark, advokatrådet, rigsadvokaten, rigspolitichefen og politidirektøren i København.

Flertallet af de hørte myndigheder m. v. finder det værdifuldt, at der skabes mulighed for at kunne iværksætte forkyndelse af meddelelser ved brevfor-kyndelse, men finder det tvivlsomt, om denne form for forkyndelse vil kunne anvendes i det omfang, retsplejerådet forudsætter. Det anføres i udtalelserne, at brevforkyndelse vil være uegnet i de mange tilfælde, hvor modtageren ikke kan forventes at ville tilbagesende modtagelsesbeviset eller genpar-ten. Dette gælder således i incasso- og fogedsager samt i straffesager for så vidt angår forkyndelser for tiltalte. Endvidere vil denne forkyndelsesform med-føre en forøgelse af kontorarbejdet på dommerkonto-erne. Endelig er det nødvendigt at arbejde med længere berammelsesfrister, idet der må være tid til at iværksætte anden form for forkyndelse, hvis den, over for hvem forkyndelse skal ske, ikke bekræfter modtagelsen. Man mener derfor ikke, at brevfor-kyndelse bør gores til den principale forkyndelses-form, der skal anvendes, medmindre særlige hensyn taler herimod. Det foreslås i stedet, at de 3 forkyndelsesformer (brevforkyndelse, postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse) opstilles sideordnet, således at den, der iværksætter forkyndelse, selv kan vælge den form, der er bedst egnet i det forelig-gende tilfælde eller i den pågældende gruppe af sa-ger. De hørte myndigheder har så godt som alle gi-vet udtryk for, at forkyndelse ved stævningsmand virker tilfredsstillende.

Lovforslaget svarer i det væsentlige til retspleje-rådets udkast. I overensstemmelse med de afgivne udtalelser er reglerne dog udformet således, at det overlades til den, der iværksætter forkyndelsen, at

bestemme **forkyndelsesformen**. Efter justitsministe-riets opfattelse bør det imidlertid tilstræbes at an-vende brevforkyndelse i videst mulig omfang. Ju-stitsministeriet vil efter lovens ikrafttræden ved enkelte retter iværksætte en forsøgsordning, hvoref-ter brevforkyndelse anvendes i alle tilfælde, hvor særlige hensyn ikke taler imod anvendelse af denne forkyndelsesform.

Lovforslagets gennemførelse må antages at med-føre en vis formindskelse af statens udgifter til for-kyndelse. Det er dog ikke muligt at opgøre, hvor stor besparelsen vil blive, idet dette vil afhænge af, i hvilket omfang reglerne om brev- og postforkyn-delse vil blive anvendt.

I *bilag 2* er de gældende regler og ændringerne heri opstillet som paralleltekster.

Retsplejeloven er efter lovbekendtgørelse nr. (509 af 19. december 1969 ændret ved lov nr. 3 af 8. jan-uar 1970 (Nedlæggelse af retten i Sakskøbing), lov nr. 10 af 29. januar 1970 (Ophævelse af **udpant-ningsfristen**), lov nr. 108 af 29. april 1970 (Forhø-jelse af grænsen for underretssager), § 2 i lov nr. 203 af 27. maj 1970 (Domstolskontrol med frihedsberø-velser m. v.) og lov nr. 153 af 10. april 1971 (Forhøj-else af ydelser til lægdommere og vidner m. v.).

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Til nr. 1.

Gældende bestemmelse § 153, stk. 3, § 154, 2. pkt., § 156, stk. 1, nr. 3 og § 158, stk. 3 og 5.

Af systematiske grunde foreslås disse regler place-ret i § 57 sammen med reglerne om beskikkelse af stævningsmænd.

Bestemmelserne i *stk. 2 og 3* er i overensstem-melse med de gældende regler i § 153, stk. 3, og § 154, 2. pkt.

De gældende regler om politiets medvirken ved forkyndelser findes i retsplejelovens § 156, stk. 1, nr. 3, og § 158, stk. 3 og 5.

Spørgsmålet om, i hvilket omfang politiet skal foretage forkyndelse i straffesager og om politiets bistand i tilfælde, hvor brev-, post- eller stævnings-mandsforkyndelse har været forgæves, behandles for tiden i justitsministeriets udvalg angående politiets fremtidige struktur med henblik på en begrænsning af politiets arbejdsbyrde i forbindelse med forkyn-delser. Under hensyn hertil og til, at regler herom formentlig mest hensigtsmæssigt kan fastsættes ad-ministrativt, foreslås i *stk. 4* indsat en bemyndigelse for justitsministeren til at fastsætte regler om dette spørgsmål. Polititjenestemænd vil med hjemmel i

denne bestemmelse kunne bemyndiges til at foretage forkyndelse i borgerlige sager uden forudgående besikkelse i tilfælde, hvor anden forkyndelsesform har vist sig forgæves. Bestemmelsen giver mulighed for at begrænse politiets forkyndelser i straffesager eventuelt således, at politiet helt **fritages** for at foretage forkyndelser i visse grupper af sager. Bestemmelsen giver endvidere mulighed for en indskrænkning af politiets bistand i tilfælde, hvor forkyndelse ikke har kunnet iværksættes i overensstemmelse med reglerne i §§ 155-157.

Til nr. 2.

Til § 153.

Gældende bestemmelse § 153, stk. 1 og 2.

Efter § 153, stk. 1, skal processuelle meddelelser i borgerlige sager, for så vidt ikke loven eller overenskomst mellem parterne medfører undtagelse, foregå ved stævningsmand eller i visse tilfælde ved politiet. Efter § 153, stk. 2, gælder det samme i straffesager med hensyn til visse nærmere angivne meddelelser til sigtede, vidner og syns- og skønsmænd. Påbudet om forkyndelse gentages dog i de fleste tilfælde i de bestemmelser, hvor de pågældende meddelelser er omtalt.

Bestemmelserne i § 153, stk. 1 og 2, er ikke medtaget i retsplejerådets udkast, idet der efter rådets opfattelse i de enkelte bestemmelser, som foreskriver, at der skal gives meddelelse, bør tages stilling til, om meddelelsen skal forkyndes.

For så vidt angår borgerlige sager finder justitsministeriet imidlertid, at denne ændring bør afvente retsplejerådets kommende betænkning om behandling af borgerlige sager og betænkning fra udvalget angående revision af reglerne om udlæg og udpantning m. v. I de lovudkast, der er indeholdt i disse betænkninger, vil der være taget stilling til, hvilke meddelelser der skal forkyndes. Den gældende bestemmelse i § 153, stk. 1, foreslås derfor opretholdt indtil videre med enkelte sproglige ændringer, jfr. *stk. 1*.

Den gældende bestemmelse i § 153, stk. 2, om, hvilke meddelelser i straffesager, der skal forkyndes, foreslås derimod i overensstemmelse med retsplejerådets indstilling ophævet og erstattet af en ny bestemmelse i *stk. 2*, hvorefter forkyndelse kun skal ske i straffesager, når det er bestemt i retsplejeloven. I forbindelse hermed foreslås der i de bestemmelser, hvor påbudet om forkyndelse efter § 153, stk. 2, ikke er gentaget, indsat bestemmelser om forkyndelse. Dette gælder retsplejelovens § 175, stk. 1, § 178, stk. 2 og § 932, stk. 1, jfr. forslagets nr. 3, 4 og 9. Efter den gældende bestemmelse i § 153, stk. 2, nr. 1, skal der ske forkyndelse for sigtede af be-

visfortegnelse. Denne bestemmelse, der formentlig har sammenhæng med procesordningen før retsplejeloven, efterleves ikke i praksis, idet reglerne i § 832, stk. 2, og § 840 om forkyndelse for tiltalte af anklageskrift og stævning antages udtømmende at angive, hvilke forpligtelser anklagemyndigheden har med hensyn til forkyndelse af processkrifter for tiltalte. Efter § 835 skal en genpart af bevisfortegnelsen sendes til forsvareren.

Til § 154.

Gældende bestemmelse § 1(55).

Retsplejerådets udkast § 153.

Bestemmelsen svarer bortset fra sproglige ændringer til gældende ret.

Til § 155.

Retsplejerådets udkast § 155, stk. 1, og § 156.

Efter retsplejerådets forslag skulle forkyndelse fremtidig ske ved brevforkyndelse, medmindre det på forhånd måtte antages, at modtageren ikke ville tilbagesende genparten eller modtagelsesbeviset, eller andre grunde talte imod at anvende brevforkyndelse. Rådet har lagt vægt på denne forkyndelsesforms enkle karakter og de ringe omkostninger, der er forbundet dermed.

Efter de udtalelser, der er afgivet om retsplejerådets forslag, har justitsministeriet ikke ment at burde følge dette forslag. Man har i stedet i § 155 indsat en bestemmelse, der giver den, der iværksætter forkyndelsen, mulighed for at vælge mellem brevforkyndelse, postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger.

Til § 150.

Retsplejerådets udkast til § 155, stk. 2.

Bestemmelsen svarer til rådets udkast.

Til § 157.

Gældende bestemmelser §§ 155-157, § 158, stk. 1 og 2, og §§ 163 a-e.

Retsplejerådets udkast § 157.

Bestemmelsen svarer i alt væsentligt til retsplejerådets udkast. *Stk. 1, nr. 2, litra a*, er dog ændret således, at forkyndelse, såfremt adressaten bor til leje, kan ske både for udlejer og dennes ægtefælle.

Ved bestemmelsen indføres en udvidet adgang til at foretage forkyndelse på arbejdspladsen. Som anført i rådets udtalelse bør forkyndelse dog normalt ske på bopælen, hvis der kan træffes nogen dér, over for hvem forkyndelse kan ske.

Til § 158.

Gældende bestemmelse § 159.

Retsplejerådets udkast § 158.

Efter retsplejerådets forslag kan forkyndelse i udlandet kun ske, hvis det ikke er muligt at gennemføre forkyndelse efter §§ 155-157, herunder brevfor-kyndelse ved at sende et brev til adressen i udlandet. Dette skyldtes, at brevfor-kyndelse efter rådets forslag skulle være den principale **forkyndelsesform**. Da justitsministeriet som ovenfor nævnt ikke har ment at burde følge rådet på dette punkt, er bestemmelsen ændret således, at forkyndelse, såfremt post- eller stævningsmandsfor-kyndelse ikke kan ske her i riget, enten kan ske ved brevfor-kyndelse eller på den måde, der er foreskrevet ved konvention eller ved vedkommende lands lov.

Til §§ 159-105.

Gældende bestemmelser § 153, stk. 4 og 5, og §§ 160-164, 166 og 167.

lletsplejerådets udkast §§ 159-165.

Bestemmelserne svarer i alt væsentligt til retsplejerådets udkast. I § 163 er dog indsat et nyt *stk.* 2, hvorefter forkyndelse anses for sket, når den meddelelse, der skal forkyndes, er kommet vedkommende i hænde, selv om forkyndelsen ikke er sket i

overensstemmelse med reglerne i §§ 155-157. Meddelelsen anses i disse tilfælde for forkyndt på det tidspunkt, meddelelsen kommer den pågældende i hænde. Det forekommer urimeligt, at en sag må udsættes, for at der kan foretages ny forkyndelse, når den pågældende meddelelse utvivlsomt er kommet vedkommende i hænde. En tilsvarende bestemmelse findes i den svenske rättegångsbalk kapitel 33, § 14.

Til nr. 3, 4 og 9.

Ændringerne er en følge af ophævelsen af den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 153, stk. 2. Der henvises til bemærkningerne til nr. 2 (§ 153).

Til nr. 5.

Ændringerne er en følge af den ændring af retsplejelovens § 956, stk. 1, der er sket ved § 1, nr. 8, i lov nr. 153 af 16. april 1971.

Til nr. 6-8 og 10.

Ændringerne er begrundet i den forskydning af paragraffølgen, der sker ved forslaget nr. 2.

14. december 1970.

Forkyndelser.

I. De gældende forkyndelsesregler i hovedtræk.

Reglerne om forkyndelse findes i retsplejelovens kapitel 17 (§§ 153-167). Forkyndelser sker som hovedregel ved stævningsmand eller gennem postvæsenet. Politibetjente og sognefogeder kan dog ifølge § 153, stk. 3, uden særlig beskikkelse som stævningsmand foretage forkyndelse i straffesager.

Ifølge § 57 beskikkes i hver **underretskreds** samt ved landsretterne og sø- og handelsretten i København af vedkommende præsident eller dommer det fornødne antal stævningsmænd. Ved instruks nr. 64 af 9. marts 1939, som ændret ved bekendtgørelse nr. 126 af 1. april 1947, er fastsat regler om stævningsmændenes virksomhed.

Efter § 153, stk. 1, skal forkyndelser og andre processuelle meddelelser i borgerlige sager, for så vidt loven eller overenskomst mellem parterne ikke medfører undtagelse, ske ved en stævningsmand. Efter § 153, stk. 2, gælder det samme i straffesager med hensyn til forkyndelser for sigtede, vidner og syns- og skønsmand af en række nærmere i loven angivne dokumenter.

Om iværksættelse af forkyndelse gælder efter § 156, at forkyndelse så vidt muligt skal ske for den pågældende personlig, normalt på hans bopæl eller opholdssted. Forkyndelse for den pågældende personlig er dog gyldig, uanset hvor den sker.

Kan forkyndelse ikke ske for den pågældende personlig på hans bopæl eller opholdssted, kan den iværksættes for hans ægtefælle, børn over 18 år, tjenestefolk eller andre til husstanden hørende voksne personer, som er til stede der. Kan sådanne personer ikke træffes, kan forkyndelse ske for vedkommendes husvært, principal, husbonde, læremester eller arbejdsher, for så vidt denne træffes til stede der. Forkyndelse kan

endvidere foregå på den pågældendes kontor, værksted eller andet fast forretningssted for en til kontoret hørende, på værkstedet arbejdende eller i forretningen ansat voksen person, som findes til stede, og for skipperes og søfolks vedkommende på det skib, hvortil de hører, for en til skibet hørende voksen person, der findes til stede.

Ved forkyndelsen afleveres en genpart af den pågældende meddelelse til den, over for hvem forkyndelse sker.

Kan stævningsmanden ikke foretage forkyndelse i overensstemmelse med de ovennævnte regler, sendes sagen til politiet, der snarest muligt skal søge forkyndelsen iværksat. Lykkes det ikke for politiet at foretage forkyndelse, fordi den pågældende ikke kan træffes i retskredsen, eller fordi han ikke har bolig eller opholdssted der, tilbagesendes sagen til den, der har anmodet om forkyndelse, med eventuel oplysning om bolig eller opholdssted.

Er det ikke muligt ved politiets hjælp at finde frem til vedkommendes bopæl eller opholdssted, iværksættes forkyndelsen efter § 160 ved 2 gange foretagen indrykkelse i Statstidende.

De personer, over for hvem forkyndelse kan ske, kan i reglen ikke vægre sig ved at modtage den. Nægter nogen ubeføjet at modtage forkyndelsen, eller forsømmer han, hvor forkyndelse er sket, at levere vedkommende den genpart, der er overleveret ved forkyndelsen, uagtet dette kunne ske uden udgift eller væsentlig besvær, kan han tilpligtes at erstatte de omkostninger, der er forvoldt ved hans vægring eller undladelse. En forkyndelse er ifølge § 162 lovlig, selv om den ikke er kommet til den pågældendes kundskab.

Har vedkommende bekendt bolig eller opholdssted i udlandet, og kan forkyndelse ikke ske her i landet efter de almindelige

regler, sker forkyndelse ifølge § 159 i vedkommende land på den måde, der er foreskrevet ved stedets lov eller ved traktat, jfr. justitsministeriets vejledning af 28. januar 1970 om Haagerkonventionen af 15. november 1965 om forkyndelse af retslige og udenretslige dokumenter i sager om civile eller kommercielle spørgsmål.

Efter § 161 kan parterne i en borgerlig sag vedtage, at et opgivet sted skal anses som bopæl, og dette bliver da, hvis der forefindes nogen, der er villig til at modtage forkyndelse, at behandle som den virkelige bopæl.

Benytter begge parter i en borgerlig sag advokat til at udføre sagen, kan meddelelser til advokaterne under sagen efter § 164 ske umiddelbart fra den ene advokat til den anden uden stævningsmænds mellemkomst blot imod simpelt modtagelsesbevis.

Meddelelse, som under et retsmøde gives vedkommende personlig til retsbogen, kan ifølge § 163 altid træde i stedet for forkyndelse. Når der af retten i et behørigt afholdt møde træffes beslutning om tidspunktet for et nyt møde eller for en retshandlings iværksættelse, anses efter § 166 de personer, der er til stede og påhører beslutningen, for at have fået tilstrækkelig underretning derom. Personer, som har været lovligt tilsagt til mødet, men som enten er udeblevet eller uberettiget har forladt retsmødet, forinden beslutningen blev taget, har intet krav på særlig forkyndelse eller meddelelse om det nye møde eller tidspunktet for de besluttede retshandlingers iværksættelse. Retten bør dog give dem meddelelse om beslutningen, for så vidt denne antages at være af interesse for dem.

I sager, der behandles af retten, afholdes vederlaget til stævningmænd af statskassen, jfr. retsplejelovens § 153, stk. 4, og justitsministeriets utrykte cirkulæreskrivelse af 22. september 1969 (citeret i Niels Harbou og P. Stampe Jakobsen: Lov om retsafgifter). Ved bekendtgørelse nr. 465 af 22. september 1969 § 1 er der fastsat regler om størrelsen af vederlaget. Vederlag for foretagelse af de i retsplejeloven nævnte forkyndelser er herefter 5 kv. for hver person, for hvem forkyndelse sker.

Efter reglerne i §§ 163 a-c kan der i visse tilfælde ske forkyndelse gennem postvæsenet ved brev med afleveringsattest i stedet for ved stævningssmand. I borgerlige sager

kan postforkyndelse benyttes efter partens valg. I straffesager kan postforkyndelse kun anvendes ved forkyndelse af tilsigelser af tiltalte i politisager, indkaldelse af vidner, beslutninger, hvorved der udmeldes syns- eller skøns mænd, og indkaldelse af disse. Den ret, der behandler sagen, foranstalter overlevering til postvæsenet af det dokument, der skal forkyndes. Dette gælder dog ikke med hensyn til dokumenter, der udgår fra anklagemyndigheden. Forkyndelsen sker ved aflevering i lukket brev af en bekræftet genpart af det, der ønskes forkyndt. Finder aflevering af brevet sted, anfører postbudet på afleveringsattesten, hvornår, hvor og til hvem afleveringen er sket. Er afleveringen ikke sket til vedkommende selv, anføres tilfælde, hvad der i så fald er foretaget. Har aflevering ikke kunnet foretages, tilbagesendes afleveringsattesten med oplysning herom.

II. Forkyndelsesreglernes anvendelse i praksis.

Retsplejerådet indhentede i sommeren 1968 fra 18 retskredse fordelt over hele landet oplysning om, i hvilket omfang der i retskredsen benyttes postforkyndelse.

Svarene viser, at postforkyndelse anvendes i meget forskelligt omfang i de forskellige retskredse. Hovedindtrykket var imidlertid, at postforkyndelse kun har fået en begrænset udbredelse.

Næsten alle kredse gav udtryk for, at stævningssmandssystemet virkede godt, og at stævningssmandsforkyndelse giver resultat i flere tilfælde end postforkyndelse. Som begrundelse herfor anføres bl. a., at stævningssmanden gør en større indsats end postbudet for at få iværksat forkyndelse. Han udfører sin virksomhed på de tider af dagen, hvor folk erfaringsmæssigt er hjemme, og træffes ingen hjemme første gang, forsøger han igen senere. Han forsyner endvidere embedet med flere oplysninger end postvæsenet. Der gives f. eks. oplysning om ny adresse eller ferieadresse, hvis forkyndelse ikke kan gennemføres, og om, at forkyndelse vel er sket, men at den pågældende ikke kan møde f. eks. på grund af sygdom.

Med hensyn til postforkyndelse anføres, at denne forkyndelsesform medfører større kontorarbejde for embedet. Endvidere har

man ikke den samme sikkerhed for, at det rette dokument og de rette bilag er kommet frem til den pågældende. Kan postforkyndelse ikke gennemføres, skal der ske forkyndelse bagefter ved stævningsmand. Dette medfører, at der må anvendes længere berammelsestid, og undertiden, at et berammet møde må aflyses, hvilket er særligt uheldigt, hvis der er tilsagt flere til mødet. Postforkyndelse forsøges kun på de almindelige postomdelinger, og på dette tidspunkt vil der ofte ikke være nogen hjemme. Endelig anføres, at postvæsenets ekspedition ikke altid er tilfredsstillende. (Her tænkes formentlig på, at afleveringsattesten ikke er korrekt udfyldt, således at det f. eks. ikke fremgår, over for hvem forkyndelse er sket).

Enkelte kredse gav udtryk for, at advokaterne anvendte stævningsmandsforkyndelse, dels af tradition og dels af hensyn til stævningsmanden.

III. Norsk og svensk ret.

Norge.

Reglerne om forkyndelse findes i domstolslovens kapitel 9 (§§ 159-197).

Det er i reglen vedkommende ret, der skal sørge for, at forkyndelse sker. Undtagelsesvis påhviler forkyndelsen dog anklagemyndigheden eller en af parterne i en civil sag. Forkyndelse sker som hovedregel ved et stevnevitne (§ 165).

Om forkyndelse ved postvæsenet er udfærdiget en lov af 30. april 1926, der dog efter det oplyste ikke er sat i kraft.

I en række tilfælde er der i lovgivningen hjemmel til at foretage forkyndelse ved anbefalet brev. Dette gælder således domstolslovens § 195 (omtalt nedenfor), skønnslovens § 29 (forkyndelse for parterne af udfaldet af skønsforretningen), tvangsfuldbyrdslovens §§ 13, 17, 102, 109 og 179 (forkyndelse af påkrav m. m., der udgår fra banker, offentlige myndigheder o. lign.) samt tvangsfuldbyrdslovens § 56 (forkyndelser, der udgår fra fogedmyndighederne).

Forkyndelse kan foregå underhånden, når modtageren giver modtagelsesbevis. Er modtageren ikke offentlig tjenestemand eller sagfører, skal underskriften på modtagel-

sesbeviset være bekræftet af en dommer, retsskriver, notar, sagfører eller stevnevitne (§ 179). Bestemmelsen har efter det oplyste kun praktisk betydning i forhold til advokater.

Hvor lovgivningen ikke påbyder forkyndelse, skal meddelelsen gives på den måde, som i hvert enkelt tilfælde findes mest hensigtsmæssigt. Bevidnelse af en offentlig myndighed eller modtagelsesbevis er bevis for, at meddelelsen er givet. Modbevis er ikke udelukket (§ 186).

Meddelelser, som gives til vedkommende personlig i et retsmøde vedrørende indholdet af retsbogen træder i stedet for forkyndelse (§ 187).

Om iværksættelse af forkyndelsen gælder:

Forkyndelsen skal så vidt muligt foregå for vedkommende personligt, helst på hans bopæl eller faste arbejdsplads. Foregår den for ham personlig, er den dog gyldig, hvor som helst han træffes (§ 168).

Træffes den pågældende ikke på bopælen, kan forkyndelse ske dér for en voksen person, der hører til husstanden, eller hvis en sådan ikke træffes, for den, hos hvem den pågældende bor, eller en af dennes husstand. Forkyndelsen kan endvidere ske for husejeren eller den, som på hans vegne fører tilsyn med huset, for så vidt de bor dér.

På arbejdspladsen kan forkyndelsen også ske for arbejdsherren eller en arbejdsformand eller, hvis arbejdspladsen er et kontor, for en på kontoret ansat. (§ 169).

For en forretningsdrivende, som har fast forretningssted, kan forkyndelsen altid ske på forretningsstedet, hvis sagen har sit udspring i forretningen. Træffes han ikke selv, kan forkyndelsen ske for en dér ansat person.

Kan fast forretningssted ikke påvises, kan forkyndelse foregå på det sidste faste forretningssted for en voksen person, som stadig er til stede der, såfremt der ikke er gået mere end 6 måneder, siden det sidst blev benyttet (§ 170).

Har en person, som opholder sig i riget, hverken bopæl eller fast forretningssted, og har man forgæves søgt ham personlig, kan forkyndelse foregå på hans midlertidige opholdssted for en voksen person af samme husstand, eller for den, han opholder sig hos, eller for en voksen person af dennes husstand (§ 171).

Forkyndelse ved anbefalet brev anses, såfremt modtagelsestidspunktet ikke kan oplyses, foretaget to uger efter indleveringen til postvæsenet (§ 178).

Forkyndelse for personer, der har kendt bopæl eller opholdssted i udlandet sker normalt efter de dér gældende regler (§ 180).

Har en part ikke bopæl, fast arbejdsplads eller forretningssted i riget, hvor forkyndelse kan ske, og har han heller ikke en befuldmægtiget med bopæl eller kontor på tingstedet eller i nærheden af dette, kan retten, om fornødent gennem forkyndelse, pålægge ham at opgive en sådan person, for hvem forkyndelse kan ske. Gør han det ikke, kan forkyndelse ske ved anbefalet brev til hans sidste kendte adresse (§ 195).

Kan forkyndelse ikke ske på nogen af de fastsatte måder, kan retten, medmindre anden fremgangsmåde er foreskrevet i den øvrige lovgivning, bestemme, at en afskrift af det, som skal forkyndes, skal opslås på tingstedet tillige med en meddelelse om, at det pågældende skrift kan afhentes på rettens kontor. Er der tale om et skrift, hvor sagen rejses, skal der tillige så vidt muligt på den pågældendes sidste kendte opholdssted nedlægges meddelelse om, at skriftet kan afhentes på rettens kontor. Endvidere skal der ske bekendtgørelse i „Norsk Lysningsblad“ og i et eller flere blade på hans sidst kendte bopæl eller opholdssted her eller i udlandet. Har retten formodning om, hvor han opholder sig, skal den søge at give ham underretning ved anbefalet brev eller gennem bekendtgørelse i et blad, som er udbredt på stedet (§ 181).

Sverige.

Reglerne om forkyndelse findes i rättegångsbalkens kap. 33, §§ 4-27.

Forkyndelse inden for retsplejen sker som hovedregel ved rettens foranstaltning. En part kan dog få lov til at sørge for forkyndelsen, hvis retten finder, at dette kan ske uden ulempe. Inden for strafferetsplejen sørger anklagemyndigheden selv i et vist omfang for forkyndelsen (§ 4).

Med hjemmel i § 5 er der af kongen i en delgivningskundtgørelse fastsat nærmere regler om, hvorledes forkyndelse skal ske.

Forkyndelse bør herefter ske ved, at det pågældende dokument sendes med brev eller

bud med anmodning om skriftligt at bekræfte modtagelsen.

Må det antages, at skriftlig bekræftelse ikke vil blive afgivet, bør forkyndelse ske gennem postvæsenet i overensstemmelse med nærmere angivne regler (postforkyndelse). Reglerne om postforkyndelse svarer til de danske regler om forkyndelse ved brev med afleveringsattest. Postforkyndelsen kan også anvendes af anklagemyndigheden.

Bør den pågældende ikke på et sted, hvor postforkyndelse kan iværksættes, anvendes forkyndelse ved stævningsmand eller anden bemyndiget person. (Stævningsmandsforkyndelse).

Forkyndelse skal iværksættes ved, at dokumentet i original eller bekræftet afskrift overgives den pågældende. Forkyndelse anses for foretaget, selv om han vægrer sig ved at modtage dokumentet. Er dokumentet, som skal forkyndes, bilagt kort, lids eller andre bilag af vidtløftig karakter, kan retten bestemme, at bilagene i stedet for at overleveres, skal være tilgængelige på rettens kontor (§ 6).

Har den pågældende kendt bopæl inden for riget, og træffes han ikke dér, kan forkyndelse ske for et voksent medlem af den husstand, han tilhører, eller, om en sådan ikke træffes, for hans husvært, dersom denne bor i samme hus, eller for en portner eller en anden, som på værtens vegne fører tilsyn med huset og har bopæl der. Driver han virksomhed med fast kontor, og træffes han ikke dér i den sædvanlige arbejdstid, kan forkyndelse ske på kontoret for en dér ansat person. Meddelelse om, at forkyndelse er sket på denne måde, skal straks med posten sendes til den pågældende til hans sædvanlige adresse (§ 8).

Regler om postforkyndelse findes i postreglementet. Herefter skal forsendelsen i reglen afleveres i forbindelse med den almindelige postombæring. Træffes ingen, som kan modtage forsendelsen, skal postbudet undersøge, hvornår han kan træffe adressaten eller anden, til hvem forsendelsen kan afleveres. Er der grund til at tro, at forsendelsen kan afleveres i forbindelse med senere postombæringer, medtages forsendelsen også ved disse. Må det antages, at forsendelsen kan udleveres på et andet tidspunkt af dagen, sendes den med særskilt bud. Forsendelsen må ikke ligge mere end 4 dage, an-

komstdagen ikke medregnet. For hver forsendelse betales et beløb svarende til portoen for anbefalet brev med modtagelsesbevis. For tiden 3 kr. 25 øre. Sker udsendelse med særligt bud, betales ekstra. Antallet af postforkyndelser udgjorde i 1967 ca. 475.000. Gennemsnitsprisen for en forsendelse var 3 kr. 57 øre.

Den, over for hvem forkyndelse sker, indestår for, at dokumentet snarest kommer rette vedkommende i hænde (§ 10).

Har den pågældende kendt bopæl eller opholdssted i udlandet, skal forkyndelse ske efter reglerne på dette sted (§ 11).

Har den pågældende hverken kendt bopæl i Sverige eller i udlandet, og kan der ikke skaffes oplysning om, hvor han opholder sig, kan retten bestemme, at forkyndelse skal ske ved opslag ved rettens kontor og bekendtgørelse i bladene. Er forkyndelse en gang sket på denne måde, kræves der ikke ved ny forkyndelse i samme sag bekendtgørelse i bladene. Tilsvarende regler gælder, hvor den pågældende har kendt bopæl i riget, men hverken pågældende eller nogen, for hvem forkyndelse kan ske, træffes, og det ikke kan fås oplyst, hvor den pågældende opholder sig. Retten kan dog i disse tilfælde i stedet bestemme, at dokumentet i lukket kuvert skal afleveres på den pågældendes bopæl (§ 12).

Forkyndelse efter §§ 8, 11 og 12 kan ikke ske med hensyn til stævninger i straffesager, og forkyndelse efter §§ 8 og 12 må ikke ske med hensyn til stævninger i borgerlige sager, medmindre sagsøgte er undvejet eller holder sig skjult (§ 13).

Er det dokument, der skal forkyndes, kommet den pågældende i hænde, anses forkyndelse for sket, selv om den ikke er iværksat i overensstemmelse med de ovennævnte regler (§ 14).

Tilkendegivelser under retsmøder anses for forkyndt for de tilstedeværende (§ 15).

Har en part, som ikke har bopæl i riget, ikke opgivet en befuldmægtiget i riget, for hvem forkyndelse kan ske, anmoder retten ham om, når han første gang henvender sig til retten, at opgive en sådan befuldmægtiget. Gør han ikke det, kan fremtidig forkyndelse ske ved et brev til hans sidst kendte adresse (§ 22).

Forkyndelse kan også ske ved stævningsmænd, der ansættes af underretterne, eller

ved andre nærmere angivne personer, herunder politiet (§§ 24 og 25).

Den 29. juni 1969 er gennemført en ny lov om delgivning og en lov om visse ændringer i forkyndelsesbestemmelserne i rättegångsbalkens kap. 33 (S.F.S. 1970: 428 og 429). Endvidere er der udfærdiget en ny delgivningskundgørelse (S.F.S. 1970: 467).

Formålet med de nye regler, der træder i kraft den 1. januar 1971, er især at gennemføre fælles regler for forkyndelse inden for retsplejen og forvaltningen. Herudover er den væsentligste ændring, at forkyndelse ved almindeligt brev med anmodning om bekræftelse af modtagelsen gøres til hovedreglen. Kan det ikke antages, at bekræftelse vil blive afgivet, skal som regel anvendes postforkyndelse, og kun hvis de nævnte forkyndelsesmåder ikke kan anvendes, skal stævningsmandsforkyndelse anvendes. Det forudsættes, at der som hovedregel anvendes stævningsmænd og kun i anden række politipersonale. Desuden gennemføres ændrede regler om forkyndelse ved kundgørelse.

IV. Retsplejerådets forslag.

Formålet med forkyndelse er at sikre, at en meddelelse (stævning, indkaldelse m. v.) kommer adressaten eller hans pårørende m. v. i hænde og at få bevis herfor. Kan dette opnås på flere måder, bør den billigste og mest enkle måde vælges.

Bevis for modtagelse opnås i dag ved, at meddelelsen afleveres af en særlig stævningsmand eller af politiet eller ved at sende meddelelsen med posten på den måde, at postbudet attesterer, at meddelelsen er afleveret til adressaten eller hans pårørende.

Som nævnt ovenfor side 10 anvender man i Sverige som hovedregel den fremgangsmåde at sende meddelelsen med posten i et almindeligt brev og anmode adressaten om at bekræfte modtagelsen skriftligt. Denne forkyndelsesmåde, som i det efterfølgende vil blive betegnet som brevforkyndelse, kunne efter rådets opfattelse med fordel indføres i dansk ret.

Brevforkyndelse har flere fordele. Den er betydelig billigere end de i dag anvendte forkyndelsesformer, idet der kun bliver tale om 2 forsendelser til normal takst d. v. s. ialt 1,20 kr. eller 1,60 kr. Forkyndelse ved

brev med afleveringsattest koster 2,60 kr. eller 2,80 kr. og stævningsmandsforkyndelse 5 kr. Brevforkyndelse vækker endvidere ringe opmærksomhed og er derfor også en fordel for adressaten. Denne forkyndelsesmåde har endvidere den fordel, at den ikke er afhængig af, om der kan træffes nogen, over for hvem forkyndelse kan ske, og er adressaten flyttet, kan brevet eftersendes til den ny adresse.

Brevforkyndelse forudsætter, at adressaten bekræfter modtagelsen, og denne forkyndelsesmåde bør derfor ikke forsøges, hvis det på forhånd er klart eller sandsynligt, at adressaten ikke vil medvirke. Efter de svenske erfaringer kan man imidlertid regne med, at langt de fleste, der modtager en meddelelse fra retten, vil kvittere for modtagelsen. Der kan også være andre situationer, hvor brevforkyndelse er uhensigtsmæssig. Dette gælder således tilfælde, hvor forkyndelse er nødvendigt for at afbryde en forældelsesfrist, der næsten er udløbet, hvor der skal afholdes et retsmøde med kort varsel, eller hvor der i forbindelse med forkyndelsen skal gives adressaten en vejledning eller afæskes ham en udtalelse. Endelig medfører anvendelsen af brevforkyndelse ved indkaldelser og tilsigelser, at der må arbejdes med længere berammelsesfrister, da et forgæves forsøg på brevforkyndelse må følges op af en anden forkyndelsesform.

Efter rådets opfattelse bør brevforkyndelse imidlertid på grund af sin enkle karakter og de ringe omkostninger, der er forbundet dermed, anvendes i alle tilfælde, hvor de ovennævnte hensyn ikke på afgørende måde taler mod anvendelsen af denne forkyndelsesform.

Kan brevforkyndelse ikke anvendes, bør man som hovedregel anvende postforkyndelse (brev med afleveringsattest). Kritikken af de gældende regler om postforkyndelse er omtalt ovenfor s. 8-9. Det anføres især, at postforkyndelse ikke kan gennemføres i nær så mange tilfælde som stævningsmandsforkyndelse, hovedsagelig fordi postforkyndelser kun forsøges på en enkelt postomdeling, der foretages på et tidspunkt af dagen, hvor det ofte ikke er muligt at træffe nogen hjemme.

Retsplejerådet har ført forhandlinger med postvæsenet for at få oplyst, om denne mangel kunne afhjælpes. Postvæsenet har

været positivt indstillet heroverfor, og det er stillet i udsigt, at følgende ordning kunne gennemføres:

1. Udbringning af stævningsbreve sker på de almindelige postomdelinger samme dag eller dagen efter, at brevet er modtaget på omdelingsposthuset.

2. Kan brevet ikke afleveres på disse omdelinger, fordi der ikke er nogen hjemme, over for hvem forkyndelse kan ske, udbringes brevet samme dag eller næste dag efter reglerne om ekspresforsendelse. Udbringning sker på det tidspunkt, hvor der er størst sandsynlighed for at træffe adressaten eller andre, til hvem stævningsbrevet kan afleveres. Udbringning som ekspresforsendelse i indleveringsposthusets postdistrikt skal dog kun finde sted i bydistriktet eller på steder i landdistriktet, der ligger inden for en afstand af 2 km fra posthuset.

Et udkast til vejledning for udbringning af stævningsbreve er optaget som bilag.

Gebyret for udbringning af ekspresforsendelser er 3 kr. Bør adressaten i det postdistrikt, hvor forsendelsen indleveres, gælde denne takst dog kun, såfremt adressetstedet ligger i by- eller omegnsdistriktet eller i landdistriktet inden for en afstand af 2 km fra indleveringsposthuset. I andre tilfælde betales efter regning.

Der kan formentlig fastsættes en fælles takst for alle forkyndelser på ca. 3,50 kr. (+ alm. porto). Gebyret vil også dække udbringning som ekspresforsendelse, i det omfang udbringning på denne måde skal finde sted.

Følges de skitserede retningslinier bliver postforkyndelse betydelig mere effektiv. De andre ulemper ved postforkyndelse kan ikke tillægges afgørende betydning. Det forøgede kontorarbejde, som postforkyndelse medfører, og risikoen for, at det rette dokument og de rette bilag ikke kommer frem til adressaten, kan formindskes væsentligt, hvis postforkyndelse anvendes i større omfang og arbejdsgangen derfor sættes i fastere rammer.

Selv om brevforkyndelse og postforkyndelse anvendes i videst muligt omfang, vil der blive en del tilfælde, hvor man fortsat må anvende stævningsmandsforkyndelse. Dette gælder således tilfælde, hvor adressaten skal have mundtlig vejledning eller afæskes en udtalelse, hvor det er af afgørende

betydning, at forkyndelse foretages hurtigt, og formentlig også i tilfælde, hvor adressaten er vanskelig at træffe og ikke kan forventes at ville bekræfte modtagelsen af en meddelelse, der sendes i almindeligt brev. Tilbage vil således blive de vanskelige og tidskrævende forkyndelser. Under hensyn hertil og til, at kun et ringe antal meddelelser fremtidig vil blive forkyndt ved stævningmænd, kan man næppe opretholde den gældende betaling på 5 kr. pr. forkyndelse.

Retsplejerådet har ikke taget stilling til politiets medvirken ved forkyndelse, idet man er bekendt med at dette spørgsmål behandles i justitsministeriets udvalg angående politiets fremtidige struktur. Rådet er dog af den opfattelse, at det i borgerlige sager kun undtagelsesvis vil være påkrævet med politiets bistand. Regler om politiets bistand i forbindelse med forkyndelse findes i § 153, stk. 3 og 5, § 156, stk. 1, nr. 3, § 158, stk. 3 og 5, og § 160, stk. 1.

Retsplejelovent kap. 17 indeholder en række detaljerede regler om forkyndelse, som efter rådets opfattelse med fordel kunne fastsættes administrativt. Enkelte bestemmelser kunne af systematiske grunde overflyttes til andre kapitler, og visse regler må anses for overflødige.

Bestemmelsen i § 153, stk. 3, om, at politibetjente og sognefogeder uden særlig beskikkelse kan foretage forkyndelse i straffesager, foreslås indsat i § 57, der omhandler beskikkelse af stævningmænd. Det samme gælder reglen i § 154, 2. pkt., hvorefter gyligheden af en forkyndelse ikke svækkes derved, at stævningmanden har handlet uden for den retskreds, i hvilken han er ansat.

Bestemmelsen i § 154, 1. pkt., om, at enhver beskikket stævningmand med fuld retsvirkning kan iværksætte forkyndelse under iagttagelse af de i loven givne forskrifter, kan formentlig udgå som overflødig. Det samme gælder bestemmelsen i § 155, stk. 3, hvorefter en stævningmand kan tilkalde endnu en stævningmand eller en anden god mand som vidne. Reglen anvendes så vidt vides ikke i praksis. Også bestemmelserne i § 158, stk. 4, og § 163 d, stk. 2, sidste pkt., om beviskraften af stævningmandens og postbudets påtegning synes at kunne udgå.

De nærmere regler om fremsættelse af

anmodning om forkyndelse, hvornår og hvor forkyndelsen skal ske, hvad stævningmanden skal foretage sig, hvis de modtagne oplysninger ikke fører til forkyndelse, og påtegning på og tilbagesendelsen af den forkyndte meddelelse synes med fordel at kunne overlades til administrativ fastsættelse, enten i en bekendtgørelse eller i instruksen for stævningmænd. Disse regler findes i dag i følgende bestemmelser: § 155, stk. 1 og 2, § 156, stk. 1, nr. 1, 3. pkt., nr. 4, og stk. 2, § 158, stk. 1, 2. led, stk. 2, 2. pkt. (stævningssmandsforkyndelse) og § 163 a, stk. 2, § 163 b, § 163 c, stk. 2, og § 163 d, stk. 1 og 2, 1-4. pkt. og stk. 3, 1. pkt. (postforkyndelse).

Efter retsplejelovent § 157, stk. 1, behøver bemyndigelsen til at foretage forkyndelse ikke godtgøres for den, for hvem forkyndelse sker. Efter rådets opfattelse bør stævningssmanden forsynes med legitimation, der på forlangende kan forevises, og det foreslås derfor, at der i de administrative regler optages en bestemmelse herom.

Kapitel 17.

Meddelelser og forkyndelser.

§ 153. Meddelelser fra retten sker på den måde, som rettens formand bestemmer, medmindre loven foreskriver, at meddelelsen skal forkyndes eller gives på anden særlig måde.

Stk. 2. Rettens beslutning om, hvorledes meddelelser skal gives, er ikke genstand for kære.

§ 154. Skal en meddelelse efter denne lov forkyndes, skal forkyndelsen foregå efter reglerne i §§ 155-165.

§ 155. Forkyndelse sker ved, at den meddelelse, der skal forkyndes, med eventuelle bilag sendes med posten eller afleveres til den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen på en genpart af dokumentet. Foretages forkyndelse ved rettens eller anklagemyndighedens foranstaltning, kan i stedet for genpart anvendes et særligt modtagelsesbevis. (Brevforkyndelse).

Stk. 2. Meddelelsen anses for forkyndt, hvis genparten eller modtagelsesbeviset er underskrevet af den pågældende personlig.

Forkyndelse anses for sket den dag, modtageren anfører at have modtaget meddelelsen. Er ingen modtagelsesdag anført, eller er den angivne modtagelsesdag senere end datoen i poststemplet på tilbagesendelsen, anses forkyndelse for sket på poststemplets dato.

§ 156. Forkyndelse kan ske gennem postvæsenet ved brev med afleveringsattest (postforkyndelse) eller ved stævningsmand (stævningsmandsforkyndelse), hvis det må antages, at modtageren ikke vil tilbagesende genparten eller modtagelsesbeviset, eller andre grunde taler mod at anvende brevforkyndelse.

§ 157. For postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse gælder følgende regler:

1) Forkyndelse bør så vidt muligt ske for den pågældende personlig på hans bopæl, midlertidige opholdssted eller arbejdssted. Forkyndelse for den pågældende personlig er dog gyldig, uanset hvor den sker.

2) Træffes den pågældende ikke, kan forkyndelse ske

a) på bopælen (opholdsstedet) for personer, der hører til husstanden, eller, hvis den pågældende bor til leje i en andens bolig, for udlejer, for så vidt de pågældende træffes på bopælen (opholdsstedet),

b) på den pågældendes arbejdssted over for arbejdsgiveren eller dennes repræsentant eller for så vidt angår selvstændige næringsdrivende på den pågældendes kontor, værksted eller andet fast forretningslokale over for personer, der er ansat i virksomheden.

Stk. 2. Forkyndelse efter stk. 1, nr. 2, kan ikke ske for personer under 18 år.

Stk. 3. Ved postforkyndelsen overgives forsendelsen og ved stævningsmandsforkyndelse en genpart af meddelelsen og eventuelle bilag til den, for hvem forkyndelsen sker. Sker forkyndelse ikke over for vedkommende personlig, anføres på forsendelsen eller genparten af meddelelsen, hvornår og over for hvem forkyndelse er sket.

Stk. 4. Nægter en person, for hvem forkyndelse kan ske efter stk. 1, nr. 2, uden rimelig grund at modtage forkyndelse, eller undlader han, efter at forkyndelse er sket, at overlevere, hvad han har modtaget ved forkyndelsen, til vedkommende, selv om dette kunne være sket uden væsentlig udgift

eller besvær, kan han ved kendelse tilpligtes at erstatte omkostninger, der er en følge af hans nægtelse eller undladelse.

§ 158. Har vedkommende kendt bopæl eller opholdssted i udlandet, og kan forkyndelse ikke ske efter reglerne i §§ 155-157, sker forkyndelse på den måde, der er foreskrevet ved konvention eller ved vedkommende lands lov.

§ 159. Forkyndelse kan foretages i Statstidende, såfremt

1) vedkommendes bopæl eller opholdssted eller arbejdssted her i landet ikke kan oplyses,

2) forkyndelse efter § 158 skal ske i udlandet og vedkommende fremmede myndighed nægter eller undlader at efterkomme en anmodning herom.

Stk. 2. Forkyndelse sker ved, at en bekendtgørelse indeholdende et uddrag af meddelelsen og en bemærkning om, at meddelelsen kan fås ved henvendelse til retten, indrykkes i Statstidende. I bekendtgørelsen skal endvidere anføres, af hvilken grund denne forkyndelsesform anvendes.

Stk. 3. I de i stk. 1, nr. 2, nævnte tilfælde, skal meddelelsen tillige tilsendes den pågældende med posten.

§ 160.1 borgerlige sager kan en part give afkald på at få underretning om processuelle meddelelser ved forkyndelse. Parterne kan endvidere vedtage, at forkyndelse kan ske over for en anden person i overensstemmelse med reglerne i §§ 155-157. Reglen i § 157, stk. 4, finder dog kun anvendelse, hvis den pågældende har erklæret sig villig til at modtage forkyndelse.

§ 161. Benytter en part i en borgerlig sag advokat til at udføre sagen, kan forkyndelse for denne træde i stedet for forkyndelse for parten.

§ 162. Når der i et retsmøde træffes beslutning om tidspunktet for et nyt møde eller for en retshandlings foretagelse, anses beslutningen for at være forkyndt for de personer, der er til stede i retsmødet.

Stk. 2. Beslutningen anses endvidere for forkyndt for personer, der har været lovligt tilsagt til mødet, men som enten er udeblevet eller uberettiget har forladt mødet, forinden beslutningen blev truffet. Retten bør dog give de pågældende meddelelse om be-

slutningen, hvis dette må antages at være af særlig interesse for dem.

§ 163. En forkyndelse er gyldig, selv om meddelelsen ikke kommer til vedkommendes kendskab.

§ 164. Medmindre andet er bestemt i den militære retsplejelov, sker forkyndelse for militærpersoner efter reglerne i dette kapitel. Forkyndelse for kaserteret personel kan dog altid ske ved den pågældendes militære afdelings foranstaltning.

§ 165. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om forkyndelse, herunder om vederlag herfor.

Stk. 2. I sager, der behandles af retten, afholdes vederlaget for forkyndelse af statskassen. I øvrigt betales vederlaget forud af den, der begærer forkyndelsen foretaget.

Stk. 3. Politibetjente har ikke krav på vederlag for forkyndelse i straffesager.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 153.

Gældende bestemmelse § 165.

Bestemmelsen svarer bortset fra sproglige ændringer ganske til gældende lovs § 165. Reglen i § 165 om, at det er tilladt at tilstille meddelelse med posten, er dog udeladt som overflødig.

Til § 154.

Gældende bestemmelse § 153, stk. 1 og 2.

§ 153, stk. 1 og 2, indeholder regler om, i hvilke tilfælde der i henholdsvis borgerlige sager og straffesager skal ske forkyndelse. I borgerlige sager skal f. s. v. ikke loven eller overenskomst mellem parterne medfører undtagelse, processuelle meddelelser gives ved forkyndelse efter reglerne i kap. 17. I straffesager gælder det samme med hensyn til en række nærmere angivne tilsigelser m. v. til sigtede, vidner og syns- og skønsmænd. Påbudet om forkyndelse gentages dog i de fleste tilfælde i de bestemmelser i fjerde bog, hvor de pågældende tilsigelser m. v. er omtalt.

Efter rådets opfattelse bør der i de enkelte bestemmelser, som foreskriver, at der skal gives meddelelse, tages stilling til, om meddelelsen skal forkyndes, således at kap. 17. alene indeholder regler om, hvorledes

forkyndelse skal ske. Som følge heraf er i § 154 optaget en bestemmelse om, at såfremt en meddelelse skal forkyndes, skal det ske efter reglerne i de følgende paragraffer. Fremgangsmåden medfører, at der må foretages ændring af en del andre bestemmelser i retsplejeloven.

Til § 155.

Bestemmelsen indeholder regler om brevforkyndelse. Der henvises herom til bemærkningerne side 11-12.

Brevforkyndelse vil kunne anvendes, selv om forkyndelse foretages af andre end retten og anklagemyndigheden. I disse tilfælde skal bekræftelsen af modtagelsen dog altid ske på en genpart af den meddelelse, der forkyndes.

Brevforkyndelse vil endvidere kunne anvendes uanset meddelelsens art. Man har således ikke gentaget den gældende regel om, at visse meddelelser i straffesager kun kan forkyndes ved stævningsmand. Om brevforkyndelse i de enkelte tilfælde skal anvendes, må afgøres ved en afvejning af de grunde, der taler for og imod anvendelsen af denne forkyndelsesform, jfr. nærmere bemærkninger side 12.

Til §§ 156 og 157.

Gældende bestemmelse § 153, stk. 1, §§ 155-157, § 158, stk. 1 og 2, og §§ 163 a-e.

Bestemmelserne indeholder regler om postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse.

Efter § 156 foretages postforkyndelse eller stævningsmandsforkyndelse kun, hvis det må antages, at modtageren ikke vil bekræfte modtagelsen eller andre grunde taler imod at anvende brevforkyndelse. Der henvises herom til de almindelige bemærkninger.

§ 157 indeholder regler om, hvorledes postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse skal iværksættes.

I stk. 1 og 2 fastslås, over for hvem forkyndelse kan ske. Der er indført en udvidet adgang til at foretage forkyndelse på arbejdspladsen, ligesom der er foretaget enkelte præciseringer.

Nr. 1 vedrørende forkyndelse for den pågældende personlig svarer i det væsentlige til gældende lovs § 156, stk. 1, nr. 1, 2. pkt. I overensstemmelse med det ovenfor anførte

har man nævnt forkyndelse på arbejdspladsen ved siden af forkyndelse på bopælen eller opholdsstedet. Det vil dog normalt være rigtigst at foretage forkyndelse på bopælen, hvis der kan træffes nogen dér, over for hvem forkyndelse kan ske.

Nr. 2a), der svarer til gældende lovs § 156, stk. 1, nr. 2, 1. og 3. pkt., omhandler forkyndelse på bopælen eller opholdsstedet for andre end den, forkyndelsen angår. Efter de gældende regler kan forkyndelse på bopælen ske over for ægtefælle, børn over 18 år, tjenestefolk eller andre til husstanden horende voksne personer, som er til stede dér; er sådanne ikke at træffe, da for vedkommendes husvært, principal, husbonde, læremester eller arbejdsherre, f. s. v. de træffes til stede dér. Bestemmelsen må forstås således, at de pågældende skal træffes i den pågældendes bolig, hvilket, hvis der er tale om en ejendom med flere lejligheder, vil sige den pågældendes lejlighed, jfr. f. s. v. angår forkyndelse for husværter justitsministeriets skrivelse af 26. november 1954 (ministerialtidende 1954 nr. 161).

Den gældende regel om forkyndelse på opholdsstedet er subsidier, idet den kun kan anvendes, hvis den pågældende ikke har bopæl, kontor, værksted eller andet forretningslokale i riget og ikke hører til et herværende skib. Forkyndelse kan iværksættes over for den, hos hvem han er til huse. Forkyndelse antages dog også at kunne ske for personer, der hører til husstanden, navnlig ægtefælle og børn.

Efter rådets forslag fastsættes der fælles regler for forkyndelse på bopælen og opholdsstedet. Forkyndelse kan som hovedregel kun ske for personer, der hører til samme husstand som den, forkyndelsen vedrører. Bor den pågældende til leje i en andens bolig, kan forkyndelse dog også ske over for udlejeren (logiværten). Det er i alle tilfælde en betingelse, at den, over for hvem forkyndelse sker, træffes, på bopælen (opholdsstedet) og er fyldt ,18 år. De foreslåede regler svarer formentlig til den måde, på hvilken de gældende bestemmelser er praktiseret.

Nr. 2b), der svarer til gældende lovs § 156, stk. 1, nr. 2, 2. pkt., omhandler forkyndelse på arbejdsstedet. F. s. v. angår selvstændige næringsdrivende svarer reglen fuldstændigt til de gældende regler. Forkyn-

delse på arbejdsstedet for andre end selvstændige næringsdrivende kan efter gældende ret kun ske for skipperes og søfolks vedkommende. Forkyndelse kan i disse tilfælde ske på det skib, hvortil de hører, for en til skibet hørende person, der findes til stede.

Efter rådets opfattelse bør der åbnes mulighed for i alle tilfælde at foretage forkyndelse på arbejdsstedet, men kun for arbejdsgiveren eller dennes repræsentant, og ikke som efter den nuværende regel om søfolk for enhver til skibet (virksomheden) hørende voksen person. En sådan regel vil næppe betyde noget stort antal forkyndelser på arbejdspladserne. Postforkyndelse og stævningsskift forkyndelse skal efter forslaget som hovedregel kun anvendes, hvis det må antages, at den pågældende ikke vil medvirke til brevforkyndelse. Endvidere må det som ovenfor nævnt anses for rigtigst at foretage forkyndelse på bopælen, hvis der kan træffes nogen der, over for hvem forkyndelse kan ske, idet forkyndelse på arbejdspladsen kan medføre visse ulemper for såvel den pågældende som arbejdsgiveren. På den anden side synes det ikke rimeligt at se bort fra denne mulighed for forkyndelse, hvis forkyndelse ikke kan gennemføres på anden måde. Bestemmelsen må forstås således, at den kan anvendes ikke alene, hvis den, forkyndelsen angår, ikke er til stede på arbejdspladsen, men også hvis han på grund af arbejdspladsens størrelse kun vanskeligt kan komme til stede.

Bestemmelsen i stk. 3 svarer ganske til gældende ret (§ 158, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2, 1. pkt., og § 163 c, stk. 1). Man har dog foreslået indsat en regel om, at det, såfremt forkyndelse ikke sker over for vedkommende personlig, på forsendelsen eller genparten af meddelelsen skal anføres, over for hvem forkyndelse er sket.

Eeglen i stk. 4 svarer i det hele til de gældende bestemmelser, jfr. § 157, stk. 2, og 163 d, stk. 3, sidste pkt.

Til § 158.

Gældende bestemmelse § 159.

Bestemmelsen svarer i det væsentlige til gældende ret. Henvisningen til § 155 betyder dog, at forkyndelse i udlandet kun kan ske, hvis det ikke er muligt at gennemføre brevforkyndelse ved at sende et brev til adressen

i udlandet. Endvidere har man ikke medtaget den gældende bestemmelse om, at retten i borgerlige sager efter begæring skal udstede anmodningen om forkyndelse. Efter rådets forslag skal forkyndelse normalt foretages af retten. Endvidere kræver disse anmodninger om forkyndelse ikke mere særlige forudsætninger, jfr. justitsministeriets vejledning af 28. januar 1970.

Til § 159.

Gældende bestemmelse § 160.

Bestemmelsen, der indeholder regler om forkyndelse i Statstidende, svarer i det væsentlige til gældende ret.

Rådet har drøftet, om denne forkyndelsesform i det hele taget burde opretholdes. Det må formentlig erkendes, at det er yderst sjældent, at de personer, forkyndelsen angår, læser Statstidende, ikke mindst hvis de pågældende bor i udlandet.

Spørgsmålet blev for så vidt angår forkyndelse i Statstidende i faderskabssager drøftet i folketinget i forbindelse med behandlingen af lov nr. 253 af 4. juni 1969 om ændring af lov om rettens pleje (Fri proces m. v.). Det blev foreslået helt at afskaffe forkyndelse i Statstidende i faderskabssager. Bestemmelsen blev dog bevaret, efter at justitsministeren i folketinget havde udtalt, at det af retsplejemæssige hensyn er nødvendigt, at der sker en forkyndelse, og at det i enkelte tilfælde kan have praktisk værdi. Denne udtalelse må formentlig gælde med hensyn til alle forkyndelser i Statstidende.

Efter *stk. 1* kan forkyndelse foretages i Statstidende såfremt

1. vedkommendes bopæl eller opholdssted eller arbejdssted her i landet ikke kan oplyses eller

2. forkyndelse efter § 158 skal ske i udlandet og vedkommende fremmede myndighed nægter eller undlader at efterkomme en anmodning herom.

Disse regler svarer til de gældende bestemmelser. I nr. 1 har man dog i konsekvens af forslagens § 157 medtaget arbejdsstedet her i landet.

Derimod har man ikke i forslaget medtaget bestemmelsen om, at der kan ske forkyndelse i Statstidende, hvis i en straffesag sigtede, som vides at opholde sig i udlandet (formentlig med kendt opholdssted), har undraget sig forfølgning ved flugt. Bestem-

melsen anvendes efter det oplyste ikke i praksis. I sådanne tilfælde vil man, såfremt der ikke er grundlag for udlevering, formentlig enten forsøge forkyndelse i udlandet eller stille sagen i bero, til tiltalte vender tilbage til landet.

Stk. 2 svarer til gældende ret, idet man dog har fundet det tilstrækkeligt med bekendtgørelse en gang i Statstidende.

Stk. 3 gentager i lidt kortere form de gældende regler. Man har bl. a. fundet det upåkrævet at foreskrive, at meddelelsen skal sendes i anbefalet brev.

Til § 160.

Gældende bestemmelse § 161.

I *1. pkt.* er i overensstemmelse med, hvad der antages i praksis, indsat en bestemmelse om, at en part i en borgerlig sag kan give afkald på at få underretning om processuelle meddelelser ved forkyndelse.

Reglerne i *2. og 3. pkt.* svarer i det væsentlige til bestemmelsen i gældende lovs § 161.

Til § 161.

Gældende bestemmelse § 164.

Bestemmelsen svarer i det væsentlige til gældende ret, idet man dog ikke har ment at burde indskrænke dens anvendelse til tilfælde, hvor begge parter benytter advokat. Den fremgangsmåde, der er anvist i § 164, svarer stort set til, hvad der følger af §§ 155-157 i rådets forslag.

Til § 162.

Gældende bestemmelser §§ 163 og 166.

Bestemmelsen svarer bortset fra sproglige ændringer ganske til reglen i § 166.

Ifølge § 163 kan meddelelser, som under retsmøde i sagen gives vedkommende person, altid træde i stedet for forkyndelse. De i denne paragraf omhandlede tilfælde vil formentlig alle være omfattet af forslagens § 162.

Til § 163.

Gældende bestemmelse § 162.

Reglen svarer til gældende ret.

Til § 164.

Gældende bestemmelse § 167.

Reglen svarer til gældende ret. Man har dog ikke medtaget bestemmelsen i § 167 om, at der skal ske anmeldelse til vedkommende militære afdelingschef, som foranlediger

pågældendes møde for retten, hvor sådant gøres fornødent.

Det er efter rådets opfattelse uheldigt med en anmeldelse i sager, hvor forkyndelse ikke skal ske gennem de militære afdelinger efter reglerne i den militære retsplejelov (d. v. s. borgerlige sager, der ikke angår militære tjenesteforhold, og borgerlige straffesager, hvori tiltale er rejst, inden tiltalte er mødt til tjeneste). Forsvarsministeriet har underhånden erklæret sig enig heri. Man vil fortsat være indstillet på efter anmodning at foranledige, at den pågældende møder i retten.

Til § 165.

Gældende bestemmelse § 153, stk. 4 og 5.

I *stk. 1* gives bemyndigelse for justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om forkyndelse, herunder om vederlag herfor. I disse regler kan bl. a. optages en del af de bestemmelser, der i dag findes i lovteksten, jfr. ovenfor side 13.

Stk. 2 og 3 svarer til gældende ret.

Vejledning for udbringning af stævningsbreve.

1. Aflevering sker på de almindelige postomdelinger samme dag eller dagen efter, at brevet er modtaget på omdelingsposthuset.
2. Kan brevet ikke afleveres på disse omdelinger, fordi der ikke er nogen hjemme, til hvem stævningsbrevet kan afleveres, udbringes brevet samme dag eller næste dag efter reglerne om ekspresforsendelse. Udbringning sker på det tidspunkt, hvor der er størst sandsynlighed for at træffe adressaten eller andre, til hvem stævningsbrevet kan afleveres. Udbringning som ekspresforsendelse i indleveringsposthusets postdistrikt finder dog kun sted i bydistriktet eller på steder i landdistriktet, der ligger inden for en afstand af 2 km fra posthuset.
3. Brevet skal så vidt muligt afleveres til adressaten personlig.
4. Er adressestedet modtagerens bopæl eller opholdssted, kan brevet afleveres til personer, der hører til husstanden, eller, hvis den pågældende bor til leje i

en andens bolig, til udlejeren (logiværten), for så vidt de nævnte personer træffes på bopælen (opholdsstedet) og er voksne (fyldt 18 år).

5. Er adressestedet adressatens arbejdssted, kan brevet afleveres på arbejdsstedet til arbejdsgiveren eller dennes repræsentant.
6. Er adressaten selvstændig næringsdrivende, og er adressestedet adressatens kontor, værksted eller andet fast forretningslokale, kan brevet afleveres i virksomheden til en voksen person, der er ansat i virksomheden.
7. Afleveres brevet, udfyldes afleveringsattesten i overensstemmelse med den trykte tekst. Er brevet afleveret til en af de i nr. 4-6 nævnte personer, anføres den pågældendes navn, og i hvilken egenskab han har modtaget brevet (f. eks. til adressatens 19-årige datter, frøken., der hører til adressatens husstand — til adressatens logivært, hr. — til adressatens arbejdsgiver, hr. — til frøken., der er voksen og ansat i adressatens virksomhed). Afleveringsattesten underskrives af postbudet.
8. Den, til hvem afleveringen sker, opfordres til at medunderskrive afleveringsattesten. Vægrer den pågældende sig herved, gives der attesten påtegning herom.
9. Afleveres brevet ikke til adressaten personlig, anføres på brevet, hvornår og til hvem det er afleveret. Påtegningen underskrives af postbudet.
10. Kan der ikke ske aflevering efter foranstående regler anføres på brevet: „Kan ikke afleveres i overensstemmelse med vejledningen“. Endvidere anføres en kort angivelse af grunden til, at det ikke kan afleveres. Er adressaten flyttet, anføres så vidt muligt den ny adresse. Påtegningen underskrives af postbudet.
11. Afleveringsattesten og brevet, hvis aflevering ikke har fundet sted, tilbagesendes snarest til afsenderen.
12. Brevet må ikke henlægges i brevkassen og heller ikke lægges til afhentning eller eftersendes.

I dette bilag opføres i venstre spalte de i lovforslagets § 1, **nr.** 1 og 2, nævnte bestemmelser i den nugældende formulering, medens de foreslåede ændringer opføres i højre spalte.

Gældende formulering.

Forslaget.

Se § 154,2. pkt.

1. I § 57 indsættes som *stk.* 2-4:

„*Stk.* 2. En forkyndelse er gyldig, selv om stævningsmanden har handlet uden for den retskreds, i hvilken han er ansat.

Se § 153, stk. 3.

Stk. 3. Polititjenestemænd og sognefogeder kan uden særlig beskikkelse foretage forkyndelser i straffesager.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte regler om, i hvilket omfang politiet skal foretage eller medvirke ved forkyndelser.”

Kapitel 17.

2. Kapitel 17 affattes således:

Forkyndelser og meddelelser.

„Kapitel 17.

Forkyndelser **m.** v.

§ 153. Forkyndelser og andre processuelle meddelelser i borgerlige sager skal, for så vidt ikke loven eller overenskomst mellem parterne medfører undtagelse, foregå ved en stævningsmand eller i de i § 156, nr. 3, angivne tilfælde ved politiet.

§ 153.1 borgerlige sager skal processuelle meddelelser forkyndes, medmindre andet er bestemt i denne lov.

Stk. 2. På samme måde foregår i straffesager med de i §§ 159, 160 og 163 e hjemlede undtagelser:

Stk. 2. I straffesager skal forkyndelse kun ske, når det er bestemt i denne lov.

1) forkyndelse for sigtede af tilsigelse eller stævning til møde for retten, af anklageskrift, bevisfortegnelse, domsudskrift, ankemeddelelse eller kæremål og af den i sidste stykke af § 948 ommeldte tilkendegivelse,

2) forkyndelse for vidner og syns- eller skønsmænd af indkaldelse til afhørelse, for syns- eller skønsmænd af den beslutning, hvorved de er udmeldte, og for udeblevne vidner eller syns- eller skønsmænd af den i § 178 ommeldte kendelse.

Stk. 3. Politibetjente og sognefogeder kan dog uden særlig beskikkelse iværksætte forkyndelse i straffesager.

Se forslagens nr. 1. (§ 57, stk. 3).

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter regler om vederlag for forkyndelse. I sager, der behandles af retten, afholdes vederlaget af statskassen. I øvrigt betales vederlaget forud af den, der begærer forkyndelsen foretaget.

§ 165. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om forkyndelse, herunder om vederlag herfor.

Stk. 2. I sager, der behandles af retten, afholdes vederlaget for forkyndelse af statskassen. I øvrigt betales vederlaget forud af den, der begærer forkyndelsen foretaget.

Gældende formulering.

Stk. 5. Politibetjente har ikke krav på vederlag for forkyndelse i straffesager.

§ 154. Enhver beskikket stævningsmand kan med fuld retsvirkning iværksætte forkyndelser under iagttagelse af de i loven givne forskrifter. Gyldigheden af det foretagne svækkes ikke derved, at stævningsmanden har handlet uden for den retskreds, i hvilken han er ansat.

§ 155. Det, der skal forkyndes på den i § 153 foreskrevne måde, gives i dobbelt udfærdigelse til den, der skal iværksætte forkyndelsen. Begæring eller pålæg om foretagelse af forkyndelser kan rettes umiddelbart til en stævningsmand. Skal forkyndelse i en borgerlig sag ske på et andet sted end det, hvor parten opholder sig, eller i en straffesag i en anden underretskreds end den, hvor retten, fra hvilken forkyndelsen udgår, har sit sæde, eller udgår den i en sådan sag fra landsretten eller statsadvokaten, kan udfærdigelserne sendes til underretten i den kreds, hvor forkyndelsen skal ske. Vedkommende underret er da pligtig at overgive dem til stævningsmanden eller — i straffesager — politiet.

Stk. 2. Begæringen eller pålægget om forkyndelse skal efterkommes snarest muligt, i byerne senest inden 24 timer, på landet senest inden 48 timer efter modtagelsen. Om tiden, på hvilken begæringen eller pålægget er modtaget, skal stævningsmanden — i borgerlige sager efter forlangende af vedkommende part — undertegne en ham forelagt skriftlig tilståelse.

Stk. 3. Når forretningen udføres af en stævningsmand, kan denne tilkalde endnu en stævningsmand eller en anden god mand som vidne.

Forslaget.

Stk. 3. Polititjenestemænd har ikke krav på vederlag for forkyndelse i straffesager.

Se forslaget nr. 1. (§ 57, stk. 2).

§ 155. Forkyndelse sker ved, at den meddelelse, der skal forkyndes, med eventuelle bilag

- 1) sendes eller afleveres til den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen på en genpart af dokumentet eller, hvis forkyndelsen foretages ved rettens eller anklagemyndighedens foranstaltning, et særligt modtagelsesbevis (brevforkyndelse),

*Gældende formulering.**Forslaget.*

- 2) sendes til den pågældende i brev med afleveringsattest (postforkyndelse) eller
- 3) afleveres til den pågældende af en stævningsmand (stævningsmandsforkyndelse).

§ 156. Ved brevforkyndelse anses meddelelsen for forkyndt, hvis genparten eller modtagelsesbeviset er underskrevet af den pågældende personlig. Forkyndelse anses for sket den dag, modtageren anfører at have modtaget meddelelsen. Er ingen modtagelsesdag anført, eller er den angivne modtagelsesdag senere end datoen i poststemplet på tilbagesendelsen, anses forkyndelse for sket på poststemplets dato.

§ 156. Ved iværksættelse af forkyndelsen gælder følgende regler:

- 1) Forkyndelsen bør så vidt muligt søges iværksat for den pågældende personlig, ordentligvis på hans bopæl eller midlertidige opholdssted. Forkyndelse for den pågældende personlig er gyldig, uanset hvor den sker. Dog kan den i intet fald ske i kirken eller på andet sted, medens gudstjeneste eller kirkelige handlinger foregår der.
- 2) Kan forkyndelsen ikke ske for den pågældende personlig på hans bolig her i riget, kan den gyldig iværksættes for hans ægtefælle, børn over 18 år, tjenestefolk eller andre til husstanden hørende voksne personer, som er til stede der; er sådanne ikke at træffe, da for vedkommende husvært, principal, husbonde, læremester eller arbejdsherre, for så vidt denne træffes til stede der. Forkyndelsen kan endvidere foregå på den pågældendes kontor, værksted eller andet fast forretningslokale for en til kontoret hørende, på værkstedet arbejdende eller i forretningen ansat voksen person, som findes til stede, og for skipperes og søfolks vedkommende på det skib, hvortil de hører, for en til skibet hørende voksen person, der findes til stede. Har den pågældende ikke bopæl, kontor, værksted eller andet forretningslokale i riget og ikke hører til et herværende skib, kan forkyndelsen ske på hans midlertidige

§ 157. For postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse gælder følgende regler:

- 1) Forkyndelse bør så vidt muligt ske for den pågældende personlig på hans bopæl, midlertidige opholdssted eller arbejdssted. Forkyndelse for den pågældende personlig er dog gyldig, uanset hvor den sker.
- 2) Træffes den pågældende ikke, kan forkyndelse ske
 - a) på bopælen eller opholdsstedet for personer, der hører til husstanden, eller, hvis den pågældende bor til leje i en andens bolig, for udlejerens eller dennes ægtefælle, for så vidt de pågældende træffes på bopælen eller opholdsstedet, eller
 - b) på den pågældendes arbejdssted over for arbejdsgiveren eller dennes repræsentant eller for så vidt angår selvstændige næringsdrivende på den pågældendes kontor, værksted eller forretningslokale over for personer, der er ansat i virksomheden.

Stk. 2. Forkyndelse efter stk. 1, nr. 2, kan ikke ske for personer under 18 år.

Stk. 3. Ved postforkyndelse overgives forsendelsen og ved stævningsmandsforkyndelse en genpart af meddelelsen og eventuelle bilag til den, for hvem forkyndelsen sker. Sker forkyndelse ikke over for ved-

Gældende formulering.

opholdssted i riget for dem, hos hvem hau er til huse.

- 3) Har stævningsmanden ikke kunnet iværksætte forkyndelsen på nogen af de ovenfor angivne måder, skal han i forbindelse med det eventuelt tilkaldte vidne (§ 155, stk. 3) påtegne udfærdigelsen attest herom og straks overlevere den til politiet, der snarest muligt skal søge at iværksætte forkyndelsen.
- 4) Forkyndelser, som sker på vedkommandes bolig eller sædvanlige opholdssted, skal foregå imellem kl. 7 morgen og kl. 8 aften. På son- og helligdage må de ikke foregå i tiden fra kl. 9 formiddag til kl. 4 eftermiddag. Juleaften må de ikke foregå efter kl. 6 eftermiddag.

Stk. 2. Udføres forretningen af en stævningsmand, skal denne, hvis de af ham modtagne opgivelser ikke leder til forkyndelsens iværksættelse, efter evne søge sådan underretning, at forkyndelsen kan ske.

§ 157. Bemyndigelsen til den enkelte forretning behøver ikke at godtgøres for den eller dem, for hvem forkyndelsen sker.

Stk. 2. De personer, for hvem forkyndelse i henhold til reglerne i § 156, nr. 2, foretages, kan i reglen ikke vægre sig ved at modtage den. Nægter nogen ubeføjet at modtage forkyndelsen, eller forsømmer han, hvor forkyndelsen er sket, at levere vedkommende den ved forkyndelsen overleverede genpart, uagtet dette kunne ske uden udgift eller væsentligt besvær, kan han ved kendelse under sagen tilpligtes at erstatte de ved hans vægring eller undladelse forvoldte omkostninger.

§ 158. Det ene eksemplar af den udfærdigelse som forkyndes, overgives til den eller dem, for hvem forkyndelsen sker, medens det andet eksemplar tilbagegives eller med første post afsendes til den, der har begært eller beordret forkyndelsen.

Stk. 2. Førstnævnte eksemplar skal, hvis forkyndelsen ikke er sket for vedkommende personlig, inden afleveringen forsynes med en påtegning, der indeholder angivelse af den dag, forkyndelsen er sket. Sidstnævnte eksemplar skal i alle tilfælde forsynes med en påtegning, der indeholder angivelse af

Forslaget.

kommende personlig, anføres på forsendelsen eller genparten af meddelelsen, hvornår og over for hvem forkyndelse er sket.

Stk. 4. Nægter en person, for hvem forkyndelse kan ske efter stk. 1, nr. 2, uden rimelig grund at modtage forkyndelse, eller undlader han, efter at forkyndelse er sket, at overlevere, hvad han har modtaget ved forkyndelsen, til vedkommende, selv om dette kunne være sket uden væsentlig udgift eller besvær, kan han ved kendelse tilpligtes at erstatte omkostninger, der er en følge af hans nægtelse eller undladelse.

den dag, på hvilken, det sted, hvor, og de personer, for hvem forkyndelsen er sket, og, hvis forkyndelsen ikke er sket for vedkommende selv, tillige med påtegning om, hvorledes der i den anledning er forholdt, samt hvad der er opgivet om hans opholdssted.

Stk. 3. Er det ikke lykkedes politiet at iværksætte forkyndelsen, fordi den pågældende ikke har kunnet antræffes i retskredsen, og ej heller har bolig eller midlertidigt opholdssted der, tilbagegives udfærdigelsen med påtegning om det stedfundne samt om, hvad der er politiet bekendt angående hans bolig eller opholdssted.

Stk. 4. Påtegningen afgiver bevis for det, som ifølge den er foregået; dog er modbevis ikke udelukket.

Stk. 5. Går politiets opgivelse ud på, at pågældende har bopæl eller opholdssted andetsteds i riget, bliver forkyndelsen efter foranstaltning af den, der har begært eller beordret den, at iværksætte der i overensstemmelse med de foranstående regler.

§ 159. Har vedkommende bekendt bolig eller opholdssted i udlandet og kan forkyndelse ikke ske her i riget overensstemmende med § 156, sker forkyndelse eller meddelelse på den ved stedets love eller ved traktat hjemlede måde. Fornøden begæring herom, som vedkommende part i borgerlige sager kan fordre udstedt af retten, tilstilles den pågældende fremmede myndighed.

§ 160. Er det ikke lykkedes ved politiet at opspørge vedkommendes bopæl eller opholdssted, eller har i en straffesag en sigtet, som vides at opholde sig i udlandet, unddraget sig forfølgning ved flugt, iværksættes forkyndelsen ved 2 gange foretagen indrykkelse i Statstidende. Det er i sådant fald tilstrækkeligt, at udfærdigelsens indhold indrykkes i udtog med bemærkning, at den selv henligger til modtagelse på vedkommende rets skriverkontor. I bekendtgørelsen skal det udtrykkelig bemærkes, hvorpå det støttes, at denne forkyndelsesmåde benyttes.

Stk. 2. Ovenstående regel gælder også når den pågældende fremmede myndighed har vægret sig ved at efterkomme den til samme

§ 158. Har den pågældende kendt bopæl eller opholdssted i udlandet, og kan forkyndelse ikke ske her i riget efter § 155, nr. 2 og 3, jfr. § 157, sker forkyndelse ved brevforkyndelse eller på den måde, der er foreskrevet ved konvention eller ved vedkommende lands lov.

§ 159. Forkyndelse kan foretages i Statstidende, såfremt

- 1) den pågældendes bopæl eller opholdssted eller hans arbejdssted her i landet ikke kan oplyses, eller
- 2) vedkommende fremmede myndighed nægter eller undlader at efterkomme en anmodning om forkyndelse efter § 158.

Stk. 2. Forkyndelse sker ved, at en bekendtgørelse indeholdende et uddrag af meddelelsen og en bemærkning om, at meddelelsen kan fås ved henvendelse til retten, indrykkes i Statstidende. I bekendtgørelsen skal endvidere anføres, af hvilken grund denne **forkyndelsesform** anvendes.

Stk. 3.1 de i stk. 1, nr. 2, nævnte tilfælde,

Gældende formulering.

ifølge § 159 rettede begæring; dog skal i så fald udfærdigelsen tillige tilstilles vedkommende med posten i betalt brev, der skal anbefales. Postembedsmanden har at forsyne det ene eksemplar af udfærdigelsen med påtegning om, at ligelydende eksemplar er afsendt til nærmere betegnet adresse i betalt og anbefalet brev. Påtegningen afgiver bevis herfor, indtil modbevis føres.

§ 161.1 borgerlige sager kan parterne vedtage, at et opgivet sted skal agtes for bopæl, og dette bliver da, for så vidt der sammesteds forefindes nogen, der er villig til at modtage forkyndelsen, ved anvendelsen af de foregående regler at behandle som den virkelige bopæl.

§ 162. En forkyndelse, der er sket overensstemmende med de i §§ 156-161 givne regler, anses lovlig, uagtet den ikke ved de trufne foranstaltninger måtte komme til pågældendes kundskab.

§ 163. Meddelelse, som under retsmøde i sagen gives vedkommende personlig til retsbogen, kan altid træde i stedet for forkyndelse.

§ 163a. I borgerlige sager kan derhos efter partens valg de i § 153 omhandlede forkyndelser i stedet for ved stævningsmand ske gennem postvæsenet ved brev overensstemmende med reglerne i §§ 163 b—163 d.

Stk. 2. Den ret, til hvilken stævning er udtaget, eller som har afsagt den pågældende dom, eller som forkyndelsen i øvrigt vedrører, foranstalter overleveringen til postvæsenet af det dokument, der ønskes forkyndt. Forkyndelse ved brev kan dog ikke finde sted til sådanne adressesteder, til hvilke der ikke af postvæsenet udbringes almindelige breve, således ikke til skibe, medmindre disse ligger ved bolværk.

§ 163 b. Foruden det dokument, der ønskes forkyndt, skal på retskontoret indleveres så mange af vedkommende part eller

Forslaget.

skal meddelelsen tillige tilsendes den pågældende med posten.

§ 160. I borgerlige sager kan en part give afkald på at få underretning om processuelle meddelelser ved forkyndelse. Parterne kan endvidere udpege en person, over for hvem forkyndelse kan ske efter reglerne i §§ 155-157. Reglen i § 157, stk. 4, finder dog kun anvendelse, hvis den pågældende har erklæret sig villig til at modtage forkyndelse.

§ 163. En forkyndelse er gyldig, selv om meddelelsen ikke kommer til vedkommendes kundskab.

Stk. 2. Er det dokument, der skal forkyndes, kommet vedkommende i hænde, anses forkyndelse for sket, selv om forkyndelsen ikke er foretaget i overensstemmelse med reglerne i §§ 155-157.

Se forslagens § 162.

Se forslagens § 157.

hans advokat bekræftede genparter af dokumentet, som svarer til antallet af de personer, for hvilke forkyndelse skal finde sted. Retten meddeler originaldokumentet påtegning om indleveringsdagen og påtegner dette og genparterne det samme løbenummer samt årstal.

§ 163 c. Forkyndelsen iværksættes ved aflevering i lukket brev af en i overensstemmelse med forskriften i § 163 b bekræftet genpart af det, der ønskes forkyndt.

Stk. 2. I dette øjemed overgiver retten genparten til postvæsenet i en lukket konvolut, der på forsiden skal være forsynet med tydelig og nøjagtig angivelse af navn og adresse på den person, for hvem forkyndelsen skal finde sted, retskontorets navn og adresse og forkyndelsesdokumentets løbenummer og årstal samt tydelig være påtegnet ordet „afleveringsattest“ og derhos være ledsaget af en behørig udfyldt afleveringsattest-blanket, hvoraf eksemplarer fås til købs på posthusene. Retten kan, for så vidt det dokument, der skal forkyndes, ikke er en indkaldelse, som det påhviler retten selv at udstede, forlange, at såvel konvolut som afleveringsattest-blanket overgives den i så vidt muligt udfyldt stand.

§ 163 d. Afleveringen sker ved et postbud (landpostbud) til de for postforsendelsers ombringelse fastsatte tider og til en person, for hvem stævning til adressaten lovligt kan forkyndes på det angivne adressested.

Stk. 2. Finder aflevering af brevet sted, anføres på afleveringsattesten i overensstemmelse med den trykte teksts anvisning oplysning om den dag og time, på hvilken, det sted, hvor, og den person, til hvem afleveringen er sket. Er afleveringen ikke sket til vedkommende selv, anføres tillige, hvad der i så fald er foretaget. Den, til hvem afleveringen er sket, skal opfordres til at medunderskrive attesten, men den omstændighed, at dette ikke er iagttaget, medfører ikke, at forkyndelsen er ulovlig. Afleveringsattesten underskrives af vedkommende postbud (landpostbud) og tilbagesendes snarest af postvæsenet til vedkommende ret. Afleveringsattesten afgiver bevis for det,

som ifølge den er foregået; dog er modbevis ikke udelukket.

Stk. 3. Har postbudet (landpostbudet) ikke kunnet aflevere brevet på adressestedet i overensstemmelse med de ovenfor nævnte regler, skal han give brevet påtegning herom, hvorefter det af postvæsenet snarest tillige med den tilhørende afleveringsattest tilbagesendes til vedkommende ret, der så hurtigt som muligt sætter parten i kundskab herom. I tilfælde af ubeføjet vægning ved at modtage brevet finder reglen i § 157, stk. 2, 2. pkt., anvendelse.

§ 163 c. I straffesager kan forkyndelse af

- 1) de i § 932 omhandlede tilsigelser af tiltalte i politisager,
- 2) indkaldelser af vidner,
- 3) beslutninger, hvorved der udmeldes syns- eller skønsmænd, og indkaldelser af disse

ske gennem postvæsenet. Bestemmelserne i § 163 a, stk. 2, § 163 c og § 163 d finder tilsvarende anvendelse, dog at retten ikke medvirker ved forkyndelse af dokumenter, der udgår fra anklagemyndigheden.

§ 164. Benytter begge parter i en borgerlig sag advokat til at udføre sagen, kan meddelelser til advokaterne under sagens gang ske umiddelbart fra den ene advokat til den anden uden stævningssmænds mellemkomst, blot imod simpelt modtagelsesbevis.

Stk. 2. Meddelelsen kan gyldigt afleveres på advokatens kontor til enhver tid, dette er åbent, og modtagelsesbeviset kan udstedes af advokatens der tilstedeværende fuldmægtig eller andre kontorbetjente.

§ 165. De fra retten udgående meddelelser, for hvilke loven ingen særlig forskrift indeholder, sker på den måde, som rettens formand i hvert enkelt tilfælde finder hensigtsmæssigst, og uden at hans beslutninger herom er genstand for kære. Det er tilladt at tilstille meddelelsen med posten.

§ 166. Når der af retten i et behørigt afholdt møde træffes beslutning om tidspunktet for et nyt møde eller for en rets-

§ 161. Har en part i en borgerlig sag antaget en advokat til at udføre sagen, kan forkyndelse vedrørende sagen ske for advokaten.

§ 154. Meddelelser fra retten gives på den måde, som rettens formand bestemmer, medmindre loven indeholder anden forskrift herom.

Stk. 2. Rettens beslutning om, hvorledes meddelelser skal gives, er ikke genstand for kære.

§ 162. Når der i et retsmøde træffes beslutning om tidspunktet for et nyt møde eller for en retshandlings foretagelse, anses

Gældende formulering.

handlings iværksættelse, anses de personer, der er til stede og påhører beslutningen, for at have fået tilstrækkelig underretning derom. Personer, som har været lovligt tilsagt til mødet, men som enten er udeblevet, eller uberettiget har forladt mødet, forinden beslutningen der toges, har intet krav på særlig forkyndelse eller meddelelse om det nye mode eller om tidspunktet for de besluttede retshandlingers iværksættelse. Dog bør retten ikke undlade ved budsendelse eller med posten at give dem meddelelse om beslutningen, for så vidt denne antages at være af interesse for dem.

§ 167. Indkaldelser og meddelelser til militære, hvilke med de af forholdets natur flydende lempelser bliver at forkynde efter de i dette kapitel givne regler, skal tillige anmeldes for afdelingschefen, som foranlediger pågældendes mode for retten, hvor sådant gøres fornødent. Forkyndelse for kaserteret personel kan ske gennem den pågældendes militære afdeling ved dennes foranstaltning.

Forslaget.

beslutningen for at være forkyndt for de personer, der er til stede i retsmødet.

Stk. 2. Beslutningen anses endvidere for at være forkyndt for personer, der har været lovligt tilsagt **til** mødet, men som enten er udeblevet eller uberettiget har forladt mødet, forinden beslutningen blev truffet. Retten bør dog give de pågældende meddelelse om beslutningen, hvis denne må antages at være af særlig interesse for dem.

§ 164. Medmindre andet er bestemt i den militære retsplejelov, sker forkyndelse for militærpersoner efter reglerne i dette kapitel. Forkyndelse for personer, der er indkvarteret på militært område, kan dog altid ske ved den pågældendes militære afdelings foranstaltning.

Bekendtgørelse om forkyndelse.

I medfør af § 57, stk. 4, og § 165, stk. 1, i lov om rettens pleje, jfr. lovbekendtgørelse nr. 609 af 19. december 1969, som ændret bl. a. ved lov nr. 66 af 8. marts 1972, fastsættes:

§ 1. Den, der iværksætter forkyndelse, bestemmer, om forkyndelsen skal søges foretaget som brevforkyndelse, postforkyndelse eller stævningsmandsforkyndelse.

Stk. 2. Private kan dog ikke iværksætte postforkyndelse uden rettens medvirken.

§ 2. Det, der skal forkyndes, skal sendes eller afleveres i lukket kuvert eller på anden måde således tillukket, at uvedkommende ikke bliver bekendt med indholdet. Dette gælder dog ikke, hvor en stævningsmand, politiet eller en sognefoged foretager forkyndelse over for den pågældende personlig.

§ 3. Post- og stævningsmandsforkyndelse må kun ske på den pågældendes arbejdssted, såfremt det ikke kan antages, at der kan træffes nogen på hans bopæl eller opholdssted, over for hvem forkyndelse kan ske, eller særlige grunde i øvrigt taler for, at forkyndelsen sker på arbejdsstedet.

§ 4. Ved brevforkyndelse skal der vedlægges en frankeret svarkuvert, når fremsendelse sker gennem postvæsenet.

§ 5. Ved postforkyndelse skal den kuvert, i hvilken genparten overgives til postvæsenet, tydelig være påtegnet ordet „afleveringsattest“.

§ 6. Anmodning om forkyndelse ved stævningsmand sendes til retten eller en stævningsmand i den retskreds, hvor forkyndelse skal ske.

Stk. 2. Såfremt genparten, der skal overgives til den pågældende, ikke er indrettet således, at den kan lukkes, skal der medfølge en åben kuvert, der er påført den pågældendes navn.

§ 7. Medmindre retten træffer anden bestemmelse, skal den, der ønsker rettens medvirken til forkyndelse, udover det, der skal forkyndes, vedlægge to genparter for hver person, over for hvem forkyndelse skal ske.

Stk. 2. Ved postforkyndelse kan retten yderligere forlange, at afleveringsattest og kuvert overgives den i udfyldt stand.

§ 8. Kan en forkyndelse ikke foretages på grundlag af de foreliggende oplysninger om den pågældendes adresse, opholdssted eller arbejdssted, og kan nye oplysninger ikke tilvejebringes ved henvendelse til folkeregisteret eller på anden måde, skal politiet efter anmodning yde bistand til fremskaffelse af sådanne oplysninger. Anmodning herom rettes til politiet på det sted, hvor den pågældende efter det foreliggende må formodes at bo eller opholde sig, eller hvor han sidst har boet eller opholdt sig.

Stk. 2. Politiet foretager forkyndelsen, hvis der i forbindelse med politiets undersøgelse træffes nogen, over for hvem forkyndelse kan ske.

§ 9. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 1972.

Justitsministeriet, den 20. juni 1972.

K. Axel Nielsen.

/ Taksøe-Jensen.

Bekendtgørelse om instruks for stævningsmænd.

I medfør af § 57, stk. 4, og § 165, stk. 1, i lov om rettens pleje, jfr. lovbekendtgørelse nr. 609 af 19. december 1969, som ændret bl. a. ved lov nr. 66 af 8. marts 1972, fastsættes:

§ 1. Anmodninger om forkyndelse skal efterkommes snarest muligt og senest 48 timer efter modtagelsen. Stævningsmanden attesterer efter anmodning tiden for modtagelsen.

§ 2. En stævningsmand må ikke foretage forkyndelse, når:

- 1) han selv er part eller sigtet i sagen eller interesseret i dens udfald, eller
- 2) nogen af parterne eller sigtede er hans ægtefælle eller beslægtet eller besvogret med ham i lige op- eller nedstigende linie eller er hans broder, søster, svoger eller svigerinde eller disses afkom.

§ 3. Stævningsmanden er forpligtet til at foretage forkyndelse inden for det område, for hvilket han er beskikket. I særligt påtrængende tilfælde, eller når han anmodes derom af en ret, politiet eller af en anden offentlig myndighed, skal han dog også foretage forkyndelse uden for dette område.

§ 4. Forkyndelse, som sker på den pågældendes bopæl eller sædvanlige opholdssted, skal så vidt muligt foregå mellem kl. 7 og kl. 20, på søn- og helligdage mellem kl. 9 og kl. 16.

§ 5. Stævningsmanden skal foretage forkyndelse hensynsfuldt og diskret.

§ 6. Forkyndelse bør så vidt muligt ske over for den pågældende selv på hans bopæl, midlertidige opholdssted eller arbejdssted. Forkyndelse må dog kun ske på den på-

gældendes arbejdssted, såfremt det ikke kan antages, at der kan træffes nogen på hans bopæl eller opholdssted, over for hvem forkyndelse kan ske, eller særlige grunde i øvrigt taler for, at forkyndelsen sker på arbejdsstedet. Over for patienter på hospitaler bør forkyndelse kun ske efter indhentet samtykke fra hospitalet. Forkyndelse for den pågældende personlig er dog gyldig, uanset hvor den sker. (formular I og II).

Stk. 2. På bopælen eller opholdsstedet kan forkyndelse foruden for den pågældende selv ske for personer over 18 år, der hører til husstanden, eller, hvis den pågældende bor til leje i en andens bolig, for udlejeren (logiværten) eller dennes ægtefælle, for så vidt den pågældende er over 18 år og træffes på bopælen eller opholdsstedet, (formular III).

Stk. 3. På arbejdsstedet kan forkyndelse ske over for arbejdsgiveren eller dennes repræsentant eller, for så vidt den pågældende er selvstændig næringsdrivende, på hans kontor, værksted eller forretningslokale over for personer over 18 år, der er ansat i virksomheden, (formular IV og V).

Stk. 4. Når forkyndelse efter stk. 2 og 3 sker for andre end den pågældende selv, gør stævningsmanden den, over for hvem forkyndelse sker, bekendt med, at ubeføjet nægtelse af at modtage forkyndelsen eller undladelse af at overbringe det modtagne til rette vedkommende i tilfælde, hvor dette kan ske uden væsentlig udgift eller besvær, kan bevirke, at han pådrager sig erstatningsansvar for omkostninger, der er en følge af nægtelsen eller undladelsen.

Stk. 5. Hvis det ikke er muligt at foretage forkyndelse efter reglerne i stk. 1-3, skal stævningsmanden ved at forhøre sig på stedet, ved henvendelse til den, der har anmodet om foretagelse af forkyndelse, eller på anden måde søge at indhente sådanne oplysninger, at han kan foretage forkyndelse.

Stk. 6. Viser de fremkomne oplysninger, at den pågældende er flyttet til et sted, hvor stævningsmanden ikke skal foretage forkyndelse, tilbagesender han sagen med oplysning herom til den, der har anmodet om foretagelse af forkyndelse, (formular VI).

Stk. 7. Forer de foretagne undersøgelser — herunder en forespørgsel til folkeregisteret fra den, der har anmodet om forkyndelse eller fra stævningsmanden — ikke til oplysning om den pågældendes bopæl, opholdssted eller arbejdssted, afgiver stævningsmanden sagen til det stedlige politi og underretter den, der har anmodet om forkyndelse, (formular VII).

§ 7. Ved forkyndelse overgives en genpart af meddelelsen til den, for hvem forkyndelse sker.

Stk. 2. Sker forkyndelse ikke over for vedkommende personlig, skal genparten overgives i lukket stand eller i en lukket kuvert, der påføres tydelig navn og adresse på vedkommende. På genparten eller kuverten skal anføres, hvornår og over for hvem forkyndelse er sket.

Stk. 3. Stævningsmanden tilbagesender snarest sagen til den, der har anmodet om forkyndelsen.

§ 8. Ved forkyndelse af anklageskrifter i straffesager skal tiltalte på begæring af den, der iværksætter forkyndelse, spørges, om han har antaget en forsvarer. Bemærkning herom og om tiltaltes erklæring optages i stævningsmandens påtegning, (formular VIII).

Stk. 2. Ved forkyndelse af anklageskrifter i forbindelse med bødeforelæg eller forelæg af konfiskation skal tiltalte spørges, om han ønsker den i anklageskriftet nævnte sag afgjort ved betaling af den forelagte bøde eller konfiskation, (formular IX).

Stk. 3. Ved forkyndelse af en fældende straffedom for den domfældte skal stævningsmanden give domfældte vejledning om reglerne om anke eller overgive ham en trykt anke vejledning. Såfremt domfældte begærer dommen anket, skal stævningsmanden spørge ham, om anken skal omfatte bedømmelsen af beviserne for hans skyld eller ikke. Stævningsmanden skal i forkyndespåtegningen gøre bemærkning om den erklæring, domfældte afgiver om ankegrunden, således at det er ganske klart, hvad anken omfatter, (formular X).

§ 9. Ved forkyndelse af en indkaldelse til et vidne (syns- og skønsmænd) til at møde i retten skal stævningsmanden tilbyde vidnet forskud på vidne- og rejsegodtgørelse.

Stk. 2. Såfremt stævningsmanden ikke i forvejen har modtaget forskudsbeløbet, anfører han i forkyndespåtegningen, at den pågældende har anmodet om forskud.

§ 10.1 sager, der ikke behandles af retten, skal vederlag og kørselsgodtgørelse til stævningsmænd betales forud af den, der anmoder om foretagelsen af forkyndelse.

§ 11. Opstår der hos en stævningsmand tvivl om forståelse af reglerne i denne instruks, kan han få vejledning hos dommeren i den retskreds, hvor han er ansat.

§ 12. Reglerne i instruksens finder tilsvarende anvendelse, når en polititjenestemand eller sognefoged foretager forkyndelse.

§ 13. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 1972.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 64 af 9. marts 1939 ophæves.

Justitsministeriet, den 20. juni 1972.

K. Axel Nielsen.

/ Taksøe-Jensen.

20. juni 1972.

Nr. 255.

Formular I.

Formularer til forkyndelsespåtegninger.

Den 19..... kl. har jeg forkyndt denne.....
for personlig på hans bopæl (opholdssted) og leveret ham en genpart.
Stævningsmand for
.....
(stævningsmandens underskrift)

Formular II.

Den 19..... kl. har jeg truffet
på
og forkyndt denne
for ham personlig og leveret ham en genpart.
Stævningsmand for
.....
(stævningsmandens underskrift)

Formular III.

Den 19..... kl. på
bopæl i hans fravær har jeg forkyndt denne
for hans hustru
der er fyldt 18 år,
husassistent
der er fyldt 18 år,
hans udlejer
der er fyldt 18 år,
og leveret ham en genpart.
Det blev opgivet, at
opholder sig
.....
Stævningsmand for
.....
(stævningsmandens underskrift)

Formular IV.

Den 19..... kl. hos
hvor
arbejder, har jeg i hans fravær forkyndt denne
for hans arbejdsgiver
og leveret ham en genpart.
Det blev opgivet, at
for tiden opholder sig
Stævningsmand for
.....
(stævningsmandens underskrift)

Formular V.

Den 19 kl. på
 har jeg i hans fravær forkyndt denne
 for den der ansatte.....
 der er fyldt 18 år.

Det blev opgivet, at
 for tiden opholder sig

Stævningsmand for

.....
 (stævningsmandens underskrift)

Formular VI.

Den 19 kl. har jeg forgæves forsøgt at forkynde denne
 for
 idet det ved henvendelse på
 er oplyst, at den pågældende nu er flyttet til
 arbejder på

Jeg tilbagesender herefter sagen til

Stævningsmand for

.....
 (stævningsmandens underskrift)

Formular VII.

Den 19 kl. har jeg forgæves forsøgt at forkynde denne
 for
 idet jeg trods forespørgsel på
 og henvendelse til advokat
 der har begæret forkyndelsen og har indhentet oplysning fra folkeregisteret, ikke har fået
 sådanne oplysninger, at forkyndelse kan ske.

Sagen fremsendes derfor til politiet i

Stævningsmand for

.....
 (stævningsmandens underskrift)

Formular VIII.

Den 19 kl. har jeg forkyndt dette anklageskrift for
 tiltalte
 og overgivet ham en genpart.

Tiltalte erklærede, at han havde/ikke havde antaget en forsvarer.

Stævningsmand for

.....
 (stævningsmandens underskrift)

20. juni 1972.

Nr. 255.

Formular IX.

Den 19 kl. har jeg forkyndt foranstående anklageskrift og bødeforelæg/konfiskationsforelæg for sigtede personlig på hans bopæl og overgivet ham en genpart. Sigtede erklærede, at han ønskede/ikke ønskede sagen afgjort ved betaling af den i bødeforelægget angivne bøde/vedtagelse af den forelagte konfiskation.

Stævningsmand for

.....
(stævningsmandens underskrift)

Formular X.

Den 19 kl. har jeg forkyndt denne dom for domfældte personlig på hans bopæl og overgivet ham en genpart af dommen samt en ankevejledning.

Domfældte ønskede/ønskede ikke at anke dommen til højere ret.

Som ankegrund angav domfældte, således at anken skal/ikke skal omfatte bedømmelsen af beviserne for hans skyld.

(Som ankegrunde kan anføres:

1. at spørgsmålet om tiltalte skal domfældes, er urigtigt afgjort som følge af en fejlagtig bedømmelse af bevisernes vægt,
2. at straffens størrelse ikke står i passende forhold til brøden,
3. at rettergangsregler er tilsidesat eller fejlagtig anvendt,
4. at retten ved afgørelse af, om tiltalte skal domfældes, har anvendt straffeloven urigtig).

Stævningsmand for

.....
(stævningsmandens underskrift)

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 825 af 14. december 1987

Bekendtgørelse om vederlag til stævningsmænd og til vidner i fogedforretninger

I henhold til § 165, stk. 1, og § 491, stk. 4, i lov om rettens pleje, jfr. lovbekendtgørelse nr. 567 af 1. september 1986 fastsættes:

§ 1. Vederlaget til stævningsmænd for foretagelse af de i retsplejeloven nævnte forkyndelser er 15 kr. for hver person, for hvem den pågældende meddelelse ønskes forkyndt. Vederlaget udbetales også, hvis stævningsmanden må slutte forkyndelsesforretningen som forgæves. Er den pågældende flyttet, og forsøger stævningsmanden forkyndelse på den ny adresse, betales nyt vederlag efter reglerne i 1. og 2. pkt.

Stk. 2. Der ydes stævningsmænd kørselsgodtgørelse efter reglerne i den aftale, der er knyttet til cirkulæreskrivelsen om godtgørelse til tjenestemænd for benyttelse af eget befor-

dringsmiddel på tjenesterejser. Godtgørelsen ydes efter laveste takst.

Stk. 3. Skal stævningsmanden for at nå sit bestemmelsessted benytte båd, afholdes udgifterne herved i sager, der behandles af retten, af statskassen. I andre sager påhviler det den, der begærer forkyndelse foretaget, at fremskaffe bådbefordring frem og tilbage.

§ 2. Vederlaget til vidner i fogedforretninger er for hvert vidne 2 kr. pr. sag.

§ 3. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 1988.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 201 af 4. maj 1971 om vederlag til stævningsmænd og til vidner i fogedforretninger med senere ændringer ophæves.

Justitsministeriet, den 14. december 1987

ERIK NINN-HANSEN

/ I. Heide-Jørgensen

Udkast

til

Lov om ændring af retsplejeloven
(Tilsendelse af borgerlig stævning)

§ 1.

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 748 af 1. december 1989, som ændret senest ved lov nr. 406 af 13. juni 1990, foretages følgende ændringer:

1.1\$ 154, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

"Dette gælder dog ikke afslag på begæring om forkyndelse af stævningen for sagsøgte, jf. § 350, stk. 1."

2. § 165, stk. 2, affattes således:

"Stk. 2. I sager, der behandles af retten, afholdes vederlaget for forkyndelse af statskassen bortset fra forkyndelse af de afgørelser, der er nævnt i § 219, stk. 4. Skal vederlaget ikke betales af statskassen, udredes det forud af den, der begærer forkyndelsen foretaget."

3. I § 219 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

"Stk. 4. Har retten bestemt, at forkyndelse af stævningen ikke skal ske, og er sagsøgte dømt efter § 354, stk. 3, eller efter § 354, stk. 6, uden at have indleveret svarskrift, regnes de i stk. 3 nævnte frister for sagsøgtens vedkommende fra afgørelsens forkyndelse for ham."

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

4. I § 312, stk. 2, indsættes efter 3. *pkt.*:

"Udgift til forkyndelse af de afgørelser, der er nævnt i § 219, stk. 4, erstattes ikke, medmindre det må antages, at sagsøgte har forsøgt at unddrage sig forkyndelsen.".

5. § 348, stk. 3 og 4, affattes således:

"Stk. 3. Med stævningen skal indleveres

- 1) genparter af denne,
- 2) genparter af de dokumenter, som sagsøgeren agter at påberåbe sig, for så vidt de er i hans besiddelse, og
- 3) kuvert med sagsøgtes navn og adresse som modtagerbetegnelse og med rettens navn og adresse som afsenderbetegnelse.

Stk. 4. Der skal indleveres ny kuvert som nævnt i stk. 3, nr. 3, hvis retten har truffet bestemmelse efter § 350, stk. 2, og sagen begæres foretaget påny. Dette gælder dog ikke, når sagsøgte har angivet adresse i henhold til § 351, stk. 3.".

6. I § 348 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

"Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om

- 1) særlige blanketter, som skal benyttes, når stævninger udfærdiges,
- 2) de i stk. 3, nr. 3, nævnte kuverter,
- 3) antallet af genparter og kuverter,
- 4) undtagelse fra pligten til at indlevere kuvert.".

7. § 349, stk. 1, 2. *pkt.* affattes således:

"Det samme gælder, hvis der ikke indleveres genparter m.v. som fastsat i § 348, stk. 3 og 4, eller det indleverede ikke opfylder de krav, som måtte være fastsat efter § 348, stk. 5.".

8. I § 350 indsættes som *stk. 2*:

"*Stk. 2.* Retten kan bestemme, at stævningen ikke skal forkyndes. I så fald sender retten genparter som nævnt i § 348, *stk. 3, nr. 1 og 2*, til sagsøgtes adresse som opgivet af sagsøgeren. Vejledning som nævnt i *stk. 1* vedlægges."

9. § 351, *stk. 1*, affattes således:

"Retten indkalder parterne til et møde med et varsel, der i almindelighed skal være på mindst 2 uger. Varslet regnes fra forkyndelsen eller tidspunktet for afsendelse i henhold til § 350, *stk. 2*."

10. § 352, *stk. 1, 3. pkt.*, ophæves og i stedet indsættes:

"Fristen regnes fra pålæggets forkyndelse eller afsendelse. Fristen kan efter anmodning forlænges."

11. I § 354, *stk. 5*, indsættes som *2. pkt.*:

"De i § 219, *stk. 4*, nævnte domme skal i domsslutningen indeholde bemærkning om, at retten har truffet bestemmelse i henhold til § 350, *stk. 2*."

12. I § 488, *stk. 2*, indsættes efter *1. pkt.*:

"Anmodning vedrørende de i § 219, *stk. 4*, og § 934, *stk. 1*, nævnte domme skal desuden være ledsaget af bevis for, at dommen er forkyndt for skyldneren."

§ 2.

Stk. 1. Loven træder i kraft den

Stk. 2. Sager, der er anlagt inden dette tidspunkt, behandles efter de hidtil gældende regler.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Der stilles forslag om en ordning, hvorefter retten kan bestemme, at stævningen i en borgerlig førsteinstanssag ikke skal forkyndes.

Den, der ønsker en meddelelse forkyndt, har efter gældende ret ingen (sanktioneret) pligt til at give rigtige og tilstrækkelige oplysninger til brug ved forkyndelsen. I princippet kan man overlade undersøgelsen af adresseforhold til stævningsmanden, subsidiært politiet. I praksis forekommer der et væsentligt antal unøjagtigheder i angivelserne af sagsøgtes navn og adresse i borgerlige sager. Udgiften til opklaring betales i vidt omfang af statskassen, jf. § 165, stk. 2.

Forslagets hovedsigte er en begrænsning af det offentliges udgifter til forkyndelse, herunder ved at tilskynde til større nøjagtighed og aktualitet i angivelserne, og at flytte risikoen for mangelfuld adresseoplysning m.v. til sagsøgeren. Den foreslåede ordning vil bidrage til at øge tempoet i behandlingen af et stort antal borgerlige sager.

Udgangspunktet for forslaget er overvejelser i Justitsministeriets spare- og forenklingsudvalg, der i november 1988 som idé pegede på ændring af kravet om forkyndelse af stævninger i civile sager, således at indkaldelser sendes med almindeligt brev til sagsøgtes folke-registeradresse.

Et stort antal sagsøgte har imidlertid ingen folkeregisteradresse. Det gælder juridiske personer som organisationer, selskaber, firmaer og lignende. Det ville være uoverkommeligt for domstolene at kontrollere rigtigheden af de meddelte adresseoplysninger, medmindre man

forlangte dokumentation derfor. Selv prøvelsen af en sådan dokumentation ville som følge af det store sagstotal indebære et betydeligt merarbejde, der ville overstige eller kraftigt opveje besparelsen på forkyndelsesområdet. Også folkeregisteradresser er periodevis uaktuelle (der går en vis tid, inden flytning registreres, adressaten er bortrejst, indlagt på sygehus, indsat i varetægtsfængsel o.s.v.)«

Den foreslåede ordning forudsætter ikke tilvejebringelse af adresseoplysninger i de tilfælde, hvor sådanne fremgår af folkeregisteret. Efter forslaget skal retten - hvis den træffer bestemmelse om, at stævningen ikke skal forkyndes - sende genpart af stævningen og eventuelle dokumenter til sagsøgte adresse som opgivet af sagsøgeren. For at spare kontorarbejde i retten foreslås bestemmelser, hvorefter kuvert påført adresseoplysninger indleveres af sagsøgeren. Der stilles ikke forslag om, at den indlevere kuvert skal være frankeret, blandt andet fordi det ville indebære spild, når retten bestemmer, at forkyndelse skal ske. Returneres forsendelsen, må den videre ekspedition bero på rettens bestemmelse. Har postvæsenet ikke ved tilbagesendelsen oplyst ny adresse eller oplyst adresse uden for retskredsen, må det være udgangspunktet, at materialet returneres til sagsøgeren, medmindre dom allerede er afsagt.

Som nævnt skal efter gældende ret stævningen i enhver borgerlig førsteinstanssag forkyndes (medmindre sagsøgeren giver afkald derpå). Kravet om forkyndelse sikrer, at sagen ikke afgøres, uden at sagsøgte har fået meddelelse om sagen eller har haft nærmere bestemte muligheder for at få sådan meddelelse. Følges den foreslåede ordning, kan sagsøgte dømmes uden at have fået (mulighed for) meddelelse om sagen. Er imidlertid dom afsagt, uden at retten har haft kontakt med sagsøgte, skal der gives meddelelse om dommen ved forkyndelse. Inden forkyndelsen er sagsøgte muligheder for at an-

fægte dommen forbeholdt i enhver henseende, fordi de processuelle frister først regnes fra forkyndelsen. Dette indebærer praktisk navnlig, at sagsøgte kan begære sagen genoptaget efter de almindelige regler, jf. § 367. Initiativet til forkyndelsen påhviler domhaveren (sagsøgeren), der også må betale herfor som hovedregel uden at få yderligere særskilt godtgørelse fra sagsøgte.

Man kunne overveje at pålægge sagsøgeren at afsende materialet samtidig med sagsanlægget og vedlægge godkendt vejledning om, hvad sagsøgte bør foretage sig for at varetage sine interesser. Herved ville domstolene spares for ethvert arbejde i forbindelse med meddelelsen til sagsøgte. En sådan ordning er næppe hensigtsmæssig. Den ville afskære rettens muligheder for at prøve det indleverede materiale, således som det sker i øjeblikket. Det ville således ikke kunne påses, om stævningen er egnet til at danne grundlag for sagens behandling, eller om genpartsmaterialet til sagsøgte er i orden, jf. § 349, stk. 1, eller om sag anlægges ved rette værneting. En nyordning, der går ud på, at sagsøgeren skal betale vederlaget for forkyndelse af stævningen, ville mindske statens udgifter, men i øvrigt komplicere sagsbehandlingen ved retten. Ordningen ville derfor ikke være ganske hensigtsmæssig.

Effekten af den foreslåede ordning kan ikke angives nøje. Der må antagelig forventes en forøgelse i antallet af begæringer om genoptagelse. En sagsøgt, der ønsker at forhale sagen, kan konsekvent fragå modtagelsen af brevet fra retten og derved som udgangspunkt fremtvinge genoptagelse. Til gengæld spares en del omberømmelser, herunder udgift til forkyndelse og andet arbejde. Tempoet i sagsbehandlingen øges og virker besparende også for parterne.

På den anførte baggrund foreslås det, at de gældende regler om forkyndelse af stævninger opretholdes, men

suppleres med en alternativ nyordning. Retterne kan således vælge at fortsætte som hidtil eller iværksætte nyordningen, eventuelt alene for visse sagstyper.

Gøres der brug af ordningen, vil resultatet være en kraftig udgiftsnedgang, men besparelsen må forventes delvis modsvaret af et øget portoforbrug. Der kan imidlertid sikkert regnes med en nettobesparelse. Almindelige brevforsendelser skal veje over 1 kg., før udgiften (17 kr.) overstiger vederlaget til stævningsmand (15 kr. + eventuel befordringsgodtgørelse).

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1

Til nr. 1.

Bestemmelsen indeholder en afvigelse fra den gældende bestemmelse i § 154, stk. 2, hvorefter rettens beslutning om, hvorledes meddelelser skal gives, ikke er genstand for kære.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget i nr. 8, hvorefter retten kan bestemme, at stævningen i en borgerlig sag i første instans ikke skal forkyndes. Det må antages, at en borgerlig sag i få tilfælde ikke kan gennemføres uden forkyndelse af stævningen, eksempelvis hvor forkyndelse (tingfæstning) efter gældende ret afbryder forældelse, eller hvor forkyndelse i Statstidende er nødvendig, jf. § 159. Bestemmelsen om at undlade forkyndelse bør derfor kunne indbringes for højere ret.

Til nr. 2.

Forslaget fraviger det gældende princip i § 165, stk. 2, hvorefter statskassen afholder vederlaget for forkyndelse, når sagen behandles af retten.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget i nr. 3 om forkyndelse af udeblivelsesdom, hvor retten har bestemt, at forkyndelse af stævningen ikke skal ske. Det præciseres ved den foreslåede bestemmelse, at den, der ønsker en sådan dom forkyndt, selv skal betale vederlaget derfor.

Det forudsættes, at henvendelse om stævningsmandsfor-kyndelse af dommen skal ske til stævningsmanden, der administrerer oppebørslen af vederlaget uden rettens medvirken.

Er udeblivelsesdom afsagt efter § 934, stk. 1, og er der taget stilling til borgerligt krav, er det endvidere forudsat, at statskassen i henhold til den almindelige regel afholder udgiften til forkyndelse begæret af den forurettede.

Til nr. 3.

Efter den gældende bestemmelse i § 219, stk. 3, 1. pkt., skal parterne tilsiges til at høre dommen afsagt, dersom det ikke ved optagelsen af sagen til dom er tilkendegivet, hvornår dommen vil blive afsagt. I 2. pkt. bestemmes, at hvis en part ikke således er sat i kendskab om afsigelsestiden, regnes for hans vedkommende de ellers fra afsigelsen løbende processuelle frister fra det tidspunkt, hvor han får afgørelsen forkyndt.

Bestemmelserne i § 219, stk. 3, må sammenholdes med § 162. Af den sidstnævnte bestemmelse fremgår, at når retten i et retsmøde træffer beslutning om tidspunktet for et nyt møde, anses beslutningen for at være forkyndt for de personer, der er til stede i retsmødet, og at det samme gælder med hensyn til personer, som ikke er til stede, men som er lovligt tilsagt til retsmødet. Det antages, at den lovligt tilsagte (stævnode) sagsøgte, der udebliver fra det første retsmøde, som følge heraf ikke har krav på at modtage tilsigelse i henhold til § 219, stk. 3, 1. pkt., hvis det ved sagens optagelse til dom i det første retsmøde er tilkendegivet, hvornår dommen vil blive afsagt. I tilfælde af udeblivelse under de anførte omstændigheder kan der altså afsiges dom uden yderligere særlig meddelelse til sagsøgte, således at de processuelle frister regnes fra tidspunktet for afsigelsen.

Forslaget i nr. 3 har sammenhæng med forslaget i nr. 8 og nr. 9, hvorefter retten kan bestemme, at stævningen ikke skal forkyndes, men sendes til sagsøgte. Er stævningen i givet fald sendt til sagsøgte, og har retten

sendt indkaldelse til sagsøgte med forskriftmæssigt varsel, jf. § 351, stk. 1, er sagsøgte lovligt tilsagt. Udebliver sagsøgte i første retsmøde, kan sagen optages til dom, jf. § 354, stk. 3.

Anvendelse af de ovenfor angivne almindelige regler vil i sådanne tilfælde føre til, at de processuelle frister løber fra afsigelsen af udeblivelsesdommen. Hvis stævningen sendes til sagsøgte, har man imidlertid ikke samme sikkerhed for, at sagsøgte er bekendt med sagen, som hvis stævningen (indkaldelsen til retsmødet) havde været forkyndt. Det foreslås derfor, at de processuelle frister for sagsøgtes vedkommende regnes fra forkyndelsen af dommen, når dom i tilfælde som de nævnte er afsagt i henhold til § 354, stk. 3. Dette gælder også, selvom det måtte kunne bevises, at sagsøgte var bekendt med sagen (og tidspunktet for retsmødet) inden afsigelsen.

For sagsøgerens vedkommende løber fristerne i henhold til almindelige regler, det vil sige fra afsigelsestidspunktet.

Ovenstående bemærkninger gælder alene tilfælde, hvor forberedelsen af sagen efter rettens bestemmelse skal ske i *retsmøde*, jf. § 351, stk. 1. Forslaget angår imidlertid også visse tilfælde, hvor retten i henhold til § 352, stk. 1, har bestemt, at forberedelse ikke skal ske i *retsmøde*, se forslagene i nr. 8 og 10.

De almindelige regler i § 219, stk. 3, gælder ikke sager, der forberedes uden indkaldelse til retsmøde, jf. § 354, stk. 6, sidste pkt. Da der ikke indkaldes til retsmøde, ville § 219, stk. 3, have ført til, at de processuelle frister skulle regnes fra det tidspunkt, hvor afgørelsen bliver forkyndt. At § 219, stk. 3, ikke gælder, indebærer imidlertid, at fristerne regnes fra afsigelsen af dommen.

De hidtidige regler bygger på forudsætningen om, at stævning og et nærmere pålæg om at indlevere svarskrift er forkyndt for sagsøgte. Det foreslås derfor, jf. ovenfor, at de processuelle frister for sagsøgtes vedkommende regnes fra forkyndelsen af dommen, når dommen er afsagt i henhold til § 354, stk. 6, uden at sagsøgte har indleveret svarskrift til retten. Dette gælder, selv om det godtgøres, at sagsøgte var bekendt med sagen (og svarfristen) inden afsigelsen.

Efter § 354, stk. 6, kan udeblivelsesdom endvidere afsiges, når sagsøgte vel har indleveret svarskrift, men ikke rettidigt, og når svarskriftet er mangelfuldt eller ikke ledsaget af de nødvendige dokumenter. I sidstnævnte tilfælde indebærer forslaget, at de processuelle frister som hidtil regnes fra afsigelsen af dommen.

§ 219, stk. 3, skal som hidtil ikke være gældende for sagsøgeren i sager, der forberedes uden indkaldelse til retsmøde. For sagsøgerens vedkommende løber fristerne derfor fra afsigelsen.

Forkyndelse i Statstidende, jf. § 159, kan kun ske med rettens godkendelse.

Til nr. 4.

Forslaget skal ses i sammenhæng blandt andet med forslaget i nr. 2, hvorefter sagsøgeren (domhaveren) selv skal betale vederlaget til stævningsmandsforkyndelse af udeblivelsesdomme afsagt uden forkyndelse af stævning. Det foreslås, at sagsøgeren som hovedregel ikke skal kunne få udgiften til forkyndelse af en sådan dom godtgjort hos sagsøgte.

Det følger allerede af principperne i den gældende lovgivning om sagsomkostninger, jf. navnlig § 312, at sag-

søgeren i almindelighed ikke særskilt kan opnå en sådan godtgørelse.

Omkostningerne ved den enkelte forkyndelse er som udgangspunkt beskeden (ved brevforkyndelse er grundtaksten 7 kr.). Efter de nærmere regler i den nævnte lovbestemmelse ansættes sagsomkostninger under ét til en rund sum, således at udgifterne så vidt muligt erstattes fuldt ud. Normaludgiften til forkyndelse har en så ringe størrelse, at den ikke giver grundlag for at tilkende sagsøgeren omkostninger i videre omfang end sket ved dommen.

Sagsøgeren bør som regel heller ikke kunne få godtgørelse for ekstraordinære udgifter til forkyndelse af dommen.

Af almindelige regler om sagsomkostninger følger det, at en part har pligt til at erstatte modparten udgifter, som han måtte have påført ham ved tilregnelig fejl eller forsømmelse. Udgifter, der ikke har været nødvendige til sagens forsvarlige førelse, erstattes ikke. Pligten til at holde sig underrettet om mulighederne for kontakt til modparten, blandt andet om adresseforholdene, påhviler først og fremmest den, der søger krav gennemført. Det særlige hensyn, der herved tages til sagsøgte, stemmer med andre retsplejeprincipper, herunder lovgivningen om retternes stedlige kompetence (hjemting). Det må antages, at risikoen for forgæves forsøg på forkyndelse i ikke uvæsentligt omfang påhviler sagsøgeren.

Som nævnt i de almindelige bemærkninger indgår det som baggrund for forslaget om at ændre den bestående ordning, at der i øjeblikket i væsentligt omfang forekommer fejl i angivelserne af sagsøgtes navn og adresse, og at opklaringen i den forbindelse kan overlades til stævningsmand og politi. Det er som omtalt et sigte at tilskynde til større nøjagtighed og aktualitet i angivelserne.

velserne og at flytte en væsentlig del af risikoen for mangler bort fra statskassen. Det ville imidlertid være urimeligt, hvis risikoen kunne videreføres til sagsøgte.

Da det må anses for hensigtsmæssigt at fastholde sagsøgerens forpligtelse, foreslås det, at omkostninger til forkyndelse af de omhandlede domme kun kan tillægges, hvis det må antages, at sagsøgte har villet unddrage sig forkyndelse.

Udgiften til forkyndelse af dommen må betragtes som en omkostning ved gennemførelse af kravet, jf. herved § 503, stk. 1. Spørgsmålet om sagsøgeren kan forlange udgiften godtgjort af sagsøgte, skal derfor afgøres af fogedretten, medmindre sagen genoptages, eller dommen ankes.

Til nr. 5 og 6.

Ved de foreslåede bestemmelser, der skal ses på baggrund af den ordning, der foreslås i nr. 8, indføres der pligt for sagsøgeren til ved sagsanlægget at indlevere kuvert med sagsøgtes navn og adresse og med rettens afsenderbetegnelse. Endvidere foreslås justitsministeren bemyndiget til at udfærdige bestemmelser om kuverterne og antallet heraf. Da det i visse typer sager eventuelt kan være unødvendigt at forlange kuvertmateriale indleveret, eksempelvis hvis der inden sagsanlæg foreligger oplysning om afkald i henhold til § 160, foreslås det, at justitsministeren skal kunne undtage fra pligten til at indlevere kuvert.

Ved den foreslåede bestemmelse i § 348, stk. 4, tilsigtes det præciseret, at ny, ajourført kuvert skal indleveres, når sagen ønskes foretaget påny, efter at retten har truffet bestemmelse om, at stævningen ikke skal forkyndes, medmindre sagsøgte selv har oplyst adressen over for retten. Bestemmelsen hindrer ikke, at retten

selv udfærdiger kuvert, for eksempel på grundlag af nye oplysninger fra postvæsenet. Indleveres behørig kuvert ikke, kan sagen afvises.

Til nr. 7.

Forslaget er en følge af forslaget i nr. 5 om indlevering af **kuvertmateriale** m.v.

Til nr. 8-10.

Ifølge den gældende almindelige bestemmelse i § 350 lader retten stævningen forkynde for sagsøgte på grundlag af de oplysninger, som stævningen indeholder. Samtidig med forkyndelsen skal der udleveres en vejledning til sagsøgte om, hvad han bør foretage sig til varetagelse af sine interesser. Bestemmelsen omfatter kun borgerlige sager, der er under forberedelse i 1. instans, og den gælder ikke, hvis der meddeles afkald i henhold til § 160, 1. pkt. (eventuelt i forbindelse med afkald på stævnevarsel - "frafald af kald og varsel").

Efter forslaget skal retten kunne bestemme, at stævningen ikke skal forkyndes.

Det er forudsat, at retten kan træffe generel bestemmelse om, at stævningerne eller visse typer af stævninger ikke skal forkyndes. Sagsøgeren har intet krav på, at retten lader stævningen forkynde, medmindre sagsøgeren kan godtgøre, at søgsmålet ikke kan gennemføres uden forkyndelse, eksempelvis af hensyn til fristafbrydelse m.v. (tingfæstning).

Forslaget tilsigter en begrænsning af de ressourcer, som anvendes til vederlæggelse af stævningsmænd og til politiets virksomhed i forbindelse med forkyndelse af stævninger i borgerlige sager. Med de foreslåede bestemmelser understreges det, at den sagsøger, der

ønsker at få gennemført forkyndelse under en borgerlig sag, i videst muligt omfang bør holde sig orienteret om modpartens aktuelle faktiske adresseforhold.

Hvis rettens bestemmelse om, at stævningen ikke skal forkyndes, begæres omgjort, må begæringen være ledsaget af nylig udfærdiget folkeregisterattest eller tilsvarende oplysninger. Der skal endvidere redegøres for årsagen til, at søgsmålet ikke kan gennemføres uden forkyndelse af stævningen. Rettens beslutning bør som hovedregel ikke omgøres, blot fordi folkeregisteroplysningerne eller tilsvarende foreliggende oplysninger formodes ikke længere at være aktuelle. Er sagsøgte således ifølge folkeregisteret stadig tilmeldt adressen, bør begæring om forkyndelse som udgangspunkt ikke imødekommes, hvis retten følger den ordning, som forslaget indebærer. Er sagsøgtes adresseforhold usikre, må sagsøgeren som regel afklare forholdene enten inden sagsanlægget eller efter domsafsigelsen. Omkostningerne bør i denne forbindelse gennemgående bæres af sagsøgeren selv. Det vil under den foreslåede ordning normalt ikke være rimeligt at erstatte sagsøgeren omkostninger påløbet før genoptagelse af sagen, hvis det må lægges til grund, at sagsøgte ikke forud for forkyndelsen af dommen i tide var bekendt med stævningen, medmindre det godtgøres, at sagsøgte har optrådt chikanerende for at forhale sagen. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne under nr. 4.

Forslaget går endvidere som berørt ud på, at retten skal sende stævningen og de øvrige dokumenter til sagsøgtes adresse, således som sagsøgeren har angivet oplysningerne på den indleverede kuvert, jf. forslaget i nr. 6. Retten foretager ingen efterprøvelse af sagsøgerens oplysninger om sagsøgtes adresse. I forbindelse med fremsendelsen vil retten som hidtil normalt ved påtegning på stævningen (genparten) indkalde sagsøgte til møde, jf. § 351, eller - hvis sagen forberedes skriftligt, jf. § 352 - pålægge sagsøgte at indlevere svar-

skrift. Retten vedlægger som ellers vejledning til sagsøgte om, hvad han bør foretage sig til varetagelse af sine interesser.

Retten forpligtelse til at sende genparter forudsætter, at stævning og kuvert er forsynet med en angivelse af sagsøgtes navn og adresse, der må formodes at være rigtig. Hvis fremsendelse ikke kan ske på det oplyste grundlag, kan retten give sagsøgeren meddelelse derom, eventuelt ved at tilbagesende stævningen. Herefter må sagsøgeren sørge for at skaffe rigtig og tydelig adresse m.v. Retten har intet ansvar for følgerne af eventuelle fejl i angivelserne af modtager- og afsenderbetegnelserne.

Forslagene i nr. 9 og 10 er konsekvensændringer som følge af forslaget i nr. 8.

Til nr. 11.

Efter den gældende ordning sikres der ved forkyndelsen af stævningen i en borgerlig sag bevis for, at der er givet meddelelse om retssagen til sagsøgte (eller en anden inden for en i loven nærmere angivet kreds af personer).

Efter ordningen foreslået i nr. 8 opnås der ikke tilsvarende bevis, medmindre sagsøgte reagerer. Er genpart af stævning behørigt afsendt, og reagerer sagsøgte ikke, kan udeblivelsesdom afsiges, også selv om sagsøgtes passivitet skyldes, at brevet fra retten med stævningen ikke er nået frem. I sådanne tilfælde må der lægges afgørende vægt på at sikre sagsøgtes adgang til at benytte retsmidlerne mod den afsagte dom, først og fremmest genoptagelse, hvis betingelserne for at anfægte dommen i øvrigt er opfyldt.

Forslaget indebærer, at domme, der afsiges uden forudgående forkyndelse og uden reaktion fra sagsøgte, skal

indeholde bemærkning om, at forkyndelse af stævningen er undladt. Bemærkningen skal tjene til at henlede bl.a. fogedrettens opmærksomhed på forholdet, hvis det bliver aktuelt at tvangsfuldbyrde dommen. Den omstændighed, at dommen er afsagt uden forudgående kontakt til sagsøgte, stiller særlige krav til fogedrettens prøvelse af betingelserne for fuldbyrdelse.

Den foreslåede bestemmelse gælder efter sin placering i lovteksten direkte tilfælde, hvor dom afsiges uden forudgående forkyndelse af stævningen, efter at sagsøgte er udeblevet fra første retsmøde, jf. § 354, stk. 1. Gennem henvisningen i § 354, stk. 6, 1. pkt., angår forslaget også tilfælde, hvor dom afsiges uden forudgående forkyndelse af stævningen, og hvor sagsøgte undlader at indlevere svarskrift, efter at retten har truffet bestemmelse om, at sagen ikke skal forberedes i retsmøde, jf. § 352, stk. 1.

Til nr. 12.

Der henvises til bemærkningerne til nr. 11 om fogedrettens prøvelse, når der anmodes om fuldbyrdelse af en udeblivelsesdom afsagt uden forudgående forkyndelse af stævningen.

Efter forslaget påhviler det den, der søger fuldbyrdelse af en sådan dom, på tidspunktet for begæringen at godtgøre, at dommen er forkyndt for skyldneren. Hvis dokumentation herfor mangler, når anmodningen indgives, afviser fogedretten sagen, jf. § 489, stk. 1.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den

Tidspunktet for sagsanlæg skal være afgørende for, om en retssag skal behandles efter de foreslåede nye regler eller de hidtil gældende regler.

